

Chulalongkorn University

Chula Digital Collections

Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)

2020

การวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย

มณีนยา สายชู
คณะครุศาสตร์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd>



Part of the [Teacher Education and Professional Development Commons](#)

Recommended Citation

สายชู, มณีนยา, "การวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย" (2020). *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 4298.
<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/4298>

This Thesis is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

การวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
จากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานโยบายการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทาง

การศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN ANALYSIS OF BASIC SCHOOL CURRICULUM DESIGN
FROM THESES ON CURRICULUM DEVELOPMENT IN THAILAND



A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Supervision and Curriculum Development
Department of Educational Policy, Management, and Leadership

FACULTY OF EDUCATION

Chulalongkorn University

Academic Year 2020

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
	จากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย
โดย	น.ส.มนัสนา สายชู
สาขาวิชา	นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผัสสพวรรณ ถนอมพงษ์ชาติ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรารมณ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผัสสพวรรณ ถนอมพงษ์ชาติ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ดวงกมล บางซวด)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

มนันยา สายชู : การวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย. (AN ANALYSIS OF BASIC SCHOOL CURRICULUM DESIGN FROM THESES ON CURRICULUM DEVELOPMENT IN THAILAND) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ผศ. ดร. ผัสสพรณณอมพงษ์ชาติ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 จนถึง พ.ศ.2562 จำนวน 240 เรื่อง โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ด้วยแบบวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตร สถิติที่ใช้ คือ การแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า 1) สถาบันที่มีการทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรมากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ภายใต้คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ซึ่งส่วนใหญ่ทำการวิจัยในระดับปริญญาโท พิมพ์เผยแพร่มากที่สุดในปีพุทธศักราช 2554 โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีการพัฒนาหลักสูตรมากที่สุด ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาหลักสูตรสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) 2) องค์ความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตร มีรายละเอียดดังนี้ 1. ปรัชญาการศึกษาที่นำมาเป็นแนวทางในการออกแบบหลักสูตรที่นำมาใช้มากที่สุด คือ ปรัชญาพัฒนาการนิยม 2. แนวคิดที่ใช้ในการออกแบบหลักสูตรมากที่สุด คือ แนวคิดที่ยึดกิจกรรมและปัญหาของสังคม ท้องถิ่นหรือชุมชน 3. รูปแบบของหลักสูตรที่มีการออกแบบมากที่สุด คือ หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม 4. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรในด้านเนื้อหาที่มีการออกแบบมากที่สุด คือ จุดมุ่งหมายด้านอาชีพ ขณะที่จุดมุ่งหมายด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ที่พบมากที่สุด คือ จุดมุ่งหมายด้านพุทธิพิสัย 5. เนื้อหาในหลักสูตรมีการออกแบบหลักสูตรมากที่สุด คือ เนื้อหาวิชาเฉพาะทางหรืออาชีพ 6. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้ออกแบบหลักสูตรนำมาบรรจุไว้ในหลักสูตรมากที่สุด คือ กิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง 7. การวัดประเมินผลโดยใช้การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เป็นวิธีการการวัดและประเมินผลที่มีผู้วิจัยเลือกใช้มากที่สุด ขณะที่การประเมินผลตามสภาพจริง ที่มีผู้วิจัยเลือกใช้มากที่สุด คือ การสังเกตพฤติกรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2563

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6183870027 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEYWORD: BASIC SCHOOL CURRICULUM, CURRICULUM DESIGN, CURRICULUM DEVELOPMENT

Mananya Saichu : AN ANALYSIS OF BASIC SCHOOL CURRICULUM DESIGN FROM THESES ON CURRICULUM DEVELOPMENT IN THAILAND. Advisor: Asst. Prof. PHASPHAN THANOMPONGCHART, Ph.D.

The current research endeavor aimed to analyze the basic school curriculum design in Thailand. The research population consisted of 240 theses on curriculum development in Thailand from the year 2009 to 2019 and the study adopted both qualitative and quantitative content analyses using the curriculum development analysis. The results were statistically calculated using frequency distribution and percentage.

The results revealed that the program in Curriculum and Instruction of the Faculty of Education at Thepsatri Rajabhat University produced the largest number of theses on curriculum development and most of these were Master's theses. The majority of them were published in 2011 by the Career and Technology Program, under the Office of the Basic Education Commission, which developed the largest number of curriculums, the majority of which were for primary school year 6. Moreover, knowledge obtained from the analysis of curriculum development was as follows. First, the philosophy of education that was most commonly adopted was progressivism. Second, the theory that was most popularly used to design a curriculum was the theory that was based on activities and issues in society, locality, and community. Third, the curriculum design that was most frequently used was the social process and life function curriculum. Fourth, most curriculums were designed based on the objective of career functions and on the knowledge-based learning behavior. Fifth, technical and career contents were most adopted in the curriculum design. Sixth, learning by doing activities were most adopted in the curriculum design. Seventh, achievement tests were the most frequently adopted type of assessment in the curriculum design and observing behaviors accounted for most common type of authentic assessment in the curriculum design.

Field of Study: Supervision and Curriculum
Development

Student's Signature

Academic Year: 2020

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ สุดรุ่ง ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ ทั้งยังคอยให้กำลังใจ สร้างความอดทนตลอดระยะเวลาในการดำเนินงานวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผัสสพวรรณ ถนอมพงษ์ชาติ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้การสนับสนุน ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานวิจัย และให้กำลังใจในการทำวิจัย อันมีคุณค่ายิ่ง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์ ประธานกรรมการ และอาจารย์ ดร.ดวงกมล บางขวด ที่สละเวลาอันมีค่าและกรุณามาเป็นกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์และได้ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด และรองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนา ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้กรุณาสละเวลาตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ในงานวิจัย เพื่อนำมาปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อวิทยา คุณแม่ชุดิภาญจน์ สายชู และขอขอบคุณนายพิเชษฐ์ แดงวิเชียร รวมถึงทุกคนในครอบครัวที่คอยให้กำลังใจ สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือทั้งร่างกาย และแรงใจ จนผู้วิจัยประสบผลสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการกมัยธร สัจจา ผู้อำนวยการธนาทิพย์ ศิริไพบูลย์ รวมถึงเพื่อนครูทุกท่านที่คอยให้การสนับสนุน ให้กำลังใจและคอยช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณเพื่อน ๆ สาขาวิชานิติศาสตร์ศึกษาและพัฒนาหลักสูตรทุกคนที่คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นกำลังใจให้กันอย่างอบอุ่นเสมอมา

สุดท้ายนี้ต้องขอบคุณ ตัวข้าพเจ้าเองที่มีความอดทน พยายาม ไม่ท้อถอยในการทำวิจัยครั้งนี้ จนก่อให้เกิดความสำเร็จลุล่วงดังหวัง

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ก่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อวงการการศึกษา ขอมอบคุณความดีนี้ ให้แก่ทุกท่านที่กล่าวมา

มนันยา สายชู

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญรูปภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
คำถามวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
คำจำกัดความ/คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
1. การพัฒนาหลักสูตร.....	9
1.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร	9
1.2 แนวคิด/ทฤษฎีในการพัฒนาหลักสูตร	9
2. การออกแบบหลักสูตร.....	17
2.1 ปรัชญาการศึกษา.....	18
2.2 แนวคิดทฤษฎีในการออกแบบหลักสูตร.....	22

2.3 รูปแบบของการออกแบบหลักสูตร	24
2.4 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	28
2.5 เนื้อหาสาระการเรียนรู้	32
2.6 กิจกรรมการเรียนรู้	35
2.7 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	42
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
2. การสืบค้นและการคัดเลือกงานวิจัยเพื่อนำมาวิเคราะห์	50
3. เครื่องมือการวิจัย	50
4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	50
5. วิธีการรวบรวมข้อมูล	51
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	51
7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย	53
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	54
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของวิทยานิพนธ์	54
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของหลักสูตรสถานศึกษา	59
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตร	62
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	69
สรุปผลการวิจัย	70
อภิปรายผลการวิจัย	74
ข้อเสนอแนะในการวิจัย	80
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	86

ภาคผนวก ก	รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย	87
ภาคผนวก ข	หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย	89
ภาคผนวก ค	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	93
ภาคผนวก ง	คู่มือลงรหัสข้อมูลทั่วไปของวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร (CODE BOOK)	97
ภาคผนวก จ	คู่มืออธิบายตัวแปร	101
ภาคผนวก ฉ	ตัวอย่างการใช้แบบวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตร	108
ภาคผนวก ช	รายชื่อวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย ระหว่างปีพุทธศักราช 2552 ถึงปีพุทธศักราช 2562 จากการสืบค้นบนฐานข้อมูลโครงการ เครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS).....	112
ประวัติผู้เขียน		142

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	48
ตารางที่ 4.1 สถาบันที่มีการทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร.....	55
ตารางที่ 4.2 คณะที่มีการทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร.....	56
ตารางที่ 4.3 สาขาวิชาที่มีการทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร.....	57
ตารางที่ 4.4 หลักสูตรที่ทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร	58
ตารางที่ 4.5 ปีที่พิมพ์เผยแพร่	58
ตารางที่ 4.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีการพัฒนาหลักสูตร	59
ตารางที่ 4.7 ระดับชั้นที่มีการพัฒนาหลักสูตร.....	60
ตารางที่ 4.8 สังกัดสถานศึกษาที่ทำการวิจัย/ใช้หลักสูตร.....	61
ตารางที่ 4.9 ปรัชญาการศึกษาที่ใช้ในการออกแบบหลักสูตร.....	62
ตารางที่ 4.10 แนวคิดที่ใช้ในการออกแบบหลักสูตร	63
ตารางที่ 4.11 รูปแบบของหลักสูตร.....	64
ตารางที่ 4.12 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (จุดมุ่งหมายด้านเนื้อหา).....	65
ตารางที่ 4.13 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (จุดมุ่งหมายพฤติกรรมการเรียนรู้).....	65
ตารางที่ 4.14 เนื้อหาในหลักสูตร	66
ตารางที่ 4.15 กิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตร.....	67
ตารางที่ 4.16 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้.....	68

สารบัญรูปภาพ

หน้า

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
-------------------------------------	---



บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตร คือ มวลความรู้และประสบการณ์ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรจึงเป็นเสมือนแผนที่กำหนดทิศทางในการพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมาย และมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนในการพัฒนาไปสู่มาตรฐานที่กำหนด (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553) ซึ่งเห็นว่าหลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญ อันจะทำให้จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาบรรลุผล กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดแนวทางในการบริหารจัดการหลักสูตร โดยในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรนั้น หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น จนถึงระดับสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริมการใช้ และพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในระดับชาติ โดยสถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผล ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน โดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด และส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในชุมชน สังคมอย่างมีความสุขซึ่งต้องไม่ขัดต่อความมั่นคงของชาติ และสิทธิมนุษยชน โดยพัฒนาให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาและเป็นไปตามสภาพปัญหาของชุมชน สังคม (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 27 ที่กล่าวว่า ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพ

ปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

สถานศึกษาจึงมีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนขึ้นเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรท้องถิ่น หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ หลักสูตรบูรณาการ เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่นนั้น ๆ ดังที่ Beauchamp (1981) เสนอว่า โรงเรียนแต่ละแห่งมีหน้าที่จัดการศึกษาให้เหมาะสมกับชุมชนนั้น ๆ เพราะชุมชนแต่ละชุมชนมีสภาพปัญหาและความต้องการแตกต่างกัน ท้องถิ่นควรที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรของตนเอง ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงบริบททางสังคมให้มาก ทำหลักสูตรให้เหมาะกับผู้เรียน มากกว่าการทำให้ผู้เรียนเหมาะสมกับหลักสูตร (วิชัย วงษ์ใหญ่และมารุต พัฒนา, 2558)

จากข้อกำหนดในเรื่องการกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ระดับท้องถิ่นและสถานศึกษา ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การจะจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนอย่างชัดเจน ดังที่ Nutravong (2002) ชี้ให้เห็นว่าแม้การปฏิรูปการศึกษาจะมุ่งกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร แต่ผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรยังคงยึดติดกับบทบาทของการปฏิบัติตามคำสั่งจากส่วนกลาง ฝ่ายปฏิบัติระดับสถานศึกษาจึงเคยชินกับความเป็นผู้ตาม ทำให้ขาดความมั่นใจในการคิดสร้างสรรค์ด้วยตนเอง เป็นเหตุให้หลักสูตรของโรงเรียนหลายโรงเรียนมีลักษณะเลียนแบบมากกว่าจะจัดทำให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของแต่ละโรงเรียนอย่างแท้จริง ท้ายที่สุดความพยายามในการเปลี่ยนแปลงจึงปรากฏเพียงเอกสารลายลักษณ์อักษรมากกว่าเกิดขึ้นจริงในการปฏิบัติ จึงทำให้ทางสถานศึกษาจัดให้ครูได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในรูปแบบต่าง ๆ รวมไปถึงสถาบันระดับอุดมศึกษาไม่ว่าจะทั้งภาครัฐหรือเอกชนมีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับหลักสูตรขึ้นในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อผลิตบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดทำหลักสูตรมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นการที่สถานศึกษาจะดำเนินการพัฒนาหลักสูตร จำเป็นต้องศึกษาการออกแบบหลักสูตรให้ชัดเจนและเข้าใจอย่างถ่องแท้ เนื่องจากการออกแบบหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ดังที่ Saylor & Alexander (1974) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า หลังจากที่ถูกพัฒนาหลักสูตรได้กำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้วนั้น ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องวางแผนการออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่เลือกมาแล้ว อย่างไรก็ตาม รูปแบบของหลักสูตรที่เลือกแล้วควรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนข้อกำหนดต่าง ๆ ของสังคม

กล่าวคือการออกแบบหลักสูตรเป็นการจัดองค์ประกอบสำคัญต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสม สอดคล้อง และสัมพันธ์กัน หากขาดขั้นตอนในการออกแบบหลักสูตรไป จะส่งผลให้การสร้างหลักสูตรไม่มีการวางแผนที่ดีและอาจได้หลักสูตรที่ไม่มีคุณภาพ อันจะส่งผลกระทบต่อ การนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งจะก่อให้เกิดการขาดประสิทธิภาพของหลักสูตรนั้นเช่นกัน การออกแบบหลักสูตร จึงนับเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาหลักสูตรที่มีความสำคัญยิ่ง เพื่อช่วยเสริมสร้างความมั่นใจว่าหลักสูตรที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นนั้นสามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ นำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ได้จริงและมีประสิทธิภาพ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2556) สอดคล้องกับที่ Taba (1962) ได้ให้ความหมาย เกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตรว่าเป็นการจัดองค์ประกอบพื้นฐาน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ จุดหมาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล โดยหลักใหญ่ ของการออกแบบ คือ การกำหนดขอบเขต การเรียงลำดับ การพิจารณาความต่อเนื่องและ การบูรณาการองค์ประกอบต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เช่นเดียวกับ Ornstein และ Hunkins (1993) ที่กล่าวว่า การออกแบบหลักสูตร หมายถึง การจัดรายละเอียดองค์ประกอบของหลักสูตร อันประกอบด้วย เป้าหมาย จุดหมาย เนื้อหาสาระ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และ การประเมินผล ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลัก ดังนั้นอาจเปรียบเทียบได้ว่าการออกแบบหลักสูตร คือการออกแบบให้ได้มาซึ่งพิมพ์เขียว ที่มีรายละเอียดต่าง ๆ จัดเป็นส่วนประกอบอย่างเหมาะสม ลงตัว ตามโครงสร้างและองค์ประกอบ เพื่อที่จะนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตรที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง อย่างมีประสิทธิภาพ

เนื่องด้วยในปีพ.ศ. 2551 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยให้ใช้ในโรงเรียนต้นแบบและโรงเรียนที่มีความพร้อม ในการใช้หลักสูตรในปีการศึกษา 2552 และใช้ในโรงเรียนทั่วประเทศในปีการศึกษา 2553 (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่ใช้แนวคิดหลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standard-Based Curriculum) คือ เป็น หลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยมาตรฐานการเรียนรู้ ด้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้เมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาได้ยึดเป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนา และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้บรรลุ คุณภาพตามมาตรฐาน ผลจากการประกาศใช้หลักสูตรดังกล่าว ส่งผลให้สถานศึกษาทุกแห่งทั่ว ประเทศ ต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยยึดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตรท้องถิ่น และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และสังคม เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ทำให้การศึกษาในระดับ บัณฑิตศึกษา ไม่ว่าจะเป็นคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และคณะอื่น ๆ ที่มีการเปิด การเรียนการสอนในสาขาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนั้น ย่อมมีการทำวิทยานิพนธ์ทั้งในระดับมหาบัณฑิต

และดุชฎิบัณฑิตที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับสถานศึกษาซึ่งถือได้ว่าเป็นงานวิจัย เนื่องจากได้ใช้กระบวนการที่เป็นระเบียบแบบแผน มีความน่าเชื่อถือ ทั้งยังมีการแสวงหาความรู้ ความจริง ตามหลักวิชาการเพื่อตอบปัญหาการวิจัย เพื่อให้ได้ผลการวิจัยและข้อค้นพบใหม่ ๆ การวิจัยจึงเปรียบเสมือนหัวใจของการพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่สังคม ได้มีความเจริญก้าวหน้า ทั้งในด้านวิทยาการต่าง ๆ เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ย่อมต้องอาศัยพื้นฐานของการศึกษาค้นคว้าวิจัยและพัฒนา (Research & Development) โดยเฉพาะการพัฒนาทางการศึกษาที่ทุกประเทศทั่วโลก ต่างก็ให้ความสำคัญกับการวิจัย และพยายามให้ครูเป็นผู้วิจัย จึงมีการปรับบทบาทของการทำวิจัยให้เป็นกิจกรรมสำคัญอย่างหนึ่ง ที่จะช่วยส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งมีการพัฒนาผลงานทางวิชาการบนพื้นฐาน ของการวิจัยอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ในห้วงระยะ 10 ปีนี้ (พ.ศ.2552 - พ.ศ. 2562) ตั้งแต่ได้มีการประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงมีนิสิต นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้จัดทำวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรอยู่เป็นจำนวนมาก

จากความสำคัญของหลักสูตรตามที่ได้กล่าวไปข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญ ของการพัฒนาหลักสูตรที่จัดทำโดยสถานศึกษาที่นำมาใช้ภายในสถานศึกษาเอง อันหมายรวมถึง หลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น หลักสูตรรายวิชา หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม หรือหลักสูตร สำหรับกลุ่มสาระต่าง ๆ ซึ่งมีการพัฒนาจัดทำขึ้นสำหรับระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย เพื่อให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งในระบบฐานข้อมูล โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย หรือ ThaiLIS (Thai library integrated system) มีจำนวนงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่พ.ศ.2552 - พ.ศ.2562 อยู่เป็นจำนวนมาก อีกทั้งผลการนำหลักสูตรไปทดลองใช้และมีการประเมินหลักสูตรจากวิทยานิพนธ์ อยู่ในเกณฑ์ดีถึงดีมาก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้น พื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย เนื่องจากการวิเคราะห์การ ออกแบบหลักสูตรจะช่วยให้เห็นองค์ประกอบย่อยของหลักสูตรนั้น โดยพิจารณาประเด็นเนื้อหาของ การออกแบบหลักสูตร ดังนี้ 1) ปรัชญาการศึกษา 2) แนวคิดในการออกแบบหลักสูตร 3) รูปแบบของ หลักสูตร 4) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 5) เนื้อหาสาระการเรียนรู้ 6) กิจกรรมการเรียนรู้ และ 7) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบหรือองค์ความรู้ใหม่ อันจะเป็นแนวทางในการ ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา เป็นประโยชน์ต่อครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา หลักสูตรต่อไป

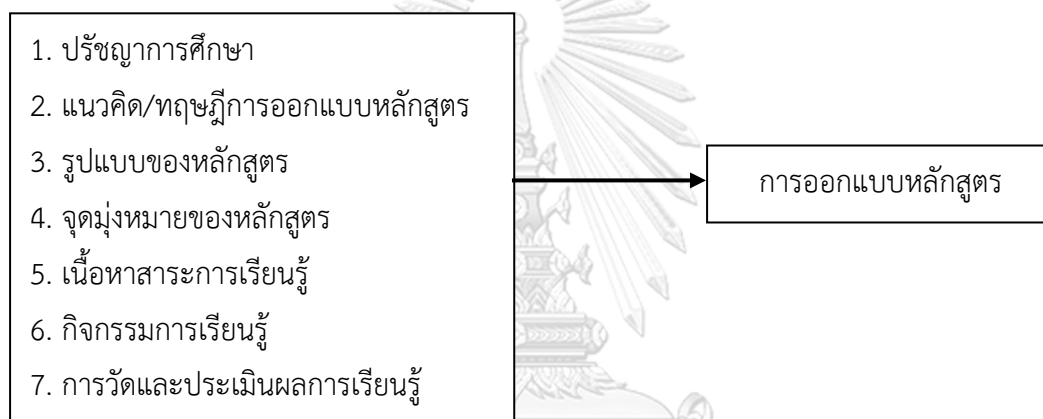
วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย ระหว่างปีพุทธศักราช 2552 จนถึงพุทธศักราช 2562

คำถามวิจัย

การออกแบบหลักสูตรหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย ระหว่างปีพุทธศักราช 2552 จนถึงพุทธศักราช 2562 มีลักษณะเป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดการวิจัย



(สังเคราะห์จากองค์ประกอบของการออกแบบหลักสูตรของ Taba (1962), Zais (1976), Pratt (1980), Saylor and Alexander (1974), UNESCO, APEID (1982), ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556), และทิศนา ขัมมณี (2561))

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบเนื้อหาจากการสังเคราะห์องค์ประกอบของการออกแบบหลักสูตรของ Taba (1962), Zais (1976), Pratt (1980), Saylor and Alexander (1974), UNESCO, APEID (1982), ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556), และทิศนา ขัมมณี (2561) โดยมีกรอบเนื้อหา ดังนี้

1. ปรัชญาการศึกษา
2. แนวคิด/ทฤษฎีการออกแบบหลักสูตร

3. รูปแบบของหลักสูตร
4. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
5. เนื้อหาสาระการเรียนรู้
6. กิจกรรมการเรียนรู้
7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ขอบเขตด้านประชากร

วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในประเทศไทยที่พิมพ์เผยแพร่ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 จนถึง พ.ศ.2562 โดยมีวิทยานิพนธ์ทั้งหมด 240 เรื่อง ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่มีวิทยานิพนธ์ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และได้รับการเผยแพร่ในฐานข้อมูลโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) จำนวน 31 สถาบัน

คำจำกัดความ/คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรที่มีการทำวิทยานิพนธ์ในช่วงพ.ศ. 2552 ถึงพ.ศ. 2562

การวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตร หมายถึง การพิจารณาแยกแยะองค์ประกอบพื้นฐานของหลักสูตร ทั้ง 7 องค์ประกอบ ดังนี้

ปรัชญาการศึกษา หมายถึง ปรัชญาที่นำมาเป็นแนวทางในการออกแบบหลักสูตร มีดังนี้

1. สารัตถนิยม 2. นิรันตรนิยม 3. พัฒนาการนิยม 4. ปฏิรูปนิยม 5. อัตถิภาวนิยม และ 6. พุทธปรัชญา

แนวคิดในการออกแบบหลักสูตร หมายถึง 1. แนวความคิดที่ยึดวิชาหรือสาขาเป็นหลัก 2. แนวความคิดที่ยึดกิจกรรมและปัญหาสังคมเป็นหลัก 3. แนวความคิดที่ยึดความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก 4. แนวความคิดที่ยึดความสามารถเฉพาะของผู้เรียนเป็นหลัก 5. แนวความคิดที่ยึดทักษะในกระบวนการเรียนรู้เป็นหลัก และ 6. แนวความคิดที่ยึดหลักการผสมผสานทั้งในด้านกระบวนการและความรู้

รูปแบบของหลักสูตร หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 10 รูปแบบ ได้แก่ 1. หลักสูตรเนื้อหาวิชาหรือหลักสูตรรายวิชา 2. หลักสูตรสัมพันธ์วิชา 3. หลักสูตรผสมผสานหรือหลักสูตรหมวดวิชา 4. หลักสูตรหมวดวิชาแบบกว้าง 5. หลักสูตรแบบแกน 6. หลักสูตรกิจกรรมหรือประสบการณ์ 7. หลักสูตรเกณฑ์ความสามารถ 8. หลักสูตรที่มุ่งกระบวนการ 9. หลักสูตรบูรณาการ และ 10. หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หมายถึง การกำหนดเป้าหมายของหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและกลุ่มเป้าหมายที่จะเรียนในหลักสูตร โดยต้องกำหนดให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย

เนื้อหาสาระการเรียนรู้ หมายถึง การเลือกเนื้อหาสาระที่มีความสำคัญ น่าสนใจ มีประโยชน์ตอบสนองความต้องการจำเป็นของผู้เรียน และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของมนุษย์ ซึ่งสามารถจัดประเภทของเนื้อหาได้ดังนี้ 1. เนื้อหาวิชาพื้นฐานทั่วไป 2. เนื้อหาวิชาเฉพาะทาง/อาชีพ 3. เนื้อหาวิชาที่เป็นข้อเท็จจริงและกระบวนการ และ 4. เนื้อหาวิชาเชิงค่านิยม

กิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายและตอบสนองต่อความสนใจและความต้องการของผู้เรียน โดยมีรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้ 1. กิจกรรมการเรียนรู้โดยการบรรยาย 2. กิจกรรมการเรียนรู้โดยการสาธิต 3. กิจกรรมการเรียนรู้โดยการทดลอง 4. กิจกรรมการเรียนรู้โดยการนิรนัย 5. กิจกรรมการเรียนรู้โดยการอุปนัย 6. กิจกรรมการเรียนรู้โดยการไปทัศนศึกษา/ศึกษาแหล่งเรียนรู้ชุมชน/นอกสถานที่ 7. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย 8. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การแสดงละคร 9. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ/สถานการณ์จำลอง 10. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง 11. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกม 12. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ 13. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบเรียนโปรแกรม และ 14. กิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดรูปแบบการประเมินผลที่ต้องสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ และกิจกรรมการเรียนการสอน โดยต้องครอบคลุมทักษะทั้ง 3 ด้านที่จะเกิดแก่ผู้เรียน โดยมีวิธีในการประเมินผลการเรียนรู้ โดยการวัดผลสัมฤทธิ์ คือ การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และการประเมินผลตามสภาพจริง ได้แก่ 1. การประเมินทักษะ/ความสามารถในการปฏิบัติ 2. การสังเกตพฤติกรรม 3. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 4. การสอบถาม/ซักถาม/สัมภาษณ์ 5. การตรวจผลงาน/ชิ้นงาน และ 6. แฟ้มสะสมผลงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้นักพัฒนาหลักสูตรหรือครูผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรได้องค์ความรู้ในการออกแบบหลักสูตรของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย
2. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรได้ทราบแนวทางในการออกแบบหลักสูตรของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทยในปัจจุบัน
3. สถานศึกษาได้เห็นกระบวนการในการออกแบบหลักสูตรและนำข้อมูลที่ได้ไปปรับใช้ในการออกแบบหลักสูตรของสถานศึกษาได้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจำแนกไว้ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร

- 1.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร
- 1.2 แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร

2. การออกแบบหลักสูตร

- 2.1 ปรัชญาการศึกษา
- 2.2 แนวคิด/ทฤษฎีในการออกแบบหลักสูตร
- 2.3 รูปแบบของหลักสูตร
- 2.4 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- 2.5 เนื้อหาสาระการเรียนรู้
- 2.6 กิจกรรมการเรียนรู้
- 2.7 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การพัฒนาหลักสูตร

1.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) ไว้หลายท่าน ดังนี้

Taba (1962) ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการกำหนดจุดมุ่งหมาย การกำหนดเนื้อหา การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายใหม่ที่วางไว้

Good (1973) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ 2 ความหมาย ดังนี้ 1) การปรับปรุงหลักสูตร และ 2) การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร โดยการปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้มีความเหมาะสมกับโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอน หลักสูตร วิธีสอน รวมทั้งการประเมินผล โดยจัดให้มีการปรับปรุงหลักสูตรทั้งระบบติดต่อกันไป หรือปรับปรุงโปรแกรมการศึกษาให้เหมาะสม สำหรับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึง การดัดแปลงให้แตกต่างออกไปจากเดิม เป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนขึ้นใหม่โดยเปลี่ยนแปลงแบบหลักสูตร

Saylor & Alexander (1974) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่เลย ความหมายของคำว่า การพัฒนาหลักสูตร จะรวมไปถึงการผลิตเอกสารต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนด้วย

จากการที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตร สามารถสรุปได้ว่าการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น หรือเป็นการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมที่เป็นพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว ทั้งนี้ต้องให้สอดคล้องกับสภาพสังคม เพื่อช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่ดีขึ้น และบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

1.2 แนวคิด/ทฤษฎีในการพัฒนาหลักสูตร

แนวคิด ทฤษฎีในการพัฒนาหลักสูตร มีนักการศึกษาได้เสนอแนวคิด ทฤษฎีไว้หลากหลายท่าน ดังนี้

Tyler (1949) ได้เสนอแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน (Basic principle of Curriculum and Instruction) หรือที่เรียกว่า หลักการและเหตุผลของไทเลอร์ (Tyler's Rationale) ซึ่งได้กำหนดปัญหาพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน 4 ข้อ ในการพัฒนาหลักสูตรจะต้องตอบคำถามโดยเรียงลำดับข้อ 1 ถึงข้อ 4 ดังนี้

1. มีจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอย่างไรบ้าง ที่โรงเรียนจะต้องให้ผู้เรียนได้รับ

2. มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้าง ที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษาเหล่านั้น

3. จะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร

4. จะพิจารณาได้อย่างไรว่า จุดมุ่งหมายทางการศึกษาเหล่านั้นได้บรรลุแล้ว

การพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบของ Tyler (1949) มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. การกำหนดจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดย Tyler เสนอว่า นักพัฒนาหลักสูตรควรกำหนดจุดประสงค์ทั่วไป (General Objectives) โดยศึกษาจากข้อมูล 3 แหล่ง คือ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ข้อมูลเกี่ยวกับสังคม และข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาจากผู้เชี่ยวชาญ

การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนักพัฒนาหลักสูตรควรเริ่มต้นหาจุดมุ่งหมายทางการศึกษา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจาก 3 แหล่งดังนี้

1.1 แหล่งข้อมูลนักเรียน (Student) นักพัฒนาหลักสูตรควรเริ่มต้นค้นหาจุดมุ่งหมายทางการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการ และประโยชน์สำหรับผู้เรียน ซึ่งสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตการสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครอง การใช้แบบสอบถามหรือเทคนิคอื่น ๆ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียน ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านี้จะสามารถกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรขึ้นมาชุดหนึ่ง

1.2 แหล่งข้อมูลสังคม (Society) การวิเคราะห์สภาพชุมชนทั้งในระดับท้องถิ่น และบริบทของสังคม โดยแบ่งแง่มุมการศึกษาออกได้หลายด้าน เช่น ด้านสุขภาพ ครอบครัว การพักผ่อนหย่อนใจ อาชีพ ศาสนา การบริโภค และบทบาทหน้าที่ของพลเมืองด้านต่าง ๆ จากความต้องการของสังคมจะทำให้ได้วัตถุประสงค์จำนวนมาก ซึ่งนักพัฒนาหลักสูตรจะต้องวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านสังคม และนำไปกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต่อไป

1.3 แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาจากผู้เชี่ยวชาญ นักพัฒนาหลักสูตรต้องพิจารณาเนื้อหาวิชาโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ เป็นหลักเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญ อันจะสามารถนำมากำหนดขอบเขตของจุดประสงค์ทั่วไป

จากแหล่งข้อมูลทั้ง 3 แหล่ง จะทำให้ได้วัตถุประสงค์จำนวนมาก ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ชั่วคราว ดังนั้น จะต้องผ่านการกลั่นกรองโดยใช้ปรัชญาการศึกษา และจิตวิทยาการเรียนรู้ ดังนี้

การกลั่นกรองโดยใช้ปรัชญาการศึกษา โรงเรียนควรร่วมกันกำหนดปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนและของสังคม ดังนี้

1. ตระหนักถึงความสำคัญของมนุษย์ทุกคน โดยไม่แบ่งเชื้อชาติ สัญชาติ สังคมและสถานะทางเศรษฐกิจ

2. ให้โอกาสแก่คนทุกกลุ่มได้ร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรม

3. กระตุ้นให้เกิดความหลากหลายในการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

4. ให้ความเชื่อมั่นในสติปัญญาของมนุษย์ ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ และให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

การกลั่นกรองโดยใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ การดำเนินการในขั้นตอนนี้ ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ โดย Tyler อธิบายความสำคัญของการกลั่นกรองทางจิตวิทยาดังนี้

1. สามารถจำแนกการเปลี่ยนแปลงของมนุษย์ที่คาดหวังได้ว่าเป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้ ออกจากการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ได้เป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้

2. สามารถจำแนกเป้าหมายที่เป็นไปได้ออกจากเป้าหมายที่ไม่สามารถบรรลุผลได้สำหรับผู้เรียนในวัยนั้น

3. ให้แนวคิดเกี่ยวกับระยะเวลาที่ใช้ในการบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อผ่านการกลั่นกรองครั้งที่สองแล้วจุดประสงค์ทั่วไปที่กำหนดไว้ก็จะถูกลดทอนลงเหลือเพียงจุดประสงค์ที่สำคัญและเป็นไปได้ มักจะเขียนในรูปจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งจะเปลี่ยนเป็นจุดประสงค์ที่ถูกต้อง เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในขั้นเรียนต่อไป

2. การเลือกและจัดโครงสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ โดย Tyler ได้เสนอเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกเนื้อหาสาระหรือประสบการณ์การเรียนรู้ไว้ดังนี้

2.1 ผู้เรียนควรมีโอกาสฝึกพฤติกรรมและเรียนรู้เนื้อหาตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.2 กิจกรรมและประสบการณ์นั้นควรจะทำให้ผู้เรียนพึงพอใจที่จะปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ได้ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.3 กิจกรรมและประสบการณ์นั้นควรอยู่ในขอบข่ายความพอใจที่พึงปฏิบัติได้

2.4 กิจกรรมและประสบการณ์หลาย ๆ ด้านของการเรียนรู้อาจนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพียงข้อเดียวก็ได้

2.5 กิจกรรมและประสบการณ์เรียนรู้เพียงหนึ่งอย่างอาจตอบสนองจุดมุ่งหมายหลาย ๆ ข้อก็ได้

3. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ในด้านเวลาต่อเวลาและเนื้อหาต่อเนื้อหา เรียกว่าเป็นความสัมพันธ์แนวตั้ง (Vertical) กับแนวนอน (Horizontal) ซึ่งมีเกณฑ์ในการจัด ดังนี้

3.1 ความต่อเนื่อง (Continuity) หมายถึง ความสัมพันธ์ในแนวตั้ง (Vertical) ขององค์ประกอบหลักสูตรจากระดับหนึ่งไปยังอีกระดับหนึ่งที่สูงขึ้นไป เช่น ในวิชาทักษะต้องเปิดโอกาสให้มีการฝึกทักษะในกิจกรรมและประสบการณ์บ่อย ๆ และต่อเนื่องกัน

3.2 การจัดช่วงลำดับ (Sequence) หมายถึง ความสัมพันธ์ในแนวตั้ง (Vertical) ของส่วนประกอบหลักของตัวหลักสูตรจากสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนไปสู่สิ่งที่เกิดขึ้นภายหลังหรือจากสิ่งที่มีความง่ายไปสู่สิ่งที่มีความยาก ดังนั้นการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้มีการเรียงลำดับก่อนหลัง เพื่อให้ได้เรียนเนื้อหาที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

3.3 การบูรณาการ (Integration) หมายถึง ความสัมพันธ์กันในแนวนอน (Horizontal) ขององค์ประกอบหลักของตัวหลักสูตร จากหัวข้อเนื้อหาหนึ่งไปยังอีกหัวข้อหนึ่งของรายวิชา หรือจากรายวิชาหนึ่งไปสู่รายวิชาอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกัน การจัดประสบการณ์จึงควรเป็นในลักษณะที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนความคิดเห็นและได้แสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกัน เนื้อหาที่เรียนเป็นการเพิ่มความสามารถทั้งหมดของผู้เรียนที่จะได้ใช้ประสบการณ์ได้ในสถานการณ์ ที่แตกต่างกัน ประสบการณ์การเรียนรู้จึงเป็นแบบแผนของการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างผู้เรียนกับสถานการณ์ที่แวดล้อม

4. การประเมินผล เป็นกระบวนการในการตรวจสอบว่าการจัดการเรียนการสอนได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ควรมีการปรับแก้ในส่วนใดบ้าง โดยพิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

- 4.1 กำหนดจุดมุ่งหมายที่จะวัดและพฤติกรรมที่คาดหวัง
- 4.2 วัดและวิเคราะห์สถานการณ์ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเหล่านั้น
- 4.3 ศึกษาและสำรวจข้อมูลเพื่อสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมเหล่านั้นได้อย่างเหมาะสม
- 4.4 ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้
 - (1) ความตรง (Validity)
 - (2) ความถูกต้อง (Accuracy)
 - (3) ความเป็นปรนัย (Objectivity)
 - (4) ความเชื่อมั่น (Reliability)

4.5 การพิจารณาผลการประเมินให้เป็นประโยชน์เพื่ออธิบายผลการเรียนรู้เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม การอธิบายส่วนดีของหลักสูตรหรือสิ่งที่ต้องปรับแก้ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

Taba (1962) มีแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรเหมือน Tyler โดยเชื่อว่าครูผู้สอนเป็นผู้ใช้หลักสูตร ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร จึงได้เสนอกระบวนการพัฒนาหลักสูตรจากล่างขึ้นบน (The Grass – roots Approach) ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีขั้นตอนคล้ายรูปแบบของ Tyler แต่ Taba เพิ่มขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวินิจฉัยความต้องการจำเป็น (Diagnosis of Needs) เป็นการสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคมและผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Formulation of Objectives) เมื่อวินิจฉัยความต้องการจำเป็นแล้ว ซึ่งกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้ชัดเจน

ขั้นที่ 3 การคัดเลือกเนื้อหาสาระ (Selection of Content) จุดมุ่งหมายที่กำหนดแล้ว ในขั้นที่ 2 จะช่วยในการคัดเลือกเนื้อหาสาระโดยจะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย วย และความสามารถของผู้เรียน เนื้อหาสาระต้องมีความเชื่อถือได้และสำคัญต่อการเรียนรู้ด้วย

ขั้นที่ 4 การจัดโครงสร้างเนื้อหาสาระ (Organization of Content) หลังจากการคัดเลือกเนื้อหาสาระในขั้นที่ 3 แล้วผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องจัดเนื้อหาสาระโดยคำนึงถึงความต่อเนื่องและความยากง่ายของเนื้อหา วุฒิภาวะ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน

ขั้นที่ 5 การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of Learning Experiences) ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นที่ 6 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Organization of Learning Experiences) เป็นการกำหนดแนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็นลำดับ ต่อเนื่องกันและสอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียน

ขั้นที่ 7 การกำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผล (Determination of What to Evaluate and of the Ways and Means of Doing it) ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องตัดสินใจว่าจะประเมินอะไร เพื่อตรวจสอบผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ว่า บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีประเมินผลอย่างไร เครื่องมืออะไรในการประเมิน

Saylor & Alexander (1974) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. เป้าหมายและจุดมุ่งหมาย (Goals and Objectives) ผู้พัฒนาหลักสูตรควรกำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นอันดับแรก โดยประเด็นของเป้าหมายแต่ละประเด็นควรบ่งบอกถึงขอบเขตของหลักสูตร (A Curriculum Domain) ซึ่ง Saylor & Alexander ได้เสนอขอบเขตที่สำคัญและควรให้ความสนใจไว้ 4 ขอบเขต ได้แก่ พัฒนาการส่วนบุคคล (Personal Development) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) ทักษะการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง (Continued Learning Skills) และความชำนาญเฉพาะด้าน (Specialization) อย่างไรก็ตามอาจจะมีขอบเขตสำคัญอื่น ๆ อีกซึ่งผู้พัฒนาหลักสูตร อาจจะพิจารณาตามความเหมาะสมกับผู้เรียนและลักษณะของสังคม

2. การออกแบบหลักสูตร (Curriculum Designing) หลังจากที่ได้กำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องวางแผนการออกแบบหลักสูตร โดยตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือกและจัดเนื้อหาสาระ การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ อย่างไรก็ตามรูปแบบของหลักสูตรที่เลือกควรจะเหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียนและลักษณะของสังคมและปรัชญาทางการศึกษา

3. การใช้หลักสูตร (Curriculum Implementation) หลังจากที่ได้ตัดสินใจเลือกรูปแบบของหลักสูตร (Curriculum Design) แล้ว จะเป็นขั้นตอนของการนำหลักสูตรไปใช้ โดยครูผู้สอนควรจะวางแผนและจัดทำแผนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ (Instructional Plans) ครูผู้สอนจะต้องเลือกวิธีการสอน และวัสดุสื่อการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

4. การประเมินผลหลักสูตร (Curriculum Evaluation) จะเป็นขั้นตอนสุดท้าย ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องตัดสินใจเลือกวิธีการประเมินผลที่สามารถตรวจสอบความสำเร็จของหลักสูตร กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ สามารถบอกได้ว่าหลักสูตรบรรลุตามเป้าหมายหรือบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลหลักสูตรควรเน้นที่การประเมินเอกสารหลักสูตร คุณภาพของการสอน และพฤติกรรมทางการเรียนของผู้เรียน ผลจากการประเมินจะช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรสามารถตัดสินใจได้ว่าจะยังคงใช้หลักสูตรนี้ต่อไป ควรปรับปรุงแก้ไขหรือยกเลิกหลักสูตรดังกล่าว

Skilbeck (1984) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะที่เป็นพลวัต (Dynamic) จุดเด่นคือ การวิเคราะห์สถานการณ์ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตร โดย Skilbeck เชื่อว่าสถานการณ์เป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดความแตกต่างของหลักสูตร เพราะไม่สามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตได้ การกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ไว้ ก่อนมีการสำรวจสถานการณ์จริงจึงขาดความน่าเชื่อถือ ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรโดยโรงเรียนเป็นผู้พัฒนาหลักสูตรเอง (School-Based Curriculum Development หรือ SBCD) เป็นวิธีที่สามารถนำไปปฏิบัติที่สอดคล้องกับความเป็นจริงได้ การวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นปรากฏการณ์ของสังคมย่อมมีความแตกต่างกันในแต่ละสังคม ทำให้ไม่สามารถใช้รูปแบบหลักสูตรที่เป็นแบบเดียวกันได้ ดังนั้น รูปแบบหลักสูตรจึงมีความเป็นพลวัตตามแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของ Skilbeck ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สถานการณ์ (Analyse the Situation) คือการวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตร ซึ่งส่งผลถึงโรงเรียนให้มีการพัฒนาหลักสูตรสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและเกิดผลการเรียนรู้กับนักเรียน ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ดังนี้

1.1 ปัจจัยภายนอก ได้แก่

1.1.1 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ความคาดหวังของผู้ปกครอง ความต้องการของนายจ้าง ความต้องการของสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก และอุดมคติของสังคม

1.1.2 การเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาและหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย นโยบายการศึกษา ระบบการสอน อำนาจในการตัดสินใจของท้องถิ่น ผู้จบการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม เป็นต้น

1.1.3 การเปลี่ยนแปลงเนื้อหาวิชา การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับยุคสมัย

1.1.4 การเพิ่มศักยภาพครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับยุคสมัย

1.1.5 การนำทรัพยากรไปใช้ในโรงเรียนเพื่อพัฒนาจัดการเรียนการสอน

1.2 ปัจจัยภายใน ได้แก่

1.2.1 เจตคติ ความสามารถและความต้องการทางการศึกษาของนักเรียน

1.2.2 ค่านิยม เจตคติ ทักษะ ประสิทธิภาพของครูที่เป็นจุดเด่นและจุดด้อยของการจัดการเรียนการสอน

1.2.3 ความคาดหวังของโรงเรียน โครงสร้างการบริหารงาน การกระจายอำนาจ การบริการการศึกษา วิธีการจัดประสบการณ์ให้นักเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน บรรทัดฐานทางสังคม การจัดการกับการเปลี่ยนแปลงที่ไม่พึงประสงค์

1.2.4 วัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากร งบประมาณ แผนการ และศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

1.2.5 การยอมรับและการรับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนำหลักสูตรมาใช้

ขั้นที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์ (Define Objective) การกำหนดวัตถุประสงค์ควรเขียนในลักษณะการเรียนรู้ที่คาดหวังจากนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ทั่วไปกับวัตถุประสงค์เฉพาะ ในการกำหนดวัตถุประสงค์ต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน เป็นต้น

ขั้นที่ 3 ออกแบบการจัดการเรียนการสอน (Design the teaching-learning programme) การออกแบบการเรียนการสอนต้องให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา โรงเรียนจึงต้องตอบคำถามพื้นฐาน เช่น จะสอนอะไร และนักเรียนจะเรียนรู้อะไร ซึ่งต้องศึกษาเอกสารของรายวิชา ที่จะนำมาจัดการเรียนการสอน การกำหนดแผนการสอนและการเรียนรู้เกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ข้อมูลพื้นฐานหรือทิศทางของหลักสูตรที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางเป็นวิชาบังคับ หรือวิชาเลือกตามความสนใจ

3.2 การจัดกลุ่มและบูรณาการของสาระวิชาต่าง ๆ

3.3 การจัดกลุ่มนักเรียนสามารถจัดตามความสนใจของนักเรียน จัดให้เด็กเก่งและเด็กอ่อนเรียนด้วยกัน หรือจัดให้เด็กที่มีความสนใจต่างกันเรียนด้วยกัน

3.4 ความสัมพันธ์ของวิชาต่าง ๆ กับเป้าหมายของหลักสูตร

3.5 การเรียงลำดับของเนื้อหาการสอน

3.6 สถานที่ ทรัพยากร และวัสดุอุปกรณ์

3.7 ออกแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.8 แต่งตั้งคณะทำงาน

3.9 จัดทำตารางและกิจกรรมในการปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 4 การนำหลักสูตรไปใช้ (Interpret and Implement the programme) การพัฒนาหลักสูตรที่ทำให้เกิดการยอมรับและนำไปใช้ได้จริง ๆ ต้องดำเนินการโดยครู เนื่องจากครูเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและทราบข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจและความต้องการของนักเรียนเป็นอย่างดี ดังนั้นการปฏิบัติเพื่อพัฒนาหลักสูตรต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของครู การนำไปใช้จึงขึ้นอยู่กับครูซึ่งจะต้องเป็นบุคลากรหลักในการออกแบบและการนำไปใช้

ขั้นที่ 5 ประเมินผลการเรียนรู้และการประเมินหลักสูตร (Assess and Evaluate) การประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment) เป็นการตัดสินคุณค่าในศักยภาพการเรียนรู้และการปฏิบัติของผู้เรียน ส่วนการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การรวบรวมหลักฐานเพื่อนำมาตัดสินคุณค่าเกี่ยวกับหลักสูตรซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การออกแบบ การนำไปใช้ รวมทั้งผลการปฏิบัติหรือผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งการประเมินการปฏิบัติของผู้เรียนเป็นการกำหนดเกณฑ์ที่ผู้เรียนต้องบรรลุ เช่น การกำหนดชิ้นงาน การทำรายงาน การบันทึกการทำงาน การรายงานผล โดยการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องมีแนวทางที่หลากหลายเพื่อให้ครอบคลุม รวมทั้งเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องทุกครั้ง ดังนั้นการประเมินจึงไม่ใช่กิจกรรมที่จะทำรบบอยดในครั้งเดียว แต่เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนรวมทั้งผู้ออกแบบหลักสูตรเป็นวงจรต่อเนื่องกันอันจะนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาผู้เรียนและหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

จากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรที่นักการศึกษาทั้งหลายได้กล่าวไว้ข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรต้องดำเนินการอย่างมีหลักการ เป็นระบบ และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้ต้องดำเนินการให้ครบทั้ง 3 ระบบ คือ การร่างหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลหลักสูตร เพราะหลักสูตรต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทันยุคทันสมัยและเหมาะสมกับบริบทแวดล้อม

ทางสังคมอยู่เสมอ เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม อันจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพอย่างสมควรเป็น

2. การออกแบบหลักสูตร

การออกแบบหลักสูตรจัดเป็นขั้นตอนเริ่มต้นของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ในการจัดองค์ประกอบหลักสูตรเข้าไว้ด้วยกันให้สอดคล้องเหมาะสม สัมพันธ์กันทุกองค์ประกอบ อันจะทำให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี ดังที่นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design) ไว้ดังนี้

Taba (1962) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตรว่า การออกแบบหลักสูตรเป็นการจัดองค์ประกอบพื้นฐาน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ จุดหมายเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล โดยหลักใหญ่ของการออกแบบ คือการกำหนดกรอบหรือขอบเขต การเรียงลำดับ การพิจารณาความต่อเนื่องและการบูรณาการ

Zais (1976) ได้กล่าวเกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตรว่า เป็นการจัดส่วนประกอบหรือองค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วยจุดหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียน และการประเมินผล

Pratt (1980) ให้ความหมายเกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตรว่า การออกแบบหลักสูตรเป็นการจัดเนื้อหาสาระและมวลประสบการณ์ในหลักสูตรเข้าเป็นหมวดหมู่ ซึ่งคำนึงถึงการเรียงลำดับที่เหมาะสม สัมพันธ์ต่อเนื่องและความกลมกลืนกัน

Beauchamp (1981) ได้กล่าวถึงการออกแบบหลักสูตรตามทฤษฎีการออกแบบหลักสูตร (Design Theories) ไว้ว่า การออกแบบหลักสูตรเกี่ยวข้องกับการกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตร เช่น การกำหนดข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร การกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร เป็นต้น

Ornstein and Hunkins (2004) ได้กล่าวถึงความหมายของการออกแบบหลักสูตร ไว้ดังนี้

1. การออกแบบหลักสูตร หมายถึงการจัดตำแหน่งองค์ประกอบของแต่ละรายการในขอบข่ายเนื้อหาสาระทั้งหมดของหลักสูตร หรือการจัดระบบระเบียบแต่ละองค์ประกอบของการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ในแผนการจัดการเรียนการสอน

2. การออกแบบเป็นกิจกรรมการพัฒนาหลักสูตร หรือการเลือกองค์ประกอบของกระบวนการเรียนรู้ที่ได้รับอิทธิพลมาจากแนวความเชื่อทางปรัชญาการศึกษา การชี้แนะจากความต้องการของสังคม และนโยบายทางการเมือง ทำให้ได้องค์ประกอบของหลักสูตรที่มีการจัดระเบียบในขั้นตอนการออกแบบหลักสูตร คือ 1) จุดหมาย เป้าหมาย และจุดประสงค์ 2) เนื้อหาวิชา 3) องค์ประกอบการเรียนรู้ และ 4) แนวคิดการวัดและประเมินผล

3. การออกแบบหลักสูตรของสถานศึกษาแต่ละแห่งให้ความสำคัญแตกต่างกัน เช่น บางแห่งให้ความสำคัญกับการพิจารณาหรือกำหนดเนื้อหา บางแห่งอาจกำหนดจุดประสงค์ บางแห่งอาจกำหนดกิจกรรมหรือประสบการณ์การเรียนรู้เป็นอันดับแรก

จากการอธิบายของนักการศึกษาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การออกแบบหลักสูตรเป็นกระบวนการจัดองค์ประกอบของหลักสูตร อันได้แก่ ปรัชญาการศึกษา แนวคิดที่ใช้การออกแบบหลักสูตร รูปแบบของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องสัมพันธ์และต่อเนื่องกัน

2.1 ปรัชญาการศึกษา

ปรัชญาการศึกษา (Educational Philosophy) เป็นปรัชญาประยุกต์ ที่นำหลักการของปรัชญา (Philosophy) มาใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีนักการศึกษาให้ความหมายไว้ดังนี้

ชัยวัฒน์ อัตพัฒน (2553) กล่าวถึงพุทธปรัชญาว่า เป็นปรัชญาที่เน้นความคิดความเชื่อของมนุษย์มากกว่าด้านอื่น ๆ เพราะความคิดเป็นตัวชี้้นำ กำหนดการกระทำทุกอย่างในกิจกรรมที่ทำ จึงมีเป้าหมายอยู่ที่การวิเคราะห์ความจริงเพื่อปลูกฝังความเข้าใจและทัศนคติที่ถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลที่ดีต่อชีวิตตนเองและสังคม ผลที่จะได้รับคือความสงบสุขและความอิสระ

ชาติชาย ม่วงปทุม (2557) กล่าวถึงปรัชญาการศึกษาไว้ว่า ปรัชญาการศึกษาเป็นสิ่งกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา มีความสำคัญต่อการนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การเลือกเนื้อหาและการจัดกิจกรรม การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผลหลักสูตร ซึ่งมีปรัชญาการศึกษาที่เป็นสากลและนำมาใช้เป็นแนวคิดสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรมี 5 ปรัชญา ดังนี้

1. ปรัชญาสารัตถนิยม (Essentialism) เป็นปรัชญาที่ยึดเนื้อหาวิชา (Subject Matter) เป็นหลักสำคัญของการศึกษา มีจุดมุ่งหมายในการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมและค่านิยมของสังคมไว้ การเรียนการสอนจะเน้นการสอนโดยครูเป็นผู้บรรยาย ส่วนนักเรียนเป็นผู้รับและทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่ครูกำหนดไว้

2. ปรัชญานิรันตรนิยม (Perennialism) เชื่อว่า การศึกษาควรสอนสิ่งที่เป็นนิรันดร์ ไม่เปลี่ยนแปลง มุ่งพัฒนานักเรียนด้านสติปัญญาและเหตุผลให้ดีขึ้น เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ จัดการเรียนการสอนเน้นเหตุผลและสติปัญญาเป็นสำคัญ โดยครูมีบทบาทเป็นผู้นำทางปัญญา ช่วยพัฒนานักเรียนให้มีความคิดและสติปัญญาที่ดี

3. ปรัชญาพิพัฒน์นิยม (Progressivism) มาจากแนวคิดของปรัชญาปฏิบัตินิยม (Pragmatism) เชื่อว่า การศึกษาจะต้องเป็นเครื่องมือในการพัฒนานักเรียนทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม อาชีพและสติปัญญา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความสนใจและความถนัดของนักเรียน

โดยเนื้อหาวิชาควรสัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน สภาพสังคมและส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ให้นักเรียนรู้จักตนเองและสังคม เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข โดยเนื้อหาวิชามักเกี่ยวกับสภาพและปัญหาต่าง ๆ ของสังคม การจัดการเรียนการสอนจะเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-centered Approach) เป็นการเรียนโดยการปฏิบัติ (Learning by Doing) หรือวิธีแก้ปัญห (Problem Solving) ครูจะทำหน้าที่ในการแนะนำให้คำปรึกษา และเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งนักเรียนมีอิสระในการเลือกตัดสินใจด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4. ปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) มีแนวคิดที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่นเดียวกับปรัชญาพัฒนานิยม แต่เน้นการศึกษาเพื่อนำไปสู่สังคมใหม่ เป็นสังคมที่มีความเสมอภาคและความยุติธรรมมากกว่าสังคมที่เป็นอยู่ปัจจุบัน หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นการปฏิรูปสังคม เชื่อว่าการศึกษาจะต้องช่วยแก้ปัญหาของสังคมและส่งเสริมพัฒนาสังคมให้ดีขึ้นบนรากฐานของประชาธิปไตย

5. ปรัชญาอัตถิภาวนิยม (Existentialism) เน้นความมีอิสระเสรีภาพในตัวผู้เรียนมากที่สุด การเรียนจะต้องเกิดจากความต้องการและความสนใจของนักเรียน โดยปราศจากการบังคับ เน้นการพัฒนาตนเองและความรับผิดชอบของนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพของตนเองตามความต้องการได้อย่างเต็มที่

พัชรี ปิยภักดิ์ (2559) กล่าวว่า ปรัชญาการศึกษา หมายถึง อุดมการณ์อันสูงสุดซึ่งยึดเป็นหลักในการจัดการศึกษา มีบทบาทในการเป็นแม่บท เป็นต้นกำเนิดความคิดในการกำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาและเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ตลอดจนกระบวนการจัดการเรียนการสอน ปรัชญาการศึกษาจึงเป็นแนวคิดสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตร โดยมีปรัชญาที่สำคัญ ดังนี้

1. ปรัชญานิรันตรนิยม (Perennialism) เป็นปรัชญาที่เชื่อว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดของธรรมชาติมนุษย์ คือ ความสามารถในการใช้ความคิด ความสามารถในการใช้เหตุผล และการตัดสินใจแยกแยะ และมีความเชื่อถือพระเจ้า การจัดการเรียนการสอนจะเน้นการฝึกฝนทางปัญญา โดยใช้วิธีการสอนแบบบรรยายและถามตอบเป็นหลัก

2. ปรัชญาสารัตถนิยม (Essentialism) มีความเชื่อว่า บุคคลต้องอุทิศตนเพื่อสังคมและสืบทอดวัฒนธรรมของสังคมให้อยู่ต่อไป โดยองค์ประกอบของการศึกษาควรเลือกมาจากความรู้ในปัจจุบันและจากประวัติศาสตร์ โดยครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในกระบวนการศึกษา นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ และสืบทอดค่านิยมมรดกทางวัฒนธรรม หลักสูตรจะเน้นเนื้อหาวิชาเป็นหลัก

3. ปรัชญาพัฒนาการนิยม (Progressivism) เชื่อว่า ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีทักษะพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ ผู้สอนเป็นผู้นำในด้านการทดลองและวิจัย หลักสูตรจะเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับประสบการณ์

ต่าง ๆ ของสังคม ผู้เรียนจะได้เรียนรู้โดยอาศัยประสบการณ์ เน้นการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการปฏิบัติ ผู้สอนเป็นผู้คอยดูแลให้ความช่วยเหลือ

4. ปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) เป็นปรัชญาที่มีความเชื่อว่า การศึกษาควรจะเป็นเครื่องมือโดยตรงสำหรับการเปลี่ยนแปลงสังคม แก้ปัญหาและพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น การจัดการศึกษาจะเน้นให้ผู้เรียนสนใจและตระหนักในตนเอง สร้างความรู้สึกให้ผู้เรียนว่าเป็นสมาชิกของสังคมและสามารถปฏิรูปสังคมให้ดีขึ้นได้

5. ปรัชญาอัตถิภาวนิยม (Existentialism) เป็นปรัชญาที่เชื่อว่า ธรรมชาติของคนสภาพแวดล้อมทางสังคมเป็นสิ่งที่ไม่ตายตัว แต่ละบุคคลสามารถกำหนดชีวิตของตนเองได้ มีอิสระในการเลือกมีเสรีภาพและความรับผิดชอบของตัวเอง มุ่งส่งเสริม 4 ประการ คือ การพัฒนาตนเอง อิสรภาพ การเลือกและความรับผิดชอบ การจัดการศึกษาจึงควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสในการเลือกเรียนอย่างเสรี

6. พุทธปรัชญา (Buddhism) คือ การศึกษาเพื่อให้เข้าใจความจริง เข้าใจความหมายของชีวิต ทั้งดำรงชีวิตให้สอดคล้องสัมพันธ์กับความจริง ตามหลักไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ทุกขังและอนัตตา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอยู่ในสังคมอย่างเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข

ทิสนา แคมณี (2561) ให้ความหมายของปรัชญาการศึกษา ว่า เป็นเรื่องของระบบความคิดที่เกี่ยวกับการศึกษา โดยปรัชญาการศึกษาเป็นความคิดทางการศึกษาที่แตกหน่อออกมาจากปรัชญาทั่วไป ซึ่งปรัชญาการศึกษาเป็นที่นิยมในกลุ่มประเทศตะวันตกและเผยแพร่ไปยังประเทศอื่น ๆ รวมถึงประเทศไทยด้วย มีปรัชญาการศึกษาสำคัญ ดังนี้

1. ปรัชญาสารัตถนิยม (Essentialism) เป็นปรัชญาการศึกษาที่เชื่อว่า การศึกษาคือเครื่องมือในการสืบทอดมรดกทางสังคม ได้แก่ วัฒนธรรมและอุดมการณ์ที่เป็นแก่นสาระสำคัญ (essence) ของสังคมให้คงอยู่ การจัดการเรียนการสอนจึงจะเน้นบทบาทของครูในการถ่ายทอดความรู้ รวมถึงคุณธรรมและค่านิยมของสังคมให้แก่แก่นักเรียน

2. ปรัชญานิรันตรนิยม (Perennialism) มีความเชื่อว่า “โลกนี้มีบางสิ่งที่มีคุณค่าถาวรคงที่และไม่เปลี่ยนแปลง เราจึงควรอนุรักษ์และถ่ายทอดให้คนรุ่นหลัง” ได้แก่ ศาสนา ความดีและเหตุผล การจัดการเรียนการสอนตามปรัชญานี้จึงมุ่งสอนให้นักเรียนจดจำ ใช้เหตุผลและตั้งใจทำสิ่งต่าง ๆ โดยครูเป็นผู้บรรยายและควบคุม ดูแลให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัย

3. ปรัชญาพัฒนาการนิยม (Progressivism) เชื่อว่าการดำรงชีวิตที่ดีต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการคิดที่ดีและการกระทำที่เหมาะสม การจัดการเรียนการสอนจึงเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ และการคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยครูจะต้องจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และเน้นความสำคัญของเรื่องประชาธิปไตยด้วย

4. ปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) เชื่อว่า การช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม จะช่วยพัฒนาให้สังคมดีขึ้น โดยการจัดระเบียบสังคม สอนให้นักเรียนอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ และส่งเสริมประชาธิปไตยในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม การจัดการศึกษาตามปรัชญานี้จึงมุ่งเน้น การพัฒนานักเรียนให้เห็นความสำคัญในบทบาทหน้าที่ของตนที่มีต่อสังคม ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมประชาธิปไตย

5. ปรัชญาอัตถิภาวนิยม (Existentialism) เป็นปรัชญาที่ให้ความสำคัญกับการให้เสรีภาพ แก่นักเรียนในการเรียนรู้ โดยสนับสนุนให้นักเรียนมีเสรีภาพในการเลือกเรียน สิ่งที่ตนเองสนใจ และต้องการ

6. ปรัชญาการศึกษาผสมผสาน (Eclecticism) เนื่องจากปรัชญาการศึกษาแต่ละรูปแบบ มีจุดเด่นคนละแบบจึงเกิดการนำประเด็นต่าง ๆ ของปรัชญามากกว่า 1 ปรัชญามาผสมผสานกัน เพื่อไปใช้ในสถานการณ์ที่ต้องการทำให้เกิดปรัชญาการศึกษาแบบผสมผสานขึ้น

สิทธิพล อาจอินทร์ (2561) กล่าวว่า ปรัชญาการศึกษา (Educational Philosophy) เป็นปรัชญาประยุกต์ ที่นำหลักการของปรัชญา (Philosophy) มาใช้ในการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีปรัชญาที่สำคัญดังนี้

1. สารัตถนิยม (Essentialism) เป็นชื่อของปรัชญาการศึกษาที่กำหนดขึ้นมาโดย William Bagley (1938; อ้างถึงใน สิทธิพล อาจอินทร์, 2561) เป็นปรัชญาที่ยึดเนื้อหาวิชา (Subject Matter) ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตเป็นหลักในการจัดการศึกษา โดยนำเนื้อหาวิชาที่จำเป็นมาถ่ายทอดให้กับคนรุ่นหลัง การศึกษาจึงเป็นการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม

2. นิรันตรนิยม (Perennialism) มีพื้นฐานความเชื่อมาจากปรัชญา Neo-Thomism ซึ่งเป็นปรัชญาที่สนใจในเรื่องเหตุผลจึงได้ชื่อว่า “โลกของเหตุผล” (A World of Reason) โดยปรัชญานี้ถือว่ามนุษย์มีความสามารถที่จะใช้ความคิดและเหตุผลมาตัดสินสิ่งต่าง ๆ ได้และเชื่อว่า มนุษย์ใช้ความคิดและเหตุผลตลอดเวลาที่ดำรงชีวิตอยู่ ดังนั้นปรัชญาการศึกษานิรันตรนิยม จึงเชื่อว่า การศึกษาควรสอนสิ่งที่เป็นนิรันดร์ ไม่เปลี่ยนแปลง มีคุณค่าไม่ว่ายุคสมัยใด การศึกษาควรเป็น การพัฒนาสติปัญญาและเหตุผลในตัวมนุษย์ เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมควร

3. พัฒนาการนิยม (Progressivism) ผู้คิดค้นคือ Francis W. Parker โดยเขาเสนอให้มีการปฏิรูประบบโรงเรียนใหม่ในปี ค.ศ.1870 เพราะเห็นว่าการเรียนแบบเก่าเข้มงวดเรื่องระเบียบวินัย บรรยายาการเรียนเฉื่อยชาและการศึกษาไม่มีจุดยืนที่แน่นอน ต่อมา John Dewey ได้นำแนวคิดนี้ มาประยุกต์ จึงทำให้มีแนวคิดและความเชื่อว่าการศึกษาจะต้องมุ่งพัฒนาเด็กทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม อาชีพและสติปัญญา ตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน

4. ปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) หมายถึงการศึกษาที่มุ่งสร้างขึ้นมา เพื่อเปลี่ยนแปลง และปฏิรูปสังคม ไปสู่สังคมใหม่ที่เป็นประชาธิปไตยมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ของบุคคลในสังคม และเป็นสังคมที่มาจากประชาชนที่แท้จริง

5. อรรถิภาวนิยม (Existentialism) เป็นปรัชญาการศึกษาที่เชื่อว่า การมีอยู่ของมนุษย์เป็นสาระสำคัญ เน้นให้ผู้เรียนรู้จักตนเองโดยเน้นการศึกษาที่ให้อิสระภาพและเสรีภาพแก่บุคคล ในการพัฒนาตามธรรมชาติและศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนเป็นสำคัญ บุคคลควรมีสิทธิ์และโอกาสที่จะเลือกสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองและรับผิดชอบสิ่งที่ตนเองเลือก

สรุปได้ว่า ปรัชญาการศึกษาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบหลักสูตรให้เหมาะสม ตรงกับเป้าหมายของนักออกแบบซึ่งแต่ละปรัชญาจะมีแนวคิดที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับว่า นักออกแบบหลักสูตรจะเลือกใช้ปรัชญาใดในการกำหนดแนวคิดทฤษฎีการออกแบบหลักสูตร อันจะส่งผลให้เกิดหลักสูตรในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยจะใช้ปรัชญาการศึกษาทั้ง 6 ปรัชญา ได้แก่ 1. สารัตถนิยม (Essentialism) 2. นิรันตรนิยม (Perennialism) 3. พัฒนาการนิยม (Progressivism) 4. ปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) 5. อรรถิภาวนิยม (Existentialism) และ 6. พุทธปรัชญา (Buddhism) เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยต่อไป

2.2 แนวคิดทฤษฎีในการออกแบบหลักสูตร

หลักสูตรที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้มีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบย่อมมีลักษณะเฉพาะ อันเนื่องมาจากมีแนวคิดในการออกแบบที่แตกต่างกัน ดังที่นักการศึกษาเสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

Saylor and Alexander (1974) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตรไว้ 5 แนวคิด ดังนี้

1. แนวความคิดที่ยึดวิชาหรือสาขาวิชาเป็นหลัก (Designs Focused on Disciplines and Subjects) ผู้ที่ยึดถือแนวความคิดนี้มีความเห็นว่า สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียน คือ ความรู้ที่มีอยู่ในวิชาต่าง ๆ ดังนั้นรูปแบบของหลักสูตรจะต้องสะท้อนให้เห็นเนื้อหาวิชาที่ถูกจัดไว้เป็นระเบียบ ในกรอบของแต่ละวิชา โดยเรียงลำดับตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่นเรียงลำดับตามความยากง่ายของเนื้อหาหรือตามขั้นของพัฒนาการและความเจริญเติบโต วิธีการตามแนวความคิดนี้ทำให้เกิดหลักสูตรแบบที่เรียกว่า หลักสูตรรายวิชา (The Subject Curriculum) ซึ่งได้มีการปรับปรุงแก้ไข ทำให้เกิดหลักสูตรสัมพันธ์วิชา (The Correlated Curriculum) และหลักสูตรกว้าง (The Broad-Field Curriculum)

2. แนวความคิดที่ยึดกิจกรรมและปัญหาของสังคมเป็นหลัก (Designs Focused on Social Activities and Problems) แนวความคิดนี้มุ่งเน้นเกี่ยวกับหน้าที่ของบุคคลในสังคมปัญหาของสังคม

และการเสริมสร้างสังคม จึงทำให้เกิด หลักสูตรแกน (The Core Curriculum) ซึ่งเป็นหลักสูตรบังคับให้ทุกคนต้องเรียน เพราะถือว่าปัญหาสังคมเป็นปัญหาร่วมกันของทุกคน

3. แนวความคิดที่ยึดความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก (Designs Focused on Individual Needs and Interests) แนวความคิดนี้ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการออกแบบหลักสูตร ดังนั้นสิ่งต่าง ๆ ที่จะบรรจุลงในหลักสูตรต้องเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนและปัญหาที่ผู้เรียนสนใจและต้องการการแก้ไข ซึ่งหลักสูตรจะไม่กำหนดอะไรไว้แน่นอน โดยเป็นเรื่องที่ผู้สอนและผู้เรียนตกลงกัน หลักสูตรนี้มีชื่อว่า หลักสูตรประสบการณ์ (The Experience Curriculum) หรือหลักสูตรที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง (The Child-Centered Curriculum)

4. แนวความคิดที่ยึดความสามารถเฉพาะของผู้เรียนเป็นหลัก (Designs Focused on Specific Competencies) แนวความคิดนี้จะมีการออกแบบหลักสูตรที่กำหนดเกณฑ์ความสามารถของผู้เรียนต้องปฏิบัติได้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นทักษะในด้านต่าง ๆ จัดเรียงลำดับกันไป โดยแบ่งกลุ่มตามกลุ่มวิชาหรือหมวดวิชาตามแต่จะสะดวก ตามแนวความคิดนี้จะได้หลักสูตรที่เรียกว่า หลักสูตรเกณฑ์ความสามารถ (The Competency-Based Curriculum)

5. แนวความคิดที่ยึดทักษะในกระบวนการเรียนรู้เป็นหลัก (Designs Focused on Process Skills) การออกแบบหลักสูตรตามแนวความคิดนี้มุ่งในเรื่องของวิธีการมากกว่าเนื้อหาวิชา โดยถือว่าความรู้เป็นเพียงสิ่งที่จะนำไปสู่จุดประสงค์ของการเรียนการสอน ไม่ใช่จุดหมายปลายทาง หลักสูตรที่เกิดจากแนวความคิดนี้เรียกว่า หลักสูตรที่มุ่งกระบวนการ (The Process Approach Curriculum)

UNESCO, APEID (1982; อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2556) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตรไว้ 1 แนวคิด คือ แนวความคิดที่ยึดหลักการผสมผสานทั้งในด้านกระบวนการและความรู้ (Designs Focused on Integration of Knowledge and Process) โดยการออกแบบหลักสูตรตามแนวคิดนี้จะตั้งอยู่บนพื้นฐานของจิตวิทยาเกสตัท์ (Gestalt) ซึ่งต้องการเห็นภาพรวมของเนื้อหาวิชาและกระบวนการในการเรียนการสอน ทำให้ไม่มีการแยกวิชาออกจากกัน หลักสูตรตามแนวความคิดนี้เรียกว่า หลักสูตรบูรณาการ (The Integrated Curriculum) ตัวอย่างของหลักสูตรแบบนี้ได้แก่ หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม (The Social Process and Life Function Curriculum)

สรุปได้ว่า แนวความคิดในการออกแบบหลักสูตรขึ้นอยู่กับว่าจะยึดตามปรัชญาการศึกษาหรือแนวคิดในการจัดเนื้อหาสาระอย่างไร ส่งผลให้เกิดหลักสูตรในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ โดยมีแนวคิดในการออกแบบหลักสูตร 6 แนวคิด ดังนี้

1. แนวความคิดที่ยึดวิชาหรือสาขาวิชาเป็นหลัก
2. แนวความคิดที่ยึดกิจกรรมและปัญหาของสังคมเป็นหลัก
3. แนวความคิดที่ยึดความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก
4. แนวความคิดที่ยึดความสามารถเฉพาะของผู้เรียนเป็นหลัก
5. แนวความคิดที่ยึดทักษะในกระบวนการเรียนรู้เป็นหลัก

6. แนวความคิดที่ยึดหลักการผสมผสานทั้งในด้านกระบวนการและความรู้ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาใช้เป็นกรอบเนื้อหาในการวิจัยต่อไป ดังที่ผู้วิจัยจะได้นำเสนอในหัวข้อถัดไป

2.3 รูปแบบของการออกแบบหลักสูตร

จากแนวความคิดในการออกแบบหลักสูตรทั้ง 6 แนวความคิดข้างต้น ทำให้เกิดหลักสูตรในรูปแบบต่าง ๆ ตามที่เมื่อนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ทรรศนะไว้ ดังนี้

Stanley (1950) แบ่งรูปแบบของหลักสูตรออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1. หลักสูตรแบบรายวิชา (The Subject Matter Curriculum)
 - 1.1 หลักสูตรหมวดวิชาแบบกว้าง (The Broad Fields Curriculum)
 - 1.2 หลักสูตรแบบสหสัมพันธ์ (The Correlated Curriculum)

2. หลักสูตรแบบกิจกรรม (Activity Curriculum)

3. หลักสูตรแบบแกนกลาง (Core Curriculum)

Taba (1962) แบ่งรูปแบบของหลักสูตรออกเป็น 5 รูปแบบ ดังนี้

1. หลักสูตรแบบรายวิชา (The Subject Matter Curriculum)
2. หลักสูตรแบบหมวดวิชากว้าง (The Broad Fields Curriculum)
3. หลักสูตรที่ยึดกระบวนการทางสังคมและการดำเนินชีวิต (Curriculum Based on Social and Life Function)
4. หลักสูตรที่ยึดกิจกรรมและประสบการณ์ (The Activity and Experience Curriculum)

5. หลักสูตรแบบแกน (Core Curriculum)

Neagley & Evans (1976; อ้างถึงใน สิทธิพล อาจอินทร์. 2561) แบ่งรูปแบบของหลักสูตรออกเป็น 5 รูปแบบ ดังนี้

1. หลักสูตรรายวิชา (Subject Curriculum)
2. หลักสูตรสหสัมพันธ์ (Correlated Curriculum)
3. หลักสูตรหมวดวิชาแบบกว้าง (Broad Fields Curriculum)
4. หลักสูตรประสบการณ์ (Experience Curriculum)
5. หลักสูตรแบบแกน (Core Curriculum)

Zais (1976) แบ่งรูปแบบของหลักสูตรออกเป็น 3 รูปแบบหลัก ดังนี้

1. หลักสูตรที่ยึดวิชาเป็นศูนย์กลาง
 - 1.1 หลักสูตรรายวิชา (Subject Curriculum)
 - 1.2 หลักสูตรสาขาวิชา (Disciplines Curriculum)

- 1.3 หลักสูตรหมวดวิชาแบบกว้าง (Broad Fields Curriculum)
2. หลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered Designs)
 - 2.1 หลักสูตรที่ยึดกิจกรรมหรือประสบการณ์ (Activity or Experience Curriculum)
 3. หลักสูตรที่ยึดปัญหาเป็นหลัก (Problem-Centered Design)
 - 3.1 หลักสูตรแนวทางดำเนินชีวิต (Area of Living Curriculum)
 - 3.2 หลักสูตรแบบแกน (Core Curriculum)

Saylor & Alexander (1974) แบ่งรูปแบบหลักสูตรออกเป็น 5 รูปแบบ ดังนี้

1. หลักสูตรที่มุ่งเน้นเนื้อหาวิชาหรือสาขาวิชา (Designs Focused on Subject Matter/Disciplines)
2. หลักสูตรที่มุ่งเน้นสมรรถภาพเฉพาะอย่างหรือเน้นเทคโนโลยี (Designs Focused on Specific Competencies/Technology)
3. หลักสูตรที่มุ่งเน้นความสำคัญของมนุษย์หรือเน้นกระบวนการ (Designs Focused on Human Traits/Processes)
4. หลักสูตรที่มุ่งเน้นภาระหน้าที่หรือกิจกรรมในสังคม (Designs Focused on Social Functions/Activities)
5. หลักสูตรที่มุ่งเน้นความต้องการจำเป็นและความสนใจหรือเน้นกิจกรรมของผู้เรียน (Designs Focused on Individual Needs and Interests/Activities)

จากรูปแบบของหลักสูตรตามทรรศนะของนักการศึกษาที่กล่าวไว้ข้างต้นจะเห็นได้ว่า มีลักษณะและรูปแบบที่เหมือนกัน จะแตกต่างกันตรงชื่อที่ใช้เรียกทั้งชื่อภาษาไทยและชื่อภาษาอังกฤษเท่านั้น โดยนักวิชาการแต่ละท่านได้เสนอรายละเอียดของหลักสูตรแต่ละประเภทไว้ ดังนี้ พัทธี ปิยภักดิ์ (2559) ได้เสนอรายละเอียดของหลักสูตรไว้ว่า

1. หลักสูตรรายวิชาหรือเนื้อหาวิชา (Subject Curriculum) เป็นหลักสูตรที่เกิดจากความเชื่อว่าสมองมนุษย์แบ่งออกเป็นส่วนต่าง ๆ ทำหน้าที่ต่างกัน การนำเนื้อหาสาระและความรู้มาบรรจุในสมองให้เต็มก็จะเป็นคนสมบูรณ์และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้เอง โครงสร้างหลักสูตรประเภทนี้จึงแบ่งออกเป็นรายวิชา เน้นการสอนด้วยวิธีการบรรยาย ถาม-ตอบ ให้นักเรียนจดจำเนื้อหาวิชามากที่สุด
2. หลักสูตรรวมวิชาหรือหมวดวิชา (Broad field Curriculum) เป็นหลักสูตรที่เกิดจากการนำความรู้วิชาต่าง ๆ ที่มีความใกล้เคียงกันมาผสมผสานกันให้อยู่ในหมู่ที่กลุ่มเดียวกัน
3. หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม (Social Process and Life Function Curriculum) เป็นหลักสูตรที่ยึดสังคมและชีวิตของผู้เรียนเป็นหลัก จัดเนื้อหาสาระให้สัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน

โดยตรง เพื่อผู้เรียนจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพราะเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชากับชีวิตจริงของผู้เรียนได้

4. หลักสูตรกิจกรรมหรือประสบการณ์ (Activities or Experiences Curriculum) เป็นหลักสูตรที่ยึดกิจกรรมหรือประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นหลัก เพราะเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการลงมือประสบการณ์ซึ่งจะช่วยให้เด็กเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ หลักสูตรจึงมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้การสอนโดยการแก้ปัญหา ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ

5. หลักสูตรแบบแกน (Core Curriculum) เป็นหลักสูตรที่มีลักษณะของการผสมผสานเนื้อหาวิชา มุ่งหมายที่จะสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เน้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

6. หลักสูตรแบบเอกัตภาพ (Individual Curriculum) เป็นหลักสูตรที่จัดเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคล การจัดทำหลักสูตรแบบนี้ขึ้นอยู่กับวิจารณ์ญาณของผู้สอนที่จะศึกษาความต้องการและความสนใจของผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง

สิทธิพล อาจอินทร์ (2561) ได้เสนอรายละเอียดของแต่ละหลักสูตรไว้ว่า

1. หลักสูตรเนื้อหาวิชาหรือหลักสูตรรายวิชา (The Subject Matter Curriculum) สามารถเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า หลักสูตรที่เน้นเนื้อหาวิชาเป็นศูนย์กลาง (Subject – Centered Curriculum) นับว่าเป็นหลักสูตรที่เก่าแก่ที่สุด โดยได้รับอิทธิพลมาจากปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม (Essentialism) และนิรันตรนิยม (Perennialism) ให้ความสำคัญกับเนื้อหาวิชา ลักษณะของหลักสูตรจัดโดยแยกเป็นรายวิชา ตามความเชื่อที่ว่าแต่ละวิชาแยกออกจากกันอย่างชัดเจนและเนื้อหาได้มีการจัดลำดับไว้เป็นระบบอยู่แล้ว ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนเนื้อหาวิชาเหมือนกันทุกคน โดยไม่คำนึงถึงความถนัด ความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เน้นการถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย โดยครูมีหน้าที่ถ่ายทอดเนื้อหาวิชาให้แก่ นักเรียน ส่วนนักเรียนมีหน้าที่ฟังและท่องจำเนื้อหาวิชาที่ครูสอนให้ได้มากที่สุด การประเมินผลจึงเป็นการทดสอบว่านักเรียนจดจำเนื้อหาได้ครบถ้วนตามที่ครูสอนหรือไม่

2. หลักสูตรสัมพันธ์วิชา (The Correlated Curriculum) เป็นหลักสูตรที่พัฒนามาจากหลักสูตรเนื้อหาวิชาหรือหลักสูตรรายวิชา เพื่อแก้ไขข้อจำกัดของหลักสูตรรายวิชาที่เนื้อหาของหลักสูตรแยกจากกัน โดยการนำเอาเนื้อหาของวิชาต่าง ๆ ที่สอดคล้องหรือส่งเสริมซึ่งกันและกันมาเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน แล้วจัดสอนเป็นเนื้อหาวิชาเดียวกัน ตามหลักความคิดของนักการศึกษาที่ว่า การเรียนรู้สิ่งใดให้ได้ดี ผู้เรียนจะต้องมีความสนใจสิ่งที่เรียนและมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เรียนกับสิ่งอื่นที่เกี่ยวข้อง เพราะฉะนั้นหลักสูตรสัมพันธ์วิชาจะกำหนดเนื้อหาวิชาใดวิชาหนึ่งหรือหมวดใดหมวดหนึ่งแล้วนำเนื้อหาสาระวิชาที่สัมพันธ์กันมารวมไว้ด้วยกัน การรับผิดชอบในการสอนจากผู้สอนคนเดียวก็มีการพัฒนาการสอนเป็นหมู่คณะ โดยหลักสูตรประเภทนี้ยังคงยึด

เนื้อหาเป็นสาระหลักอยู่ เน้นความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชาทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนที่ดี และมีความหมายมากขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้

3. หลักสูตรผสมผสานหรือหลักสูตรหมวดวิชา (Fused or Fusion Curriculum) เป็นหลักสูตรที่พัฒนามาจากหลักสูตรเนื้อหาวิชาหรือหลักสูตรรายวิชา (The Subject Matter Curriculum) โดยพยายามปรับปรุงข้อบกพร่องของหลักสูตรเนื้อหาวิชา พัฒนาขึ้นโดยการรวมเอา วิชาย่อย ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันมาผสานกันในด้านเนื้อหาเข้าเป็นหมวดหมู่เพื่อให้เนื้อหา มีความกลมกลืนกันและสะดวกต่อการจัดการเรียนการสอน

4. หลักสูตรหมวดวิชาแบบกว้าง (Broad Fields Curriculum) เป็นหลักสูตรที่ได้พัฒนา เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของหลักสูตรเนื้อหาวิชา หลักสูตรสัมพันธ์วิชา และหลักสูตรแบบผสมผสาน หรือหมวดวิชา ซึ่งหลักสูตรหมวดวิชาแบบกว้างจะมีลักษณะที่กว้างมากกว่าหลักสูตรแบบผสมผสาน หรือหมวดวิชา โดยยึดหลักการสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงของเนื้อหาและจุดมุ่งหมายรวมเป็นหมวด วิชาใหญ่ เช่น หมวดวิชาภาษา จะรวมเอาหมวดวิชาภาษาไทย และวิชาภาษาต่างประเทศเข้าไว้ ด้วยกัน

5. หลักสูตรแบบแกน (Core Curriculum) เป็นการเรียกชื่อตามลักษณะการจัดหลักสูตร ซึ่งมาจากการกำหนดให้หลักสูตรมีส่วนที่เป็นแกนหรือศูนย์กลางของหลักสูตร การจัดหลักสูตรมีการ ผสมผสานความรู้หลายสาขาวิชาเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อตอบสนองความสนใจและความต้องการของผู้เรียน โดยมีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สิ่งที่จะเรียนมีความสัมพันธ์กับ ประสบการณ์และชีวิตของผู้เรียน หลักสูตรประกอบด้วย สิ่งที่จะต้องเรียน อันได้แก่ ความรู้พื้นฐาน ที่เป็นหลักส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งให้มีการเลือกเรียน ซึ่งนักการศึกษาเชื่อว่า หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตร ที่มีความเหมาะสมที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับหลักสูตรรูปแบบอื่น ๆ

6. หลักสูตรกิจกรรมหรือประสบการณ์ (Activity or Experience Curriculum) เป็นหลักสูตรที่จัดตามแนวปรัชญาการศึกษาแบบพิพัฒนาการนิยม (Progressivism) ซึ่งมีความเชื่อว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดจากประสบการณ์และประสบการณ์เหล่านี้จะช่วยให้เด็กเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมได้ การจัดหลักสูตรรูปแบบนี้มุ่งส่งเสริมการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้การเรียนรู้ด้วย การกระทำ (Learning by Doing) ลงมือวางแผนเพื่อหาประสบการณ์อันเกิดจากการแก้ปัญหา นั้น ๆ ด้วยตนเอง โดยเป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered) ดังนั้นการจัดหลักสูตร ต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำ ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

7. หลักสูตรแบบอิงสมรรถภาพ (Competency-Based Curriculum) เป็นหลักสูตร ที่มุ่งเน้นความสามารถด้านการปฏิบัติงานเป็นหลัก ตัวอย่างของหลักสูตรนี้ เช่น หลักสูตรแพทย์ หลักสูตรผู้บริหาร หลักสูตรฝึกหัดครู หลักสูตรเหล่านี้ผู้พัฒนาหลักสูตรต้องวิเคราะห์ความสามารถ

สุดท้ายก่อนจบหลักสูตรว่าผู้เรียนต้องมีความสามารถทางด้านใดบ้าง ความรู้อย่างต่ำควรมีขอบเขตเท่าใด ทักษะที่จะต้องปฏิบัติในงานนั้น ๆ ต้องมีทักษะใด เช่นเดียวกันกับด้านเจตคติที่ควรจะต้องปลูกฝังต่อการปฏิบัติงานนั้น

8. หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม (Social Process and Life Function Curriculum) เป็นหลักสูตรที่นำเอากระบวนการทางสังคม ปัญหาสังคม กิจกรรมต่าง ๆ ของคนในสังคม หรือสิ่งที่มีมนุษย์ต้องเผชิญในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและชีวิตจริงของเด็กเป็นหลักในการจัดทำหลักสูตร โดยหลักสูตรรูปแบบนี้ได้รับอิทธิพลมาจากความคิดของ John Dewey กับปรัชญาพัฒนาการนิยม (Progressivism) และปรัชญาสาขาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) ที่เน้นการนำการศึกษา มาปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น

9. หลักสูตรบูรณาการ (Integrated Curriculum) เป็นการสัมพันธ์เนื้อหาวิชาและวิธีสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยให้มีวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมอยู่ด้วย ทำให้มีการผสมผสานเป็นเรื่องเดียวกัน โดยเน้นความรู้สัมพันธ์กับสภาพความเป็นจริงที่อยู่รอบตัวผู้เรียนเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความเป็นผู้รู้ที่สมบูรณ์ บรรลุจุดมุ่งหมายของเรื่องนั้น ดังนั้นลักษณะหลักสูตรบูรณาการจึงเป็นการรวบรวมความรู้และประสบการณ์ที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยผู้ออกแบบหลักสูตรจะต้องคัดเลือกเนื้อหาสาระ ตลอดจนประสบการณ์เข้าเป็นกลุ่มก้อน หรือที่เรียกว่าบูรณาการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์อย่างต่อเนื่องและมีคุณค่าต่อผู้เรียน อันจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตหรือเผชิญหน้ากับปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10. หลักสูตรที่มุ่งกระบวนการ (The Process Approach Curriculum) เป็นหลักสูตรที่จัดการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการ มุ่งพัฒนาทักษะของกระบวนการเรียนรู้ โดยมีเนื้อหาวิชาเป็นเพียงเครื่องมือ เช่น หลักสูตรทักษะทางวิทยาศาสตร์ หลักสูตรทักษะทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น

จากรายละเอียดของรูปแบบหลักสูตรแต่ละรูปแบบ ผู้วิจัยจะใช้รูปแบบหลักสูตร

10 รูปแบบ เป็นกรอบในการทำวิจัย ดังนี้ 1. หลักสูตรเนื้อหาวิชาหรือหลักสูตรรายวิชา 2. หลักสูตรสัมพันธ์วิชา 3. หลักสูตรผสมผสานหรือหลักสูตรหมวดวิชา 4. หลักสูตรหมวดวิชาแบบกว้าง 5. หลักสูตรแบบแกน 6. หลักสูตรกิจกรรมหรือประสบการณ์ 7. หลักสูตรแบบอิงสมรรถภาพ 8. หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม 9. หลักสูตรบูรณาการ และ 10. หลักสูตรที่มุ่งกระบวนการ

2.4 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ในกระบวนการการออกแบบหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตรถือเป็นองค์ประกอบแรกที่สำคัญซึ่งผู้พัฒนาหลักสูตรจำเป็นจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อเป็นการกำหนดคุณสมบัติ คุณลักษณะของผู้เรียน หลังจากที่ได้เรียนรู้ตามหลักสูตรหรือสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

แล้ว โดยในหัวข้อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนี้จะกล่าวถึงหลักการกำหนดจุดมุ่งหมาย การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และวิธีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนี้

2.4.1 หลักการกำหนดจุดมุ่งหมาย

การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจำเป็นต้องกำหนดให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม โดยผู้รับผิดชอบในการพัฒนาหรือออกแบบหลักสูตรจะต้องพิจารณาและตรวจสอบอย่างรอบคอบ ดังที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

Pratt (1980) เสนอหลัก 6 ประการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการร่างจุดมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายหลักสูตรต้องบอกถึงความต้องการอย่างชัดเจน (Intention)
2. จุดมุ่งหมายหลักสูตรต้องบอกถึงความปลอดภัยที่สำคัญ ซึ่งจะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียน (Significant Change)

3. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรต้องกะทัดรัดไม่เยิ่นเย้อ (Conciseness)
 4. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรต้องมีความถูกต้องแน่นอน (Exactness)
 5. จุดมุ่งหมายหลักสูตรต้องมีความสมบูรณ์ในตัว (Completeness)
 6. จุดมุ่งหมายหลักสูตรต้องเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (Acceptability)
- จากคำกล่าวของนักการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต้องกำหนดให้สอดคล้องกับปรัชญาหรือความต้องการของสังคม ค่านิยม ปัญหาสังคม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับอื่นและความต้องการของผู้เรียน โดยเป็นจุดมุ่งหมายที่พัฒนาผู้เรียนให้สมบูรณ์ในทุกด้าน ทั้งสติปัญญา ทักษะและเจตคติ โดยจุดมุ่งหมายนั้นต้องมีความสมดุลง่ายทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติ ภาษาที่ใช้ต้องมีความชัดเจน เข้าใจง่าย สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ตามความเหมาะสมของบริบทสังคมที่เปลี่ยนไป

2.4.2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสามารถแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายในส่วนที่เป็นเนื้อหา และจุดมุ่งหมายในส่วนที่เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ ดังที่ มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ดังนี้

1) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในส่วนที่เป็นเนื้อหา

Inglis (1918) ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้นควรจะเน้น 3 ประเด็น คือ

1. จุดมุ่งหมายด้านการเป็นพลเมืองดี เป็นเรื่องของการเตรียมเด็กแต่ละคนให้เป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ มีความรับผิดชอบและให้ความร่วมมือในการทำประโยชน์ให้แก่สังคม

2. จุดมุ่งหมายด้านอาชีพ เป็นการเตรียมตัวให้เด็กมีอาชีพให้สามารถทำงานบางสาขาอาชีพ หรือเป็นผู้ผลิตได้

3. จุดมุ่งหมายด้านการปรับตัวของแต่ละบุคคล เป็นการเตรียมตัวเด็กให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง

2) การกำหนดจุดมุ่งหมายในส่วนที่เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้

Davies (1976; อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2556) ได้รวบรวมคำที่แสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของบลูม (Bloom) แครทวอลล์ (Krathwohl) และแฮร์โรว์ (Harrow) จากการจำแนกพฤติกรรมออกเป็น 3 ประเภท คือ ทางด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) จิตพิสัย (Affective domain) และทักษะพิสัย (Psychomotor domain) ไว้ดังนี้

1. พุทธิพิสัย (Cognitive domain) เป็นจุดมุ่งหมายที่รวมถึงการเรียนรู้ทางด้านความรู้ ความคิดและการแก้ปัญหา ซึ่งแบ่งตามลำดับความซับซ้อนจากน้อยไปหามาก ดังนี้

1.1 ความรู้หรือความจำ

1.2 ความเข้าใจ

1.3 การนำไปใช้

1.4 การวิเคราะห์

1.5 การสังเคราะห์

1.6 การประเมินค่า

2. จิตพิสัย (Affective domain) เป็นจุดมุ่งหมายที่รวมถึงการเรียนรู้ทางด้านเจตคติ ค่านิยม ความสนใจ และความซาบซึ้ง กระบวนการที่เกิดขึ้นในบุคคล ประกอบด้วย

2.1 การรับรู้

2.2 การตอบสนอง

2.3 การสร้างค่านิยม

2.4 การจัดระบบ

2.5 การสร้างบุคลิกลักษณะ

3. ทักษะพิสัย (Psychomotor domain) เป็นจุดมุ่งหมายทางด้านทักษะในการเคลื่อนไหว การใช้อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย ลำดับของทักษะจากง่ายไปสู่ความซับซ้อนในการพัฒนามีดังนี้

3.1 ทักษะในการเคลื่อนไหวร่างกาย

3.2 ทักษะการเคลื่อนไหวที่ต้องใช้ประสาทรวม ๆ กัน

3.3 การสื่อสารโดยท่าทาง

3.4 พฤติกรรมทางด้านภาษา

จากแนวคิดการกำหนดจุดมุ่งหมายข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้พัฒนาหลักสูตรควรมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน อันได้แก่ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัยและจิตพิสัย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

2.4.3 วิธีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดแนวทางการจัด

การศึกษา ดังนั้นจะต้องมีวิธีการในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังที่มินักการศึกษาได้กล่าวถึงวิธีการกำหนดจุดมุ่งหมายไว้ดังนี้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556) ได้กล่าวสรุปเกี่ยวกับวิธีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของจุดมุ่งหมายการศึกษา ดังนั้นในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในระดับใดก็ตามจะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของชาติ เนื่องจากมีความสำคัญในการกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา การที่จะได้มาซึ่งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจึงเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในด้านต่าง ๆ มาแล้วเป็นอย่างดี เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมากำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อมุ่งส่งเสริมค่านิยมที่ดี ตรงกับความต้องการของสังคมเหมาะสมกับผู้เรียนสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้เจริญเติบโตทุกด้านอย่างสมดุล อีกทั้งจะช่วยให้ผู้เรียนได้ประโยชน์จากการศึกษามากที่สุด และที่สำคัญจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะต้องมีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ สำหรับวิธีการดำเนินการให้ได้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้นสามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่น การประชุมอภิปรายในแง่วิชาการ การประชุมให้ความคิดเห็นต่อคำถามโดยตรง หรือการประชุมพิจารณาของหลักสูตรที่มีอยู่แล้ว แม้กระทั่งการศึกษาวิจัย เราสามารถใช้วิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลากหลายวิธีก็ได้ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องหรือมีหน้าที่รับผิดชอบจะต้องพิจารณาเลือกให้เหมาะสมเพื่อให้ได้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ดี

Saylor and Alexander (1974) ได้กล่าวถึงวิธีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้โดยสรุปว่า การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเริ่มมาจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานหลังจากได้ข้อมูลมาแล้วจะนำมาประกอบกับปรัชญาการศึกษา เพื่อพิจารณาสภาพปัญหาความต้องการของสังคมและผู้เรียนที่ได้มาจากการวิเคราะห์ หลังจากนั้นจึงกำหนดจุดมุ่งหมายทั่วไปแต่ละข้อ จึงจำแนกออกเป็นจุดมุ่งหมายเฉพาะที่มุ่งเน้นการปฏิบัติมากขึ้น สำหรับจุดประสงค์การเรียนการสอนนั้นจะเป็นส่วนของการนำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียน ซึ่งเป็นสิ่งสุดท้ายของกระบวนการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่กล่าวเกี่ยวกับกระบวนการและวิธีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสามารถสรุปได้ว่า จะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้สอดคล้อง

กับจุดมุ่งหมายของการศึกษาชาติ มีวิธีการและกระบวนการในการกำหนดที่เป็นขั้นเป็นตอน ซึ่งต้องผ่านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ มาอย่างถี่ถ้วนจึงจะสามารถกำหนดได้อย่างเหมาะสม

2.5 เนื้อหาสาระการเรียนรู้

เนื้อหาสาระการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบที่ต่อเนื่องมาจากจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กล่าวคือ หลังจากที่ได้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องคัดเลือกและจัดเนื้อหา สาระให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยในหัวข้อเนื้อหาสาระการเรียนรู้จะกล่าวถึง หลักเกณฑ์ในเนื้อหาสาระ และประเภทของเนื้อหาสาระ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

2.5.1 หลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาสาระ

นักการศึกษาหลายท่านได้นำเสนอหลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาวิชาไว้ โดยสรุป ได้ดังนี้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556) ได้สรุปหลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาสาระ ไว้ 5 ประการสำคัญดังนี้

1. ความสอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษา ผู้เรียนและสังคม โดยเนื้อหาสาระ ที่จะนำมากำหนดไว้ในหลักสูตรจะต้องมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของการศึกษา หรือจุดประสงค์ ของการเรียนรู้นั้น ๆ สอดคล้องกับความสนใจ วุฒิภาวะของผู้เรียนและสอดคล้องกับความเป็นจริง ในสังคม

2. ความสอดคล้องครอบคลุมและสมดุลของเนื้อหาสาระ โดยลักษณะ ของเนื้อหาวิชาที่เลือกมาบรรจุไว้ในหลักสูตรควรเป็นความรู้หลายด้าน ที่มีความครอบคลุมจุดประสงค์ การเรียนรู้ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และมีความสมดุลระหว่างความกว้าง และความลึกของเนื้อหาสาระด้วย

3. ความถูกต้องทันสมัยและเชื่อถือได้ เนื่องจากในปัจจุบันมีความก้าวหน้า ทางวิทยาการอย่างรวดเร็ว จึงมีการค้นพบข้อมูลใหม่ ๆ อยู่เสมอ เป็นเหตุให้บางครั้งความรู้เก่า กลายเป็นข้อมูลที่ล้าสมัยไม่ถูกต้อง เพราะฉะนั้นในการคัดเลือกเนื้อหาสาระที่จะบรรจุอยู่ในหลักสูตร จะต้องได้รับการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและควรมีเนื้อหาใหม่ ๆ ที่ทันต่อความก้าวหน้า ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงแล้ว

4. การเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน โดยเนื้อหาวิชาที่นำมาบรรจุในหลักสูตร ควรมีประโยชน์ต่อผู้เรียนและสามารถพัฒนาสังคมในด้านต่าง ๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ควรเป็นเนื้อหาที่สามารถเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนวิชานั้นหรือวิชาอื่น ๆ ในระดับสูงหรือประกอบอาชีพต่อไปได้

5. การนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ โดยเนื้อหาวิชาที่นำมาบรรจุในหลักสูตรจะต้องเป็นเนื้อหาที่สามารถนำไปจัดกิจกรรม และประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้ มีความสะดวกและความพร้อมทั้งในด้านเวลา สถานที่ บุคลากร ผู้สอน ผู้เรียน วัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

สิทธิพล อาจอินทร์ (2561) ได้กล่าวถึงหลักการเลือกเนื้อหาสาระไว้ว่า ผู้พัฒนาหลักสูตรจะต้องวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้วพิจารณาว่าผู้เรียนควรเรียนเนื้อหาใดบ้าง เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย จึงมีหลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาสาระ ดังนี้

1. มีความถูกต้องทันสมัย (Validity)
2. มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ (Significance)
3. มีความน่าสนใจ (Interest)
4. เป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ (Learnability)
5. สอดคล้องกับจุดประสงค์ (Appropriateness to Objectives)
6. เป็นสิ่งที่มีประโยชน์แก่ผู้เรียน (Usefulness)

Stanley (1950) นำเสนอหลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาสาระไว้ว่า

1. ต้องมีความสำคัญต่อการเรียนรู้
2. ต้องมีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
3. ต้องเป็นสิ่งที่มีความสำคัญซึ่งสังคมต้องการรักษาไว้
4. ต้องเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ
5. ต้องเป็นสิ่งที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคม
6. ต้องสอดคล้องกับเป้าหมายของการศึกษาและสังคม

Taba (1962) นำเสนอหลักเกณฑ์การเลือกเนื้อหาสาระไว้ว่า

1. ต้องเป็นแก่นสารและเชื่อถือได้
2. ต้องมีความสำคัญต่อการเรียนรู้
3. ต้องมีความสมดุลระหว่างความกว้างและความลึกของข้อมูล
4. ต้องสามารถสนองจุดประสงค์ได้หลายอย่าง
5. ต้องสอดคล้องกับบุคลิกภาพและประสบการณ์ของผู้เรียน
6. ต้องสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

Saylor & Alexander (1974) เสนอหลักเกณฑ์ของการเลือกเนื้อหาสาระไว้ดังนี้

1. ต้องเป็นที่เชื่อถือได้

2. ต้องมีความสำคัญต่อการเรียนรู้
3. ต้องสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
4. ต้องมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน
5. ต้องเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้
6. ต้องสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคม

จากแนวคิดหลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาสาระของนักการศึกษาหลายท่าน ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า เกณฑ์ที่สำคัญที่สุดคือ เนื้อหาสาระที่จะบรรจุลงในหลักสูตร ควรเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ทั้งยังต้องถูกต้อง เชื่อถือได้ และเหมาะสมกับบริบททางสังคมด้วย

2.5.2 ประเภทของเนื้อหาสาระ

Taba (1962) ได้แบ่งเนื้อหาสาระหรือเนื้อหาวิชาออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. เนื้อหาวิชาที่เป็นข้อเท็จจริงและกระบวนการ (Specific facts and processes) ได้แก่ เนื้อหาวิชาที่เป็นข้อมูลซึ่งแสดงความเป็นจริงของธรรมชาติรวมทั้งหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่มี ผู้กำหนดขึ้น เป็นข้อมูลที่ต้องอาศัยการท่องจำและเป็นรากฐานไปสู่ความคิดพื้นฐานในระดับต่อไป

2. เนื้อหาวิชาที่เป็นแนวคิดพื้นฐาน (Basic Ideas) เป็นเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างของสองสิ่ง เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพจิตและกาย หรือความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ที่มีต่อวัฒนธรรมของชนชาติต่าง ๆ เป็นต้น เนื้อหาวิชาในลักษณะนี้เป็นข้อมูลที่แฝงความหมายอยู่ด้วย เมื่อผู้เรียนเข้าใจแล้วและเห็นความสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ก็สามารถนำความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดและหลักการดังกล่าวไปอธิบายเหตุการณ์อื่น ๆ ได้

3. เนื้อหาวิชาที่เป็นมโนทัศน์ (Concept) เป็นเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับความเข้าใจในลักษณะร่วม หรือโครงสร้างและส่วนประกอบย่อย ๆ ทั้งหมดของสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม รวบรวมเอาความคิดเบื้องต้นมาสรุปเป็นความคิดรวบยอด

4. เนื้อหาวิชาที่เป็นระบบความคิด (System of thought) เป็นเนื้อหาวิชาประเภทสูงสุด เป็นเนื้อหาที่ยากและซับซ้อนที่สุด แต่จะพัฒนาให้ผู้เรียนเข้าใจระบบความคิดของศาสตร์นั้น ๆ และสามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเองต่อไป

Stanley and Shores (1950) ได้แบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. เนื้อหาวิชาทั่วไป (General Subject Matter) หมายถึง เนื้อหาวิชาที่ผู้เรียนในสังคมต้องเรียน เป็นสิ่งที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการในครอบครัวหรือสังคมเพื่อมีชีวิตอยู่ร่วมกันได้ แต่ต่อมาสังคมเจริญขึ้นและมีความซับซ้อนมากขึ้นจึงจัดสอนในระบบโรงเรียน

2. เนื้อหาวิชาที่ต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะหรือเนื้อหาวิชาเฉพาะ (General Subject Matter) หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จำเป็นต่อชีวิตมนุษย์ เป็นเนื้อหาที่ต้องการความเชี่ยวชาญพิเศษ หรือเทคนิคเฉพาะเพื่อการประกอบอาชีพทั่วไป

3. เนื้อหาวิชาเชิงพรรณนา (Descriptive Subject Matter) หมายถึง เนื้อหาวิชาที่เป็นข้อเท็จจริงและหลักการ (Facts and Principles) เช่น เนื้อหาในวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ เป็นต้น

4. เนื้อหาวิชาเชิงค่านิยม (Normative Subject Matter) หมายถึง เนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับกฎ กติกาต่าง ๆ ค่านิยม หรือมาตรฐานที่สังคมยึดถืออยู่ เช่น ศีลธรรมจรรยาของคน มาตรฐานในการยอมรับหรือตัดสินคุณค่าของงานศิลปะ เป็นต้น

Gagne and Briggs (1974; อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2556) ได้แบ่งประเภทเนื้อหาออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ข้อมูลที่เป็นความรู้
2. เจตคติ
3. ทักษะ

จากการจัดประเภทของเนื้อหาที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า เป็นการจัดเนื้อหาสาระตามระดับความลึกของเนื้อหา โดยเริ่มจากเนื้อหาสาระที่ข้อเท็จจริงเป็นพื้นฐานความรู้ จึงต่อยอดเนื้อหาที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม (Concept) โดยเนื้อหาวิชาที่ยากและซับซ้อนที่สุดคือเนื้อหาวิชาที่เป็นระบบความคิด (System of Thought) ซึ่งเป็นเนื้อหาวิชาที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ติดตัวไปศึกษาต่อหรือใช้ชีวิตในสังคมได้ ดังนั้นผู้พัฒนาหลักสูตรจึงต้องจัดลำดับเนื้อหาสาระให้เป็นระบบที่ต่อเนื่องกัน จากง่ายไปหายาก เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ง่าย ชัดเจนและเกิดการเรียนรู้ ซึ่งสามารถจัดประเภทของเนื้อหาได้ดังนี้ 1. เนื้อหาวิชาพื้นฐานทั่วไป 2. เนื้อหาวิชาเฉพาะทาง/อาชีพ 3. เนื้อหาวิชาที่เป็นข้อเท็จจริงและกระบวนการ 4. เนื้อหาวิชาเชิงค่านิยม

2.6 กิจกรรมการเรียนรู้

ในกระบวนการการออกแบบหลักสูตรเมื่อกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระการเรียนรู้แล้ว ขั้นตอนถัดไปเป็นการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน โดยในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงหลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หลักเกณฑ์ในการเลือกกิจกรรม การเรียนรู้ ประเภทของกิจกรรมการเรียนรู้ และรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.6.1 หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมีหลักการและรูปแบบของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ดังนี้

1. ความต่อเนื่องของประสบการณ์การเรียนรู้ (Continuity) ความต่อเนื่องของประสบการณ์การเรียนรู้พิจารณาได้ใน 2 กรณี คือ ประสบการณ์ที่จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์เดิม และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ต้องได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง

2. การลำดับขั้นตอนของประสบการณ์ (Sequence) ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ควรจัดตามลำดับขั้นตอน เช่น เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ไปสู่ประสบการณ์ซับซ้อนหรือเริ่มจากประสบการณ์ใกล้เคียงกับผู้เรียนไปสู่ประสบการณ์ไกลตัว เป็นต้น

3. การบูรณาการประสบการณ์การเรียนรู้ (Integration) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ควรให้เกิดการผสมผสานระหว่างความรู้ในวิชาต่าง ๆ หรือเกิดบูรณาการทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย หรือการบูรณาการการพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของผู้เรียน

4. การส่งเสริมและไม่บั่นทอนพัฒนาการเดิม (Promotion) ประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นใหม่ต้องไม่ทำลายหรือบั่นทอนสิ่งที่มีอยู่เดิมหรือทำให้ทักษะเดิมได้รับความกระทบกระเทือน

5. การวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Plan) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต้องมีการเตรียมการล่วงหน้า มีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม และต้องใช้วิธีการแก้ปัญหาเป็น กุศโลบายในกระบวนการเรียนการสอน

2.6.2 หลักเกณฑ์ในการเลือกกิจกรรมการเรียนรู้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556) กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้หรือกิจกรรมการเรียนรู้ ไว้ว่า การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นการเลือกวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญยิ่งโดยตรงของผู้สอนที่จะเลือกจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้มีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. จะต้องให้โอกาสที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนในการฝึกฝนรูปแบบพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

2. ประสบการณ์การเรียนรู้จะต้องให้ผู้เรียนได้รับความพอใจจากการปฏิบัติพฤติกรรมตามจุดประสงค์นั้น

3. ประสบการณ์การเรียนรู้ต้องอยู่ในวิสัยที่เป็นไปได้

4. ประสบการณ์การเรียนรู้ต้องมีหลากหลาย

5. ประสบการณ์การเรียนรู้นั้นบางครั้งก็สามารถทำให้บรรลุผลได้มากกว่าจุดประสงค์เดียว

6. ประสบการณ์การเรียนรู้ต้องผลักดันให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียนรู้และสามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็ว

หลักเกณฑ์ในการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้นั้น ควรเลือกให้เหมาะสมกับผู้เรียน และตอบสนองความต้องการ รวมไปถึงส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียนรู้และสามารถนำไปต่อยอดได้ด้วยตนเองหรือในรายวิชาอื่น ๆ

2.6.3 ประเภทของกิจกรรมการเรียนรู้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556) ได้กล่าวถึงประเภทของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่า ในการแบ่งประสบการณ์การเรียนรู้นั้น โดยทั่วไปแล้วสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ประสบการณ์ตรง (Direct Experience) หมายถึง ประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับโดยตรงจากการสัมผัสด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 กับวัตถุ สิ่งของ หรือแม้กระทั่งความรู้สึก และความคิด เพราะฉะนั้นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จะใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการก่อให้เกิดการเรียนรู้ เช่น การวาดภาพ ทำการทดลอง การอภิปรายแสดงความคิดเห็นหรือแสดงละคร

2. ประสบการณ์รอง (Indirect Experience) หมายถึง ประสบการณ์ที่ผู้เรียนไม่ได้สัมผัสโดยตรงแต่เกิดจากการบอกเล่าของผู้อื่น จากการอ่านหนังสือ ดูภาพยนตร์ ซึ่งในการเรียนการสอนประสบการณ์รองเป็นสิ่งที่จำเป็นเพราะบางสิ่งไม่สามารถจัดประสบการณ์จริงให้แก่ผู้เรียนได้ เช่น ความรู้เกี่ยวกับสงครามโลกครั้งที่ 1 หรือการเกิดแผ่นดินไหวก็จัดประสบการณ์รองให้โดยอาจให้นักเรียนชมภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้น แล้วนำมาอธิบาย หรือบอกเล่าให้คนอื่นฟัง เป็นต้น

ในการจัดการเรียนการสอนการจัดประสบการณ์ตรงและประสบการณ์รองเป็นสิ่งที่สำคัญที่ครูผู้สอนควรพิจารณาตามความเหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้สูงสุดในการเรียนการสอนแต่ละครั้ง แต่ถ้าสามารถจัดประสบการณ์ทางตรงได้มากจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งประสบการณ์การเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภทดังนี้

1. ประสบการณ์การเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะในการคิด หมายถึง การคิดค้น การสืบเสาะหาเหตุผลการอธิบาย และการสรุปอย่างมีเหตุผล มีข้อมูลอ้างอิงในการสอน ครูต้องจัดสถานการณ์หรือกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้มีโอกาสคิดค้น แก้ปัญหา หาข้อเท็จจริงด้วยตนเองโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การทดลอง และการปฏิบัติจริง เป็นต้น ซึ่งนักเรียนที่ได้รับการฝึกฝนให้รู้จักวิธีคิดอย่างมีระบบจะตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ดี

2. ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ช่วยในการให้ได้มาซึ่งเนื้อหาสาระข้อเท็จจริง ประสบการณ์การเรียนรู้ประเภทนี้มีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ทั่วไปกับความเข้าใจต่อสิ่งเฉพาะ ในการจัดประสบการณ์ควรจัดในรูปของกระบวนการแก้ปัญหาและควรเลือก

เนื้อหาสาระที่ควรแก่การจดจำมาเป็นประสบการณ์โดยสร้างสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความประทับใจ เพื่อที่จะได้จดจำเนื้อหาสาระและควรจัดประสบการณ์ที่พัฒนาความคุ้นเคยกับแหล่งวิทยาการ หลาย ๆ แหล่ง

3. ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ช่วยในการพัฒนาทัศนคติทางสังคม ทักษะที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการแสดงออกตามชนิดของความพอใจและคุณค่าที่แต่ละคนจะเลือกทำ การพัฒนาทัศนคติโดยผ่านประสบการณ์การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอน หากจัดกิจกรรมที่เหมาะสมที่ก่อให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทัศนคติทางสังคมได้มากกว่าการบอกกล่าวหรือบรรยายซึ่งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทางสังคม โรงเรียนและชุมชนควรประสานงานกันเพื่อช่วยกันปรับปรุงและควบคุมสิ่งแวดล้อมที่จะสนับสนุนทัศนคติที่ดีของผู้เรียน

4. ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ช่วยในการพัฒนาความสนใจ ความสนใจเป็นสิ่งสำคัญที่กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ เพราะฉะนั้นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ควรใช้กิจกรรมที่น่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจและเป็นประสบการณ์ใหม่ ๆ ทั้งในด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ สถานการณ์ วัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า ประสบการณ์การเรียนรู้ หากแบ่งในรูปแบบของประสบการณ์การเรียนรู้ แบ่งได้ 2 ประเภทคือ 1. ประสบการณ์ตรง (Direct Experience) 2. ประสบการณ์รอง (Indirect Experience) หรือหากแบ่งตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้จะแบ่งได้ 4 ประเภท ดังนี้ 1. ประสบการณ์การเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะในการคิด 2. ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ช่วยในการให้ได้ว่า ซึ่งเนื้อหาสาระข้อเท็จจริง 3. ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ช่วยในการพัฒนาทัศนคติทางสังคม 4. ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ช่วยในการพัฒนาความสนใจ

2.6.4 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนนั้นย่อมมีรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งนี้ครูผู้สอนจำเป็นต้องคัดเลือกรูปแบบ เพื่อที่จะสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้ ทั้งนี้จะต้องมาความสัมพันธ์กับเนื้อหาสาระ อันเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ดังที่นักการศึกษาได้เสนอรูปแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556) กล่าวถึงรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. รูปแบบการใช้สื่อทัศนวัสดุต่าง ๆ (Audio – Visual Approach) เป็นการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สื่อทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องฉายภาพนิ่ง เครื่องฉายภาพเคลื่อนไหว เครื่องบันทึกเสียง ภาพยนตร์ วิดีทัศน์ รูปภาพ ของจริง หุ่นจำลอง เป็นต้น สื่อทัศนวัสดุควรมีมากพอที่ผู้สอนจะสามารถเลือกมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในบทเรียน

หนึ่ง ๆ ตามความเหมาะสม เพราะอุปกรณ์ต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพของสิ่งที่เรียนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. รูปแบบการใช้การฝึกหัด (Drill and practice approach) เป็นรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จนสามารถทำได้ ฝึกจนเกิดทักษะและทำได้โดยอัตโนมัติ

3. รูปแบบใช้กิจกรรม (Activity oriented approach) เป็นรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนได้คิด ได้ทำ ได้เปลี่ยนพฤติกรรมในการเรียน เช่น การจัดนิทรรศการ การแสดงละคร การสาธิต และการทำโครงการต่าง ๆ กิจกรรมเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้งทางด้านเนื้อหา พัฒนาความรู้ ทักษะ และทักษะต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมยังทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนและสนใจ

4. รูปแบบการใช้การแก้ปัญหา (Problem – Solving approach) เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้พบกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาและสามารถคิดค้นวิธีแก้ปัญหานั้นได้เป็นการฝึกทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล เช่น การให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ปัญหาสำคัญของสังคมไทยในปัจจุบัน

5. รูปแบบการสอนรายบุคคล (Individualized approach) เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นบุคคล ผู้เรียนแต่ละคนสามารถศึกษาได้จากบทเรียนแบบโปรแกรม บทเรียนโมดูล หรือคอมพิวเตอร์ช่วยสอน หรืออินเทอร์เน็ต เป็นต้น

6. รูปแบบสืบสวนสอบสวน (Inquiry approach) เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนคิดค้นหาคำตอบต่าง ๆ จากการสังเกต คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า โดยใช้คำถามที่เป็นตัวกระตุ้นให้หาคำตอบ

7. รูปแบบเรียนด้วยตนเอง (Self-study-approach) เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เช่น การค้นคว้ารายงานหรือการวิจัย โดยมีครูเป็นผู้แนะนำอยู่ห่าง ๆ

ทศนา แคมณี (2561) ได้นำเสนอวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำเสนอเป็นรูปแบบวิธีสอน 14 วิธี ดังนี้

1. วิธีสอนโดยใช้การบรรยาย (Lecture) คือ กระบวนการที่ครูใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

2. วิธีสอนโดยใช้การสาธิต (Demonstration) คือ กระบวนการสอนที่ครูใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการแสดงหรือทำสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ ให้นักเรียนสังเกต และซักถาม อภิปรายได้

3. วิธีสอนโดยใช้การทดลอง (Experiment) คือ กระบวนการที่ครูหรือนักเรียน กำหนดปัญหาและสมมติฐานในการทดลอง ครูให้คำแนะนำแก่นักเรียนและให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ ด้วยตนเองตามขั้นตอนที่กำหนด โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการทดลองและสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ

4. วิธีสอนโดยใช้การนิรนัย (Deduction) คือ กระบวนการที่ครูใช้ในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ทฤษฎีและหลักการ แล้วจึงให้ตัวอย่างในการใช้ทฤษฎีนั้น กล่าวได้ว่าเป็นการสอนจากหลักการ ไปสู่ไปสู่ตัวอย่าง

5. วิธีสอนโดยใช้การอุปนัย (Induction) คือ กระบวนการที่ครูกำหนดตัวอย่าง ข้อมูล ความคิด หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีหลักการ แนวคิดที่ต้องการให้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียน สามารถวิเคราะห์หาหลักการหรือแนวคิดที่แฝงอยู่ออกมา สรุปได้ว่าเป็นวิธีการสอนที่ให้นักเรียนสรุป หลักการจากตัวอย่างต่าง ๆ ด้วยตนเอง

6. วิธีสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษา (Field Trip) คือ กระบวนการที่ครูและนักเรียน ร่วมกันวางแผนและเดินทางไปศึกษาเรียนรู้ ณ สถานที่ที่เป็นแหล่งความรู้ในเรื่องนั้น โดยการศึกษาสิ่ง ต่าง ๆ ในสถานที่นั้นตามกระบวนการหรือวิธีการที่วางแผนไว้และมีการอภิปรายสรุปการเรียนรู้ จากข้อมูลที่ศึกษา

7. วิธีสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) คือ กระบวนการสอนโดยการจัดนักเรียนให้เป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 4 - 8 คน ตามความเหมาะสม และให้ผู้เรียนในกลุ่มพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดและสรุปผล การอภิปรายออกมาเป็นข้อสรุปของกลุ่ม

8. วิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร (Dramatization) คือ กระบวนการที่ครูสอน โดยการให้นักเรียนแสดงละคร ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามเนื้อหาและบทละคร ที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง เพื่อให้ผู้แสดงและผู้ชมเกิดความเข้าใจและสามารถจดจำเรื่องราว นั้นได้

9. วิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) คือ กระบวนการที่ครู ให้นักเรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ที่มีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแสดงออกตามความคิด ของตน จึงนำการแสดงของผู้แสดง ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่สังเกตพบ มาเป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

10. วิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง (Case) คือ กระบวนการที่ครูให้นักเรียนศึกษา เรื่อง ที่สมมุติขึ้นจากความเป็นจริงและตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วนำคำตอบและ

เหตุผลที่มาของคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

11. วิธีสอนโดยใช้เกม (Game) คือ กระบวนการที่ครูให้ผู้เรียนเล่นเกมตามกติกา โดยการนำเนื้อหาและข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีเล่น และผลการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้ในการสรุปการเรียนรู้

12. วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือ กระบวนการที่ครูให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่นที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ในสถานการณ์นั้น โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลความเป็นจริงในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อเป็นการสะท้อนเกี่ยวกับตัวนักเรียนที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง

13. วิธีสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) คือ กระบวนการที่ครูให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากศูนย์ความรู้หรือองค์ความรู้ ซึ่งครูจัดเตรียมเนื้อหาสาระและกิจกรรมรวมไปถึงสื่อการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองโดยนักเรียนจะสลับสับเปลี่ยนกันเข้าสู่งการเรียนรู้ต่าง ๆ จนครบทุกศูนย์ ซึ่งแต่ละศูนย์การเรียนรู้จะมีเนื้อหาสาระเบ็ดเสร็จในตนเอง ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน

14. วิธีสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม (Programmed Instruction) คือ กระบวนการที่นักเรียนศึกษาจากบทเรียนสำเร็จรูปด้วยตนเอง กล่าวคือเป็นบทเรียนที่นำเนื้อหาสาระมาแตกออกเป็นหน่วยย่อย (small steps) เพื่อให้ง่ายต่อการเรียนรู้และนักเรียนสามารถตรวจสอบผลการเรียนรู้ของตนเองได้ทันที

สรุปได้ว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีหลากหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนว่าจะเลือกใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใด เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี ทั้งนี้ต้องมีความเหมาะสมในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระ และตอบสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตร อันหมายรวมถึงเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนเอง โดยผู้วิจัยจะเลือกใช้รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามวิธีสอนของทิสนา แคมณี ดังนี้ คือ 1. กิจกรรมการเรียนรู้โดยการบรรยาย 2. กิจกรรมการเรียนรู้โดยการสาธิต 3. กิจกรรมการเรียนรู้โดยการทดลอง 4. กิจกรรมการเรียนรู้โดยการนิรนัย 5. กิจกรรมการเรียนรู้โดยการอุปนัย 6. กิจกรรมการเรียนรู้โดยการไปทัศนศึกษา/ศึกษาแหล่งเรียนรู้ชุมชน/นอกสถานที่ 7. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย 8. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การแสดงละคร 9. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ/สถานการณ์จำลอง 10. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง 11. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกม 12. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ 13. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบเรียนโปรแกรม และ 14. กิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง

2.7 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ คือองค์ประกอบสุดท้ายของการออกแบบหลักสูตร โดยในหัวข้อนี้จะมีการนำเสนอจุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และวิธีการและเครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.7.1 จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556) สรุปจุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ว่ามีวัตถุประสงค์หลัก 4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อให้ครูนำผลการประเมินการเรียนรู้ไปปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเอง
2. เพื่อประโยชน์ในการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
3. เพื่อใช้ผลการประเมินการเรียนรู้ไปกระตุ้นความพร้อมและแรงจูงใจในการเรียนให้แก่ผู้เรียน

4. เพื่อใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารบุคคลของผู้บริหาร เช่น การนำผลการประเมินการสอนไปพิจารณาในการจัดผู้สอนในแต่ละรายวิชาในแต่ละภาคเรียน หรือการนำผลการประเมินการสอนไปใช้ในการประเมินความดีความชอบหรือการเลื่อนตำแหน่งของผู้สอน

สิทธิพล อาจอินทร์ (2561) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีดังนี้

1. เพื่อจัดตำแหน่ง (Placement) ใช้การสอบวัดเพื่อให้ได้คำตอบว่า ณ วันเวลาที่สอบนั้น เด็กแต่ละคนมีความรู้ความสามารถ อยู่ระดับใดของกลุ่ม เพื่อช่วยในการจัดประเภทหรือคัดแยกให้ถูกตำแหน่ง
2. เพื่อวินิจฉัย (Diagnosis) ใช้การสอบวัดเพื่อตรวจสอบผู้เรียนว่าเก่งหรืออ่อนวิชาใด เนื้อหาใด เพื่อครูจะได้ช่วยเหลือถูกจุด
3. เพื่อเปรียบเทียบ (Assessment) ใช้การสอบวัดเพื่อเปรียบเทียบผู้เรียนว่าได้มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นหลังจากผ่านการเรียนการสอนไปแล้วมากน้อยเพียงใด
4. เพื่อพยากรณ์ (Prediction) ใช้การสอบวัดเพื่อพยากรณ์ว่าผู้เรียนสามารถเรียนต่ออะไรจึงจะเรียนจบ ไม่ถูกออกกลางคัน หรือประกอบอาชีพอะไรจึงจะประสบความสำเร็จ
5. เพื่อประเมินค่า (Evaluation) ใช้การสอบวัดเพื่อเอาผลที่ได้ไปประเมินหรือสรุปรวมอย่างมีหลักเกณฑ์ว่าหลักสูตร หรือวิธีการสอนของครู สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใด

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้นั้นเป็นผลดีทั้งต่อผู้เรียนเองและผู้สอนทั้งในการประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน และสามารถสะท้อนการสอนของผู้สอนได้ด้วย

2.7.2 หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556) กล่าวว่าสรุปว่า หลักการในการดำเนินการวัดและประเมินผลนั้นต้องทำอย่างเป็นระบบ มีความเชื่อมั่น เป็นกลางและมีความยุติธรรมด้วยเครื่องมือที่เหมาะสมกับการประเมินและสามารถวัดพฤติกรรมได้ สามารถประเมินในสิ่งที่ปฏิบัติได้จริง ใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งประกอบกัน รวมทั้งให้คนอื่นมีส่วนร่วมและมีการนำผลที่ได้มาสะท้อนและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เพชรราตี จงประดับเกียรติ (2563) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน
2. วัดให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยครูต้องมุ่งวัดผลการเรียนรู้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ในขั้นที่ 1 เพราะหากวัดไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้จะทำให้ผลการวัดไม่มีความหมาย หากนำผลการวัดไปใช้จะทำให้เกิดความผิดพลาดได้
3. เลือกเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
4. ใช้เครื่องมือวัดที่มีคุณภาพ เครื่องมือที่นำมาใช้ในการวัดผลต้องมีคุณภาพเพื่อให้ได้ผลการวัดที่ถูกต้องแม่นยำ และเชื่อถือได้
5. ทำการวัดอย่างระมัดระวัง เพื่อไม่ให้เกิดความคลาดเคลื่อนหรือผิดพลาด
6. แปลผลการวัดอย่างถูกต้อง เมื่อได้ผลการวัดมาแล้วจะต้องนำไปแปลผลโดยคำนึงถึงความถูกต้อง ความสมเหตุสมผล และความยุติธรรม
7. ใช้ผลการวัดให้คุ้มค่า

สรุปได้ว่า หลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้นั้น ต้องทำอย่างเป็นระบบ เชื่อถือได้ เพื่อที่จะได้นำผลการประเมินนั้นมาสะท้อนและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.7.3 วิธีการและเครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556) กล่าวว่า การประเมินตามสภาพจริงมีวิธีการประเมินและเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย ดังนี้

1. การสังเกตเป็นวิธีการที่กระทำได้ในทุกสถานการณ์และทุกสถานที่ ผู้สอนอาจกำหนดเครื่องมือและเกณฑ์ในการสังเกตหรืออาจไม่มีเครื่องมือในการสังเกตก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเด็นที่ต้องการประเมินผู้เรียนว่า มีความจำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการสังเกตระดับความสามารถหรือพฤติกรรมที่แสดงออกมาน้อยเพียงใด และวิธีการสังเกตสามารถใช้ประเมินผลการเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะกระบวนการ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

2. การสัมภาษณ์ เนื่องจากพฤติกรรมบางอย่างอาจสังเกตได้ไม่ชัดเจน ถูกต้องตรงต่อความเป็นจริง ผู้สอนจึงอาจใช้การสัมภาษณ์ช่วยเก็บข้อมูลเพิ่มเติม การสัมภาษณ์นี้เป็นวิธีการประเมินโดยตั้งคำถามอย่างง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนเกินไป สามารถสัมภาษณ์ผู้เรียนแต่ละคนได้ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ นิยมใช้ประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ความเข้าใจ ในระดับที่สูงกว่าความรู้ความจำ และด้านความรู้สึนึกคิดที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยมที่ผู้เรียนยึดถือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รวมทั้งการเห็นคุณค่าในเรื่อง ต่าง ๆ

3. แบบสอบถาม เป็นการวัดผลที่ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสอบถาม ซึ่งทำให้ประหยัดเวลาในการซักถาม โดยคำตอบที่ได้รับควรอยู่ในขอบเขตของเรื่องที่ผู้เรียนศึกษา

4. บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ทั้งในด้านความรู้ ความคิด ความสามารถพิเศษ ความถนัด ความสนใจ และการแสดงออก ของพฤติกรรมลักษณะต่าง ๆ ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน การเรียนรู้และแนวทางพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

5. แบบทดสอบวัดความสามารถที่แท้จริง (Authentic test) เป็นวิธีการสร้างข้อสอบโดยใช้คำถามที่เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ หรือการสร้างความรู้ใหม่ จากความเข้าใจและประสบการณ์เดิม หรือจากสถานการณ์จำลองที่กำหนดขึ้นให้คล้ายคลึง กับสถานการณ์จริง หรือเลียนแบบสภาพจริง เป็นต้น

6. การรายงานตนเอง เป็นวิธีการประเมินด้วยการให้ผู้เรียนเขียนบรรยาย ความรู้สึก หรือพูดแสดงความคิดเห็นออกมาโดยตรง เพื่อประเมินความรู้สึนึกคิด ความเข้าใจ และความต้องการของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนเข้าใจผู้เรียนแต่ละคนมากยิ่งขึ้นและสามารถ ประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการ รวมทั้งเจตคติต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

7. การสร้างจินตภาพ เป็นเครื่องมือที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น หรือปฏิบัติออกมา เพื่อให้ได้ข้อมูลว่าขณะนั้นผู้เรียนมีความรู้สึนึกคิดกับเรื่องที่เรียนเป็นอย่างไร

8. การใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) เป็นการจัดเก็บตัวอย่างผลงานที่มี การรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ และกระทำอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงชั้นของหลักสูตรหรือโปรแกรม การเรียน เพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้เรียนในด้านความรู้ความเข้าใจ และทักษะต่าง ๆ ที่ผู้เรียนพัฒนาได้สำเร็จ รวมทั้งความถนัด ความสนใจ ความพยายาม แรงจูงใจ และความก้าวหน้าทางการเรียนที่สามารถนำมาประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนแต่ละคน ให้มีความน่าเชื่อถือ (reliability) มากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลนั้นมีวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับข้อมูลที่ต้องการ ซึ่งอาจใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่หลากหลายประเภทร่วมกัน เพื่อให้ได้

ข้อมูลที่สามารถประเมินผู้เรียนได้อย่างรอบคอบและครอบคลุมศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียน โดยต้องครอบคลุมทักษะทั้ง 3 ด้านที่จะเกิดแก่ผู้เรียน มีวิธีในการประเมินผลการเรียนรู้ โดยการ วัดผลสัมฤทธิ์ คือ การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และการประเมินผลตามสภาพจริง ได้แก่ 1. การประเมิน ทักษะ/ความสามารถในการปฏิบัติ 2. การสังเกตพฤติกรรม 3. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 4. การสอบถาม/ซักถาม/สัมภาษณ์ 5. การตรวจผลงาน/ชิ้นงาน และ 6. แฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งผู้วิจัยจะใช้เป็นกรอบในการวิจัยต่อไป

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศิลป์ สุขชัยบรร (2551) ได้ทำวิจัยเรื่องการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2538 – 2548 โดยมีจุดประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ประเภทของการวิจัย วัตถุประสงค์ ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย สถานภาพของประชากร พื้นที่ดำเนินการวิจัย วิธีการสุ่มตัวอย่างประชากร ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย ผลของการวิจัยและรวบรวม บทความวิทยานิพนธ์ สาขาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตั้งแต่ ปีการศึกษา 2538 – 2548 จำนวน 155 เล่ม ใช้สถิติในการวิเคราะห์คือการหาค่าความถี่และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า วิทยานิพนธ์ สาขาเทคโนโลยีการศึกษา ส่วนใหญ่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. วิทยานิพนธ์ที่แบ่งตามเนื้อหาทางเทคโนโลยีการศึกษาที่มีผู้วิจัยมากที่สุด คือ การวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการฝึกอบรม
2. วิทยานิพนธ์ที่แบ่งตามลักษณะการวิจัยทางเทคโนโลยีการศึกษาที่มีผู้วิจัยมากที่สุด คือ การวิจัยทดลองเกี่ยวกับสื่อ
3. วิทยานิพนธ์ที่แบ่งตามระเบียบวิธีวิจัยที่มีผู้ทำมากที่สุด คือ การวิจัยเชิงทดลอง
4. วัตถุประสงค์การวิจัยที่มีผู้ทำมากที่สุดคือ เพื่อพิสูจน์ทฤษฎี
5. ประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมากที่สุด คือ การศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง
6. สถานภาพของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่างที่มีมากที่สุดคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา
7. พื้นที่ที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยมากที่สุดคือ โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเดียว
8. วิธีการสุ่มตัวอย่างที่มีมากที่สุดคือ การสุ่มแบบง่าย
9. กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีผู้ทำวิจัยมากที่สุดคือ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
10. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีมากที่สุดคือ แบบทดสอบ
11. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่มีมากที่สุดคือ การหาค่าความเชื่อมั่น

12. สถิติที่ใช้ในการวิจัยที่มีมากที่สุดคือ การใช้สถิติบรรยายหรือสถิติพื้นฐาน

13. ผลการของวิจัยที่มีมากที่สุดคือ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

พินิจ ทิพย์มณี (2554) ได้ทำการวิเคราะห์และประเมินหลักสูตรปริญญาตรี คณะนิติศาสตร์ปริธีพนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า จากการเปรียบเทียบหลักสูตรนิติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เปรียบเทียบกับหลักสูตรนิติศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ในสถาบันของรัฐและเอกชนของไทย พบว่าไม่มีความแตกต่างในส่วนเนื้อหาของหลักสูตร หากผู้เรียนต้องการเลือกวิชาใดที่สนใจเป็นพิเศษ ต้องเลือกวิชาในกลุ่มเลือกเสรีและเปิดโอกาสให้นักศึกษาในชั้นปีที่ 4 เลือกฝึกปฏิบัติการทางกฎหมาย ถือเป็นวิชาที่มีหน่วยกิตเป็นลักษณะพิเศษต่างจากที่อื่น หากเปรียบเทียบกับต่างประเทศ มีการนำหลักสูตรนิติศาสตร์มาประยุกต์กับสาขาอื่นมากมาย เช่น กฎหมายกับการปกครอง กฎหมายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น และเน้นตัวผู้สอนที่มีชื่อเสียงและมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง

จุลิจานา ศิริคำปา (2555) ได้ทำวิจัยเรื่องการออกแบบหลักสูตรอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะความคิดในระดับมัธยมต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรแบบยืดหยุ่นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อพัฒนาทักษะความคิด 2) เพื่อศึกษาทักษะความคิดเชิงวิเคราะห์เชิงสร้างสรรค์ และเชิงประยุกต์ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตรแบบยืดหยุ่นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หลักสูตรอบรมนี้ได้ประยุกต์ใช้วิธีการสอน 6 แบบ คือ การเรียนแบบใช้คำถาม การเรียนแบบ K-W-L การเรียนแบบลงมือปฏิบัติ การเรียนแบบพหุปัญญา การเรียนแบบร่วมมือ การเรียนแบบทำโครงการ ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบทักษะความคิดของนักเรียนก่อนและหลังการอบรมโดยใช้หลักสูตรแบบยืดหยุ่นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง ปรากฏว่าทักษะการคิดของนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อศึกษาในรายละเอียดพบว่า ทักษะความคิดเชิงวิเคราะห์ ทักษะความคิดเชิงสร้างสรรค์ และทักษะความคิดเชิงประยุกต์ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกันนั้น เมื่อประเมินทักษะความคิดจากโครงการและแฟ้มสะสมผลงานของนักเรียนพบว่า อยู่ในระดับดีเยี่ยม และดีตามลำดับ สามารถสรุปได้ว่า หลักสูตรอบรมแบบยืดหยุ่นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ เพราะนักเรียนได้พัฒนาทักษะทางความคิดเชิงวิเคราะห์ ความคิดเชิงสร้างสรรค์ และความคิดเชิงประยุกต์

ศกร พรหมทา (2557) ได้ทำวิจัยเรื่องการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า 1. งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียน คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยทำการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ระดับชั้นประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับอาชีพ ศิลปะและวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น ในแต่ละหลักสูตรจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 4 - 9 แผน เวลาสอน 20 - 40 ชั่วโมง 2. องค์ความรู้ที่ได้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจากการสังเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ได้แก่ หลักสูตร เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น บุคลากร อาคารสถานที่ สื่อวัสดุอุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้

2. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นส่วนใหญ่มีกระบวนการสร้าง ใช้และประเมินหลักสูตร โดยครูผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและผู้เชี่ยวชาญในด้านเนื้อหาที่จัดทำหลักสูตร ทำการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้วิจัยหรือครูและวิทยากรท้องถิ่น จัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติภายในและนอกห้องเรียน มีการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประเมินผู้เรียนโดยการทดสอบก่อนและหลังเรียน ประเมินหลักสูตรจากแบบสอบถาม แบบวัดเจตคติ 3. ผลที่ได้จากการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ได้แก่ รูปแบบของหลักสูตรท้องถิ่น โดยปรับเนื้อหาหรือกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาที่มีอยู่แล้วหรือพัฒนาขึ้นมาใหม่ เนื้อหาในหลักสูตรกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ การสอนเนื้อหาที่เน้นให้เกิดทักษะ โดยการสาธิตแล้วลงมือปฏิบัติหรือการสอนเนื้อหาที่เน้นให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา สื่อการเรียนรู้ ได้แก่ สื่อวัสดุและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ใบความรู้ ใบงาน แบบฝึกหัด ผู้สอนใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งทั้งในระหว่างการเรียนการสอนและหลังจากการเรียนการสอน วัดและประเมินผล การเรียนรู้ด้วยแบบสังเกตพฤติกรรม แบบทดสอบหลังเรียน แบบประเมินผลงานหรือแบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน

3. งานวิจัยที่ทำการศึกษเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเป็นงานวิจัยที่ศึกษาสภาพทั่วไปในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ทำการศึกษาด้านแนวทางการดำเนินงานปัญหาและผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

กิตดา ชัยรัตน์ และคณะ (2560) ได้ทำวิจัยเรื่องการวิเคราะห์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ของประเทศไทยในปัจจุบัน พ.ศ. 2558 เพื่อวิเคราะห์สถานภาพหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ที่เปิดสอนในปัจจุบัน (2558) ของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 15 แห่ง ผลการวิจัยจำแนกตามกระบวนการพบว่า มหาวิทยาลัยทั้ง 15 แห่ง ให้ความสำคัญกับการศึกษากระบวนการทัศน์กระแสหลักของรัฐประศาสนศาสตร์เป็นอย่างมาก เช่นเดียวกับกระบวนการทัศน์ทักษะการบริหารที่ผลการศึกษาพบว่า มหาวิทยาลัยทั้ง 15 แห่ง มีการเปิดการสอนรายวิชาในกลุ่มบริหารทั้งหมด มีมหาวิทยาลัย 12 แห่งเปิดการสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภาครัฐแนวใหม่และธรรมาภิบาล โดยมหาวิทยาลัยเปิดวิชาในกระบวนการทัศน์นี้ประมาณร้อยละ 8 – 62 ของวิชาทั้งหมด สำหรับกระบวนการทัศน์คุณค่าสาธารณะ พบว่า มีเพียงมหาวิทยาลัยแม่โจ้เพียงแห่งเดียวที่มีการเปิดสอนในรายวิชานี้

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์งานวิจัยและหลักสูตรข้างต้น สรุปได้ว่าการวิเคราะห์งานวิจัยที่ผ่านมามีการวิเคราะห์งานวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยว่าต้องการวิเคราะห์งานวิจัยนั้น ๆ ในด้านใด โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นหลัก ร่วมกับการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ เพื่อสรุปผลการวิจัยและนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทยระหว่างปีพุทธศักราช 2552 จนถึงพุทธศักราช 2562 โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พิมพ์เผยแพร่ระหว่างปีพุทธศักราช 2552 จนถึงพุทธศักราช 2562 จำนวน 240 เรื่อง ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่มีวิทยานิพนธ์ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และได้รับการเผยแพร่ในฐานข้อมูลโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) จำนวน 31 สถาบันดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ที่	สถาบัน	จำนวน (เรื่อง)
1	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2
2	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1
3	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	1
4	มหาวิทยาลัยทักษิณ	11
5	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	5
6	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	1
7	มหาวิทยาลัยนครพนม	1
8	มหาวิทยาลัยนเรศวร	4
9	มหาวิทยาลัยบูรพา	16
10	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	26
11	มหาวิทยาลัยมหิดล	2
12	มหาวิทยาลัยศิลปากร	9
13	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	3

ที่	สถาบัน	จำนวน (เรื่อง)
14	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	1
15	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	16
16	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี	67
17	มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี	1
18	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	6
19	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	1
20	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	3
21	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	6
22	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	1
23	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์	2
24	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	3
25	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	8
26	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	25
27	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	1
28	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	8
29	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	2
30	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	5
31	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	2
รวม		240

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การเลือกวิทยานิพนธ์ เพื่อวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรไว้ดังนี้

1. เป็นวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย ที่ได้จากการสืบค้นบนฐานข้อมูลออนไลน์จากโครงการเครือข่ายห้องสมุดประเทศไทย (ThaiLIS) ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
2. เป็นวิทยานิพนธ์ที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ในช่วงปีพุทธศักราช 2552 จนถึงพุทธศักราช 2562
3. เป็นวิทยานิพนธ์ที่สามารถสืบค้นข้อมูลฉบับสมบูรณ์ (Full Text) ได้

2. การสืบค้นและการคัดเลือกงานวิจัยเพื่อนำมาวิเคราะห์

2.1 สืบค้นโดยใช้คำว่า “การพัฒนาหลักสูตร” บนฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการเครือข่ายห้องสมุด (ThaiLIS)

2.2 สืบค้นบทคัดย่อและตัวเล่ม (Full text) ของวิทยานิพนธ์จากฐานข้อมูลออนไลน์ของแต่ละสถาบัน

2.3 สืบค้นเนื้อหาในวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับคุณสมบัติว่าตรงกับเกณฑ์ในการคัดเลือกตามแบบคัดเลือกงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งพบข้อมูลวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 240 เรื่อง จาก 31 สถาบัน ที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ในช่วงปีพุทธศักราช 2552 จนถึงพุทธศักราช 2562

3. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือวิจัย คือ แบบวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตร แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้ 1) ชื่องานวิจัย 2) ชื่อผู้วิจัย 3) สาขาที่ผู้วิจัยศึกษา 4) คณะที่ผลิตงานวิจัย 5) สถาบันที่ผลิตงานวิจัย 6) ระดับการศึกษาของผู้วิจัย และ 7) ปีที่พิมพ์/เผยแพร่ โดยในหัวข้อที่ 1 และ 2 เป็นแบบกรอกรายการ ส่วนหัวข้อที่ 3 – 7 เป็นการกรอกข้อมูลแบบลงรหัส ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตร ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้ 1) ชื่อหลักสูตร 2) ชื่อสถานศึกษาที่ทำการวิจัย 3) รายวิชา/กลุ่มสาระ 4) ระดับชั้น 5) สังกัดสถานศึกษาที่ทำการวิจัย/ใช้หลักสูตร โดยในหัวข้อที่ 1 และ 2 เป็นแบบกรอกรายการ ส่วนหัวข้อที่ 3 – 5 เป็นการกรอกข้อมูลแบบลงรหัส ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ในตอนที่ 2 ประกอบด้วยตารางหลักการวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตร ซึ่งเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) และแบบกรอกรายการข้อมูลที่ผู้วิจัยพบ ซึ่งมีหัวข้อดังต่อไปนี้ 1) ปรัชญาการศึกษา 2) แนวคิดในการออกแบบหลักสูตร 3) รูปแบบของหลักสูตร 4) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 5) เนื้อหาสาระการเรียนรู้ 6) กิจกรรมการเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ โดยการดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบหลักสูตรและการวิเคราะห์งานวิจัย เพื่อขอคำปรึกษาและข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา

4.2 นำแบบวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบให้สอดคล้องเหมาะสม และครอบคลุมขอบเขตการวิจัยที่กำหนด รวมไปถึงความเหมาะสมของภาษา และรูปแบบของเครื่องมือ แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไข

4.3 นำแบบวิเคราะห์ออกแบบหลักสูตร ที่ได้รับการปรับปรุงไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของประเด็น ความเหมาะสมและความชัดเจนของเนื้อหาแล้ว นำมาปรับปรุงแก้ไข

4.4 นำเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุง แก้ไขแล้ว ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง เพื่อตรวจสอบ และพิจารณาความสมบูรณ์ของเครื่องมือ

4.5 จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล

5. วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการรวบรวมงานวิจัยด้วยตนเอง พร้อมบันทึกรายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

5.1 ผู้วิจัยค้นหาวិทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานบนฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการเครือข่ายห้องสมุด (ThaiLIS) ของสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา

5.2 ผู้วิจัยอ่านบทคัดย่อของงานวิจัยที่มีชื่อเรื่องเข้าข่าย

5.3 ผู้วิจัยดาวน์โหลดวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ (Full text) จากฐานข้อมูลออนไลน์

5.4 ผู้วิจัยอ่านงานวิจัยตลอดทั้งเล่มให้ละเอียดทุกส่วน

5.5 ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลของงานวิจัยลงในแบบวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตร

5.6 นำข้อมูลจากแบบวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรมาทำการศึกษาต่อไป เพื่อวิเคราะห์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยวิธีการใช้สถิติเชิงบรรยาย จากการแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ ได้แก่

6.1.1 สถาบันที่มีการทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

6.1.2 คณะที่มีการทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

6.1.3 สาขาวิชาที่มีการทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

6.1.4 หลักสูตรที่ทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

6.1.5 ปีที่พิมพ์เผยแพร่

6.1.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีการพัฒนาหลักสูตร

6.1.7 ระดับชั้นที่มีการพัฒนาหลักสูตร

6.1.8 สังกัดสถานศึกษาที่มีการพัฒนาหลักสูตร

โดยการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเชิงปริมาณนี้ ผู้วิจัยจะทำการอ่านงานวิทยานิพนธ์พิจารณาในส่วน
ของประเด็นข้อมูลพื้นฐาน แล้วจึงกรอกรหัสข้อมูลที่พบตามที่ระบุไว้ในคู่มือการลงรหัสข้อมูลทั่วไป
ของวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร (Code Book) เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้
สถิติเชิงบรรยาย

6.2 การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและ
บรรยาย เพื่อสรุปผลการวิจัยตามเนื้อหาสาระทางการออกแบบหลักสูตร ได้แก่

6.2.1 ปรัชญาการศึกษา

6.2.2 แนวคิดที่ใช้ในการออกแบบหลักสูตร

6.2.3 รูปแบบของหลักสูตร

6.2.4 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

6.2.5 เนื้อหาในหลักสูตร

6.2.6 กิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตร

6.2.7 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผู้วิจัยจะทำการอ่านงานวิทยานิพนธ์ตลอดทั้งเล่ม พร้อมทั้งบันทึกข้อค้นพบที่ได้ในแต่ละ
ประเด็นของกรอบเนื้อหาการออกแบบหลักสูตรลงในแบบวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตร

2. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามเกณฑ์กรอบเนื้อหาพิจารณาตามคู่มืออธิบายตัวแปรที่ได้
จัดทำไว้

3. ผู้วิจัยจัดทำร่างการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์กรอบเนื้อหาทางการออกแบบหลักสูตรของ
วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละเรื่อง จำนวน 240 ร่าง เสนอต่อ
อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตรงตามกรอบเนื้อหา

4. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขร่างการวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรของวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละเรื่อง จำนวน 240 ร่าง ตามที่ได้รับคำแนะนำในการปรับปรุง
แก้ไขให้ถูกต้อง แล้วจึงนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง

5. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิง
ปริมาณ โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

6. ผู้วิจัยนำข้อมูลเชิงปริมาณด้านการออกแบบหลักสูตรมาดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาตามแนวทางการออกแบบหลักสูตร โดยการบรรยายเพื่อสรุปองค์ความรู้และข้อค้นพบที่ได้ หลังจากนั้นจึงสรุปผล อภิปรายผลและนำเสนอผลการวิจัยต่อไป

7. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ใช้ค่าร้อยละวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย โดยใช้สูตร

$$P = \frac{n \times 100}{N}$$

N

P แทน ค่าร้อยละ

n แทน จำนวนวิทยานิพนธ์ในแต่ละรายการ

N แทน จำนวนวิทยานิพนธ์ที่นำมาวิเคราะห์ทั้งหมด



บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของวิทยานิพนธ์

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากหลักสูตรที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของวิทยานิพนธ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้รวบรวมมาจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย จำนวน 240 เรื่อง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 สถาบันที่มีการทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

สถาบัน	ความถี่	ร้อยละ
1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2	0.83
2) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1	0.42
3) มหาวิทยาลัยขอนแก่น	1	0.42
4) มหาวิทยาลัยทักษิณ	11	4.58
5) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	4	1.67
6) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	1	0.42
7) มหาวิทยาลัยนครพนม	1	0.42
8) มหาวิทยาลัยนเรศวร	4	2.08
9) มหาวิทยาลัยบูรพา	16	6.67
10) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	27	11.25
11) มหาวิทยาลัยมหิดล	1	0.42
12) มหาวิทยาลัยศิลปากร	9	3.75
13) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	3	1.25
14) มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	1	0.42
15) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	16	6.67
16) มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี	67	27.92
17) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี	1	0.42
18) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	6	2.50
19) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	1	0.42
20) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	3	1.25
21) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	6	2.50
22) มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	1	0.42
23) มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์	2	0.83
24) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	3	1.25
25) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	8	3.33
26) มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร	25	10.42
27) มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา	1	0.42
28) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	8	3.33

สถาบัน (ต่อ)	ความถี่	ร้อยละ
29) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	2	0.83
30) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์	5	2.08
31) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	2	0.83
รวม	240	100.00

จากการวิเคราะห์สถาบันที่มีการทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร พบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี มีจำนวนวิทยานิพนธ์ร้อยละ 27.92 ขณะที่มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ร้อยละ 11.25 และมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ร้อยละ 10.42

ตารางที่ 4.2 คณะที่มีการทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

คณะ	ความถี่	ร้อยละ
1) คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์	231	96.25
2) คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม	5	2.08
3) คณะวัฒนธรรมศาสตร์	2	0.83
4) คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์	2	0.83
รวม	240	100.00

จากการวิเคราะห์คณะที่มีการทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร พบว่า คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ร้อยละ 96.25 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ร้อยละ 2.08 คณะวัฒนธรรมศาสตร์ และคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ร้อยละ 0.83 เป็นคณะที่มีการทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรมากที่สุดตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 สาขาวิชาที่มีการทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

สาขาวิชา	ความถี่	ร้อยละ
1) หลักสูตรและการสอน	204	84.58
2) หลักสูตรและการนิเทศ	8	3.33
3) การวิจัยและการพัฒนาหลักสูตร	2	0.83
4) การวิจัยและการประเมิน	5	2.08
5) การวิจัยการศึกษา	2	0.83
6) หลักสูตรและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	4	1.67
7) เทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร	2	0.83
8) การสอนอิสลาม	1	0.42
9) การสอนภาษาไทย	1	0.42
10) การบริหารการศึกษา	4	1.67
11) การศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	1	0.42
12) วัฒนธรรมศาสตร์	1	0.42
13) สิ่งแวดล้อมศึกษา	2	0.83
14) ยุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค	1	0.42
15) การสอนวิทยาศาสตร์	1	0.42
16) ไฟฟ้า	1	0.42
รวม	240	100.00

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการวิเคราะห์สาขาวิชาที่มีการทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร พบว่าสาขาวิชาที่ผลิตงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรมากที่สุด คือ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ร้อยละ 85.00 หลักสูตรและการนิเทศ ร้อยละ 3.33 และการวิจัยและประเมิน ร้อยละ 2.08 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 หลักสูตรที่ทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตร	ความถี่	ร้อยละ
1) ปริญญาโท	224	93.33
2) ปริญญาเอก	16	6.67
รวม	240	100.00

จากการวิเคราะห์หลักสูตรที่ทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร พบว่าหลักสูตรที่ทำวิทยานิพนธ์มากที่สุดคือ ระดับปริญญาโท ร้อยละ 93.33 และระดับปริญญาเอก ร้อยละ 6.67

ตารางที่ 4.5 ปีที่พิมพ์เผยแพร่

ปีที่พิมพ์เผยแพร่	ความถี่	ร้อยละ
1) พุทธศักราช 2552	49	20.42
2) พุทธศักราช 2553	28	11.66
3) พุทธศักราช 2554	51	21.25
4) พุทธศักราช 2555	37	15.42
5) พุทธศักราช 2556	31	12.92
6) พุทธศักราช 2557	27	11.25
7) พุทธศักราช 2558	9	3.75
8) พุทธศักราช 2559	5	2.08
9) พุทธศักราช 2560	2	0.83
10) พุทธศักราช 2561	1	0.42
11) พุทธศักราช 2562	0	0.00
รวม	240	100.00

จากการวิเคราะห์ปีที่พิมพ์เผยแพร่ พบว่า ปีที่พิมพ์เผยแพร่งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรมากที่สุด คือ พุทธศักราช 2554 ร้อยละ 21.25 พุทธศักราช 2552 ร้อยละ 20.83 และ พุทธศักราช 2555 ร้อยละ 15.42

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของหลักสูตรสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้รวบรวมมาจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย จำนวน 240 เรื่อง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีการพัฒนาหลักสูตร

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ความถี่	ร้อยละ
1) ภาษาไทย	27	11.25
2) คณิตศาสตร์	3	1.25
3) วิทยาศาสตร์	28	11.67
4) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	50	20.83
5) สุขศึกษาและพลศึกษา	4	1.67
6) ศิลปะ	22	9.17
7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี	77	32.08
8) ภาษาต่างประเทศ	12	5.00
9) บุคลากรกลุ่มสาระการเรียนรู้	11	4.58
10) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	6	2.50
รวม	240	100.00

จากการวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีการพัฒนาหลักสูตร พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีการพัฒนาหลักสูตรมากที่สุด คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ร้อยละ 32.08 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ร้อยละ 20.83 และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 11.67

ตารางที่ 4.7 ระดับชั้นที่มีการพัฒนาหลักสูตร

ระดับชั้น	ความถี่	ร้อยละ
1) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	0	0.00
2) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	4	1.67
3) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	6	2.50
4) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	15	6.25
5) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	30	12.50
6) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	69	28.75
7) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	23	9.58
8) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	26	10.83
9) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	19	7.92
10) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	18	7.50
11) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	5	2.08
12) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	2	0.83
13) ชั้นประถมศึกษา (ไม่ระบุชั้น)	2	0.83
14) ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย	9	3.75
15) ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	8	3.33
16) ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	4	1.67
รวม	240	100.00

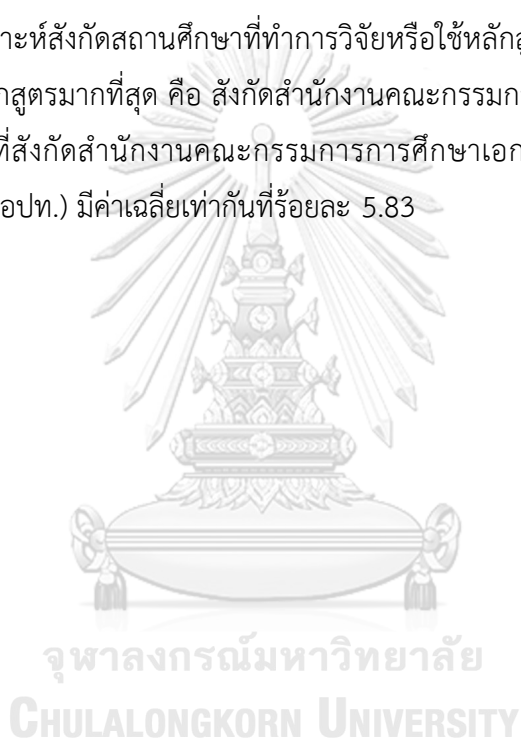
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการวิเคราะห์ระดับชั้นที่มีการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ระดับชั้นที่มีการพัฒนาหลักสูตรมากที่สุด คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 28.75 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 12.50 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 10.83 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 สังกัดสถานศึกษาที่ทำการวิจัย/ใช้หลักสูตร

สังกัดสถานศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	208	86.67
2) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.)	14	5.83
3) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)	14	5.83
4) สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.)	4	1.67
รวม	240	100.00

จากการวิเคราะห์สังกัดสถานศึกษาที่ทำการวิจัยหรือใช้หลักสูตร พบว่า สังกัดสถานศึกษาที่ทำการวิจัยหรือใช้หลักสูตรมากที่สุด คือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ร้อยละ 86.67 ขณะที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) และ สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ร้อยละ 5.83



ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้รวบรวมมาจากหลักสูตรสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่ปรากฏในวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย จำนวน 240 เรื่อง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9 ปรัชญาการศึกษาที่ใช้ในการออกแบบหลักสูตร

	ปรัชญาการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
แบบปรัชญาเดียว	1) สารัตถนิยม	9	3.75
	2) นิรันตรนิยม	6	2.50
	3) พัฒนาการนิยม	187	77.92
	4) ปฏิรูปนิยม	3	1.25
	5) อรรถิภาวนิยม	3	1.25
	6) พุทธปรัชญา	2	0.83
แบบผสมผสานปรัชญา	7) สารัตถนิยมร่วมกับพัฒนาการนิยม	5	2.08
	8) นิรันตรนิยมร่วมกับพัฒนาการนิยม	3	1.25
	9) นิรันตรนิยมร่วมกับปฏิรูปนิยม	1	0.42
	10) พัฒนาการนิยมร่วมกับปฏิรูปนิยม	9	3.75
	11) พัฒนาการนิยมร่วมกับอรรถิภาวนิยม	12	5.00
รวม		240	100.00

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาที่ปรากฏในหลักสูตร พบว่า ปรัชญาการศึกษาที่นำมาเป็นแนวทางในการออกแบบหลักสูตรมีทั้งแบบปรัชญาเดียวและแบบผสมผสานปรัชญา โดยปรัชญาที่นำมาใช้มากที่สุด คือ ปรัชญาพัฒนาการนิยม ร้อยละ 77.92 จากในหลักสูตรสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรส่วนใหญ่ได้ระบุหลักการและเหตุผล ไว้ว่า “จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” เนื้อหาของหลักสูตรส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสภาพสังคมของนักเรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ขณะที่ปรัชญาพัฒนาการนิยมร่วมกับปรัชญาอรรถิภาวนิยมร้อยละ 5.00 พบว่า ระบุหลักการและเหตุผลไว้ว่า “จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จัดการศึกษาตามความต้องการ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน” เน้นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักเรียนรู้จักตนเองและพัฒนาศักยภาพของตนเอง ส่วนปรัชญาสารัตถนิยม และปรัชญาพัฒนาการนิยมร่วมกับปรัชญาปฏิรูปนิยม มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ร้อยละ 3.75

โดยปรัชญาสารัตถนิยม พบว่า หลักสูตรจะเน้นเนื้อหาวิชาพื้นฐานเป็นสำคัญ เน้นกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้บรรยาย ส่วนปรัชญาพัฒนาการนิยมร่วมกับปรัชญาปฏิรูปนิยม พบว่า ได้ระบุหลักการ และเหตุผลไว้ว่า “จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง เรียนรู้สภาพและปัญหาของสังคม รวมทั้งแนวทางในการแก้ไขปัญหาสังคม ซึ่งนักเรียนจะต้องตระหนักถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ”

ตารางที่ 4.10 แนวคิดที่ใช้ในการออกแบบหลักสูตร

	แนวคิด	ความถี่	ร้อยละ
แบบแนวคิดเดียว	1) แนวคิดที่ยึดวิชาหรือสาขาวิชา	9	3.75
	2) แนวคิดที่ยึดกิจกรรมและปัญหาของสังคม ท้องถิ่น หรือชุมชน	68	28.33
	3) แนวคิดที่ยึดความต้องการและความสนใจของผู้เรียน	28	11.66
	4) แนวคิดที่ยึดความสามารถเฉพาะของผู้เรียน	5	2.08
	5) แนวคิดที่ยึดทักษะในกระบวนการเรียนรู้	24	10.00
	6) แนวคิดที่ยึดหลักการผสมผสานทั้งในด้าน กระบวนการและความรู้	23	9.58
แบบผสมผสานแนวคิด	7) แนวคิดที่ยึดกิจกรรมและปัญหาของสังคม ท้องถิ่น หรือชุมชนร่วมกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน	23	9.58
	8) แนวคิดที่ยึดกิจกรรมและปัญหาของสังคม ท้องถิ่น หรือชุมชนร่วมกับทักษะในกระบวนการเรียนรู้	30	12.50
	9) แนวคิดที่ยึดความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ร่วมกับทักษะในกระบวนการเรียนรู้	18	20.00
	10) แนวคิดที่ยึดความต้องการและความสนใจของผู้เรียนร่วมกับหลักการผสมผสานทั้งด้าน กระบวนการและความรู้	7	2.92
	11) แนวคิดที่ยึดหลักการผสมผสานทั้งด้านกระบวนการและความรู้ร่วมกับกิจกรรมและปัญหาของสังคม ท้องถิ่นหรือชุมชน	5	2.08
รวม		240	100.00

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดที่ใช้ในการออกแบบหลักสูตร พบว่า แนวคิดที่ผู้วิจัยใช้ในการออกแบบหลักสูตรมากที่สุด คือ แนวคิดที่ยึดกิจกรรมและปัญหาของสังคม ท้องถิ่น หรือชุมชน ร้อยละ 28.33 จากในหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรส่วนใหญ่ได้ระบุหลักการและเหตุผลไว้ว่า “เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น” โดยเนื้อหาสาระของหลักสูตรส่วนใหญ่ก็จะเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นหรือชุมชนของโรงเรียนที่ทำการวิจัยหรือใช้หลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันและเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพในอนาคต รองลงมาคือแนวคิดที่ยึดกิจกรรมและปัญหาของสังคม ท้องถิ่นหรือชุมชนร่วมกับทักษะในกระบวนการเรียนรู้ ร้อยละ 12.50 ที่มีหลักการและเหตุผลของหลักสูตรระบุไว้ว่า “เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น” โดยมุ่งเน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้เป็นสำคัญ และแนวคิดที่ยึดความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ร้อยละ 11.66 พบว่า หลักการและเหตุผลของหลักสูตรระบุไว้ว่า เป็นหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนในสิ่งที่นักเรียนสนใจและยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 4.11 รูปแบบของหลักสูตร

รูปแบบของหลักสูตร	ความถี่	ร้อยละ
1) หลักสูตรเนื้อหาวิชาหรือหลักสูตรรายวิชา	29	12.08
2) หลักสูตรสัมพันธ์วิชา	0	0.00
3) หลักสูตรผสมผสานหรือหลักสูตรหมวดวิชา	0	0.00
4) หลักสูตรหมวดวิชาแบบกว้าง	0	0.00
5) หลักสูตรแบบแกน	0	0.00
6) หลักสูตรกิจกรรมหรือประสบการณ์	81	33.75
7) หลักสูตรเกณฑ์ความสามารถ	3	1.25
8) หลักสูตรที่มุ่งกระบวนการ	18	7.50
9) หลักสูตรบูรณาการ	25	10.42
10) หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม	84	35.00
	240	100.00

จากการวิเคราะห์รูปแบบของหลักสูตร พบว่า รูปแบบของหลักสูตรที่ปรากฏในหลักสูตรมากที่สุด คือ หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม ร้อยละ 35.00 โดยหลักการและเหตุผลของหลักสูตร

สถานศึกษาชั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระบุไว้ว่า “เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเรื่องการใช้ชีวิตในครอบครัวและสังคม เพื่อให้ผู้เรียนช่วยเหลือพึ่งพาตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข” เนื้อหาในหลักสูตรส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับท้องถิ่นที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียน หลักสูตรกิจกรรมหรือประสบการณ์ ร้อยละ 33.75 พบว่า หลักการและเหตุผลหลักสูตรกิจกรรมและประสบการณ์ระบุไว้ว่า “เป็นหลักสูตรที่จัดขึ้นตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียนและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” โดยเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และใช้ประสบการณ์ของตนเองเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ต่อยอด และหลักสูตรเนื้อหาวิชาหรือหลักสูตรรายวิชา ร้อยละ 12.08 พบว่า ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยการบรรยายในการถ่ายทอดเนื้อหาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมุ่งเน้นด้านพุทธิพิสัยเป็นหลัก

ตารางที่ 4.12 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (จุดมุ่งหมายด้านเนื้อหา) (N = 240)	
จุดมุ่งหมายด้านเนื้อหา	ความถี่ ร้อยละ
1) ด้านการเป็นพลเมืองดี	18 7.50
2) ด้านอาชีพ	85 35.42
3) ด้านการปรับตัวของแต่ละบุคคล	25 10.42

จากการวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของหลักสูตรด้านเนื้อหา พบว่า จุดมุ่งหมายด้านเนื้อหาที่ระบุไว้ในหลักสูตรมากที่สุด คือ จุดมุ่งหมายด้านอาชีพ ร้อยละ 35.42 โดยเนื้อหาในหลักสูตรส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาด้านอาชีพ ซึ่งเป็นการเตรียมนักเรียนให้มีทักษะอาชีพ สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ในอนาคต ขณะที่จุดมุ่งหมายด้านการปรับตัวของแต่ละบุคคล ร้อยละ 10.42 จะมีเนื้อหาที่มุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน และจุดมุ่งหมายด้านการเป็นพลเมืองดี ร้อยละ 7.50 พบว่า เนื้อหาของหลักสูตรเกี่ยวข้องกับการทำประโยชน์และเสริมสร้างผู้เรียนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม

ตารางที่ 4.13 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (จุดมุ่งหมายพฤติกรรมการเรียนรู้) (N = 240)	
จุดมุ่งหมายพฤติกรรมการเรียนรู้	ความถี่ ร้อยละ
1) พุทธิพิสัย	237 98.75
2) ทักษะพิสัย	217 90.42
3) จิตพิสัย/เจตคติ	236 98.33

จากการวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของหลักสูตรด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ พบว่า จุดมุ่งหมายพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ระบุไว้ในหลักสูตรมากที่สุด คือ จุดมุ่งหมายด้านพุทธิพิสัย ร้อยละ 98.75 ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นทางด้านความรู้ ความคิดและการแก้ปัญหาในทางทฤษฎีของเนื้อหาในหลักสูตร เช่น จากหลักสูตรการทำขนมนางเล็ด ที่ระบุจุดมุ่งหมายด้านพุทธิพิสัยไว้ว่า “ผู้เรียนสามารถอธิบายความรู้เกี่ยวกับขนมนางเล็ดได้” หรือ “ผู้เรียนเขียนสรุปความเป็นมาและความสำคัญของการทำขนมนางเล็ดได้” เป็นต้น ขณะที่จุดมุ่งหมายด้านจิตพิสัย/เจตคติ ร้อยละ 98.33 เป็นจุดมุ่งหมายที่วัดทางด้านความรู้สึกรัก ความสนใจ หรือความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น จากหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์สมุทรสาครที่ระบุจุดมุ่งหมายด้านจิตพิสัย/เจตคติไว้ว่า “นักเรียนเกิดคุณลักษณะความมีอัตลักษณ์ของจังหวัดตนเอง” เป็นต้น และจุดมุ่งหมายด้านทักษะพิสัย ร้อยละ 90.42 ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมทางด้านการปฏิบัติเมื่อทำกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น จากหลักสูตรการวาดภาพศิลปะไทยโดยใช้ตัวหนังสือตะลุง ที่ระบุจุดมุ่งหมายด้านทักษะพิสัยไว้ว่า “ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะลายไทยมาวาดภาพตัวหนังสือตะลุงได้ เป็นต้น ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่ของหลักสูตรจะมีการกำหนดจุดมุ่งหมายครบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย/เจตคติ แต่เนื่องจากบางหลักสูตรจะเน้นไปที่ส่วนของเนื้อหาความรู้ และเจตคติมากกว่าทักษะพิสัยที่จะเกิดแก่ผู้เรียน จึงทำให้จุดมุ่งหมายด้านพุทธิพิสัยและจิตพิสัย/เจตคติ มีผลการวิเคราะห์ที่สูงกว่าทักษะพิสัย

ตารางที่ 4.14 เนื้อหาในหลักสูตร

เนื้อหา	ความถี่	ร้อยละ
1) เนื้อหาวิชาพื้นฐานทั่วไป	23	9.58
2) เนื้อหาวิชาเฉพาะทางหรืออาชีพ	99	41.25
3) เนื้อหาวิชาที่เป็นข้อเท็จจริงและกระบวนการ	33	13.75
4) เนื้อหาวิชาเชิงค่านิยม	20	8.33
5) เนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่น	65	27.08
รวม	240	100.00

จากการวิเคราะห์เนื้อหาในหลักสูตร พบว่า เนื้อหาในหลักสูตรที่มีการสร้างมากที่สุด คือ เนื้อหาวิชาเฉพาะทางหรืออาชีพ ร้อยละ 41.25 โดยหลักสูตรสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยเน้นไปที่เนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นและชุมชนเป็นหลัก ที่มีความเกี่ยวข้องกับอาชีพที่พบได้ในท้องถิ่นของโรงเรียนนั้น ๆ เช่น การจักสาน การทำหัตถกรรม การทำการเกษตร ที่ผู้เรียนสามารถนำไปเป็นพื้นฐานหรือทักษะในการประกอบอาชีพ

ในอนาคต ขณะที่เนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่น ร้อยละ 27.08 พบว่า ในส่วนของหลักการและเหตุผลของหลักสูตรจะมีการระบุว่าพัฒนาหลักสูตรขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน เนื้อหาของหลักสูตรจึงมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับท้องถิ่นหรือชุมชนในระแวกโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรนั้น เช่น อาหารท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ และเนื้อหาวิชาที่เป็นข้อเท็จจริงและกระบวนการ ร้อยละ 13.75 มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงของธรรมชาติ และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ได้แก่ เนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์

ตารางที่ 4.15 กิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตร (N = 240)

กิจกรรมการเรียนรู้	ความถี่	ร้อยละ
1) กิจกรรมการเรียนรู้โดยการบรรยาย	55	22.92
2) กิจกรรมการเรียนรู้โดยการสาธิต	59	24.58
3) กิจกรรมการเรียนรู้โดยการทดลอง	5	2.08
4) กิจกรรมการเรียนรู้โดยการนิรนัย	1	0.42
5) กิจกรรมการเรียนรู้โดยการอุปนัย	2	0.83
6) กิจกรรมการเรียนรู้โดยการไปทัศนศึกษา/ศึกษาแหล่งเรียนรู้ชุมชน/นอกสถานที่	74	30.83
7) กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย	73	30.42
8) กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การแสดงละคร	1	0.42
9) กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ/สถานการณ์จำลอง	12	5.00
10) กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง	5	2.08
11) กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกม	8	3.33
12) กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้	3	1.25
13) กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบเรียนโปรแกรม	3	1.25
14) กิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง	160	66.67

จากการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้ออกแบบหลักสูตรนำมาบรรจุไว้มากที่สุด คือ กิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง ร้อยละ 66.67 โดยหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เช่น หลักสูตรการแปรรูปอาหารทะเลจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการให้ผู้เรียนได้ลงมือทำอาหารทะเลมาแปรรูป ได้แก่ ห่อหมก ปลาตุ๋น หอยเสียบตากแห้ง กุ้งแห้ง เป็นต้น เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรงและเกิดการเรียนรู้ตามสภาพ

จริงแก่ผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้โดยการไปทัศนศึกษา/ศึกษาแหล่งเรียนรู้ชุมชน/นอกสถานที่ ร้อยละ 30.83 พบว่า หลักสูตรส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นและชุมชนของผู้เรียน จึงมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ไปเรียนรู้ในแหล่งชุมชน โดยมีปราชญ์ชาวบ้านมาร่วมเป็นวิทยากรในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนด้วย และกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย ร้อยละ 30.42 พบว่า ส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการเรียนรู้โดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย เป็นขั้นตอนหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดและแสดงความคิดเห็นของตนเอง โดยครูผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นผู้คอยกระตุ้นแนะทำให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้ขึ้น

ตารางที่ 4.16 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (N = 240)

	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	ความถี่	ร้อยละ
การวัดผลสัมฤทธิ์	1) การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	232	96.67
การประเมินผลตามสภาพจริง	1) การประเมินทักษะ/ความสามารถในการปฏิบัติ	173	72.08
	2) การสังเกตพฤติกรรม	218	90.83
	3) การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	84	35.00
	4) การสอบถาม/ซักถาม/สัมภาษณ์	46	19.17
	5) การตรวจผลงาน/ชิ้นงาน	196	81.67
	6) แฟ้มสะสมผลงาน	10	4.17
	7) การประเมินความพึงพอใจ/เจตคติ	65	27.08
	8) การประเมินตนเอง/ผู้ปกครองประเมิน/เพื่อนประเมิน	26	10.83

จากการวิเคราะห์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่ปรากฏในหลักสูตร พบว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ โดยใช้การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เป็นวิธีการการวัดและประเมินผลที่มีผู้วิจัยเลือกใช้มากที่สุด ร้อยละ 96.67 ซึ่งการวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนใช้วิธีการทดสอบเป็นหลัก ครูผู้สอนเป็นผู้สร้างแบบทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาในหลักสูตรขึ้นเพื่อวัดและประเมินผลผู้เรียน ขณะที่การประเมินผลตามสภาพจริง มีผู้วิจัยเลือกใช้มากที่สุด ดังนี้ การสังเกตพฤติกรรม ร้อยละ 90.83 ซึ่งเป็นวิธีการที่ครูใช้ในการประเมินระหว่างการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน และการตรวจผลงาน/ชิ้นงาน ร้อยละ 81.67 ซึ่งเป็นวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในด้านรูปธรรมจากผลงานของนักเรียน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทยระหว่างปีพุทธศักราช 2552 จนถึงพุทธศักราช 2562 โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในประเทศไทยที่พิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ.2552 จนถึง พ.ศ.2562 โดยมีวิทยานิพนธ์ทั้งหมด 240 เรื่อง ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยที่มีวิทยานิพนธ์ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และได้รับการเผยแพร่ในฐานข้อมูลโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) จำนวน 31 สถาบัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตร แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป และตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตร โดยผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมงานวิจัยด้วยตนเองพร้อมกับบันทึกรายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยค้นหาวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานบนฐานข้อมูลออนไลน์ในโครงการเครือข่ายห้องสมุด (ThaiLIS) ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

2. ผู้วิจัยอ่านบทคัดย่อของงานวิจัยที่มีชื่อเรื่องเข้าข่าย

3. ผู้วิจัยดาวน์โหลดวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ (Full text) จากฐานข้อมูลออนไลน์

4. ผู้วิจัยอ่านงานวิจัยตลอดทั้งเล่ม โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นเอกสารหลักสูตรของงานวิจัยนั้น

5. ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลของงานวิจัยลงในแบบวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตร

6. นำข้อมูลจากแบบวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรมาทำการศึกษาต่อไป ซึ่งสถิติที่ใช้คือ การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะขอสรุปผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวิทยานิพนธ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของวิทยานิพนธ์

ผลการวิจัยพบว่า สถาบันที่มีการทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรมากที่สุด จากจำนวนทั้งสิ้น 31 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี คิดเป็นร้อยละ 27.92 รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ร้อยละ 11.25 และมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ร้อยละ 10.42 ตามลำดับ โดยคณะที่มีการทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรมากที่สุด คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ร้อยละ 96.25 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ร้อยละ 2.03 คณะวัฒนธรรมศาสตร์ และคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ร้อยละ 0.83 ซึ่งอยู่ในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ร้อยละ 84.58 สาขาหลักสูตรและการนิเทศ ร้อยละ 3.33 และสาขาการวิจัย และประเมิน ร้อยละ 2.08 ส่วนใหญ่ทำการวิจัยในระดับปริญญาโท ร้อยละ 93.33 และระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 6.67 ซึ่งปีที่พิมพ์เผยแพร่งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรมากที่สุด คือ ปีพุทธศักราช 2554 คิดเป็นร้อยละ 21.25 ปีพุทธศักราช 2552 ร้อยละ 20.83 และปีพุทธศักราช 2555 ร้อยละ 15.42 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากข้อมูลทั่วไปของหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถสรุปผลการวิจัยได้ว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีการพัฒนาหลักสูตรมากที่สุด คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 31.67 รองลงมาคือ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ร้อยละ 20.83 และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 12.08 ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่ทำการวิจัยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 28.75 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 12.50 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 10.42 ตามลำดับ โดยสถานศึกษาส่วนใหญ่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) คิดเป็นร้อยละ 87.08 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) และสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ร้อยละ 5.83

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย

ผู้วิจัยจะนำเสนอสรุปผลการวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ปรัชญาการศึกษาที่ใช้ในการออกแบบหลักสูตร พบว่า ปรัชญาการศึกษาที่นำมาเป็นแนวทางในการออกแบบหลักสูตรมีทั้งแบบปรัชญาเดียวและแบบผสมผสานปรัชญา โดยปรัชญาที่นำมาใช้มากที่สุด คือ ปรัชญาพิพัฒนาการนิยม ร้อยละ 77.92 จากในหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรส่วนใหญ่ได้ระบุหลักการและเหตุผล ไว้ว่า “จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” เนื้อหาของหลักสูตรส่วนใหญ่ มีความสอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสภาพสังคมของนักเรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ขณะที่ปรัชญาพิพัฒนาการนิยมร่วมกับปรัชญาอัตถิภาวนิยมร้อยละ 5.00 พบว่า ระบุหลักการและเหตุผลไว้ว่า “จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จัดการศึกษาตามความต้องการ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน” เน้นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักเรียนรู้จักตนเองและพัฒนาศักยภาพของตนเอง ส่วนปรัชญาสารัตถนิยมและปรัชญาพิพัฒนาการนิยมร่วมกับปรัชญาปฏิรูปนิยม มีค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ร้อยละ 3.75 โดยปรัชญาสารัตถนิยม พบว่า หลักสูตรจะเน้นเนื้อหาวิชาพื้นฐานเป็นสำคัญ เน้นกิจกรรมการเรียนรู้โดยครูเป็นผู้บรรยาย ส่วนปรัชญาพิพัฒนาการนิยมร่วมกับปรัชญาปฏิรูปนิยม พบว่า ได้ระบุหลักการและเหตุผลไว้ว่า “จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง เรียนรู้สภาพและปัญหาของสังคม รวมทั้งแนวทางในการแก้ไขปัญหาสังคม ซึ่งนักเรียนจะต้องตระหนักถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ”

2. แนวคิดที่ใช้ในการออกแบบหลักสูตร พบว่า แนวคิดที่ผู้วิจัยใช้ในการออกแบบหลักสูตรมีทั้งแนวคิดเดียวและแบบผสมผสานแนวคิด โดยแนวคิดที่ใช้ในการออกแบบหลักสูตรมากที่สุด คือ แนวคิดที่ยึดกิจกรรมและปัญหาของสังคม ท้องถิ่น หรือชุมชน ร้อยละ 28.33 จากในหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรส่วนใหญ่ได้ระบุหลักการและเหตุผล ไว้ว่า “เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น” โดยเนื้อหาสาระของหลักสูตรส่วนใหญ่ก็จะเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นหรือชุมชนของโรงเรียนที่ทำการวิจัยหรือใช้หลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันและเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพในอนาคต รองลงมาคือ แนวคิดที่ยึดกิจกรรมและปัญหาของสังคม ท้องถิ่นหรือชุมชนร่วมกับทักษะในกระบวนการเรียนรู้ ร้อยละ 12.50 ที่มีหลักการและเหตุผลของหลักสูตรระบุไว้ว่า “เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อตอบสนองสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น” โดยมุ่งเน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน

เกิดทักษะในการเรียนรู้เป็นสำคัญ และแนวคิดที่ยึดความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ร้อยละ 11.66 พบว่า หลักการและเหตุผลของหลักสูตรระบุไว้ว่า เป็นหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอน ในสิ่งที่นักเรียนสนใจและยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนรู้

3. รูปแบบของหลักสูตร พบว่า รูปแบบของหลักสูตรที่ปรากฏในหลักสูตรมากที่สุด คือ หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม ร้อยละ 35.00 โดยหลักการและเหตุผลของหลักสูตรสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระบุไว้ว่า “เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เรียน เรื่องการใช้ชีวิตในครอบครัวและสังคม เพื่อให้ผู้เรียนช่วยเหลือพึ่งพาตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข” เนื้อหาในหลักสูตรส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับท้องถิ่นที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียน หลักสูตรกิจกรรมหรือประสบการณ์ ร้อยละ 33.75 พบว่า หลักการและเหตุผลหลักสูตรกิจกรรมและประสบการณ์ระบุไว้ว่า “เป็นหลักสูตรที่จัดขึ้นตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียนและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” โดยเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และใช้ประสบการณ์ของตนเองเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ต่อยอด และหลักสูตรเนื้อหาวิชา หรือหลักสูตรรายวิชา ร้อยละ 12.08 พบว่า ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยการบรรยายในการถ่ายทอด เนื้อหา จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมุ่งเน้นด้านพุทธิพิสัยเป็นหลัก

4. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จะแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ จุดมุ่งหมายด้านเนื้อหา และ จุดมุ่งหมายด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจากการวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของหลักสูตรด้านเนื้อหา พบว่า จุดมุ่งหมายด้านเนื้อหาที่ระบุไว้ในหลักสูตรมากที่สุด คือ จุดมุ่งหมายด้านอาชีพ ร้อยละ 35.42 โดยเนื้อหาในหลักสูตรส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาด้านอาชีพ ซึ่งเป็นการเตรียมนักเรียนให้มีทักษะอาชีพ สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ในอนาคต ขณะที่จุดมุ่งหมายด้านการปรับตนเองแต่ละบุคคล ร้อยละ 10.42 จะมีเนื้อหาที่มุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และเป็นการพัฒนา บุคลิกภาพของนักเรียน และจุดมุ่งหมายด้านการเป็นพลเมืองดี ร้อยละ 7.50 พบว่า เนื้อหา ของหลักสูตรเกี่ยวข้องกับการทำประโยชน์และเสริมสร้างผู้เรียนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม

ขณะที่การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของหลักสูตรด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ พบว่า จุดมุ่งหมาย พฤติกรรมการเรียนรู้ที่ระบุไว้ในหลักสูตรมากที่สุด คือ จุดมุ่งหมายด้านพุทธิพิสัย ร้อยละ 98.75 ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นทางด้านความรู้ ความคิดและการแก้ปัญหา ในทางทฤษฎีของเนื้อหาในหลักสูตร เช่น จากหลักสูตรการทำขนมนางเล็ด ที่ระบุจุดมุ่งหมาย ด้านพุทธิพิสัยไว้ว่า “ผู้เรียนสามารถอธิบายความรู้เกี่ยวกับขนมนางเล็ดได้” หรือ “ผู้เรียนเขียนสรุป ความเป็นมาและความสำคัญของการทำขนมนางเล็ดได้” เป็นต้น ขณะที่จุดมุ่งหมายด้านจิตพิสัย/ เจตคติ ร้อยละ 98.33 เป็นจุดมุ่งหมายที่วัดทางด้านความรู้สึก ความสนใจ หรือความกระตือรือร้น ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น จากหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์สมุทรสาคร

ที่ระบุจุดมุ่งหมายด้านจิตพิสัย/เจตคติไว้ว่า “นักเรียนเกิดคุณลักษณะความมีอัตลักษณ์ของจังหวัดตนเอง” เป็นต้น และจุดมุ่งหมายด้านทักษะพิสัย ร้อยละ 90.42 ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมทางด้านการปฏิบัติเมื่อทำกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น จากหลักสูตรการวาดภาพศิลปะไทย โดยใช้ตัวหนังสือสูง ที่ระบุจุดมุ่งหมายด้านทักษะพิสัยไว้ว่า “ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะลายไทยมาวาดภาพตัวหนังสือสูงได้ เป็นต้น ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่ของหลักสูตรจะมีการกำหนดจุดมุ่งหมายครบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย/เจตคติ แต่เนื่องจากบางหลักสูตรจะเน้นไปที่ส่วนของเนื้อหาความรู้ และเจตคติมากกว่าทักษะพิสัยที่จะเกิดแก่ผู้เรียน จึงทำให้จุดมุ่งหมายด้านพุทธิพิสัยและจิตพิสัย/เจตคติ มีผลการวิเคราะห์ที่สูงกว่าทักษะพิสัย

5. เนื้อหาในหลักสูตร พบว่า เนื้อหาในหลักสูตรที่มีการสร้างมากที่สุด คือ เนื้อหาวิชาเฉพาะทางหรืออาชีพ ร้อยละ 41.25 โดยหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยเน้นไปที่เนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นและชุมชนเป็นหลักที่มีความเกี่ยวข้องกับอาชีพที่พบได้ในท้องถิ่นของโรงเรียนนั้น ๆ เช่น การจักสาน การทำหัตถกรรม การทำการเกษตร ที่ผู้เรียนสามารถนำไปเป็นพื้นฐานหรือทักษะในการประกอบอาชีพในอนาคต ขณะที่เนื้อหาเกี่ยวกับท้องถิ่น ร้อยละ 27.08 พบว่า ในส่วนของหลักการและเหตุผลของหลักสูตร จะมีการระบุว่าพัฒนาหลักสูตรขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน เนื้อหาของหลักสูตรจึงมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับท้องถิ่นหรือชุมชนในละแวกโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรนั้น เช่น อาหารท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ และเนื้อหาวิชาที่เป็นข้อเท็จจริงและกระบวนการ ร้อยละ 13.75 มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงของธรรมชาติ และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ได้แก่เนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์

6. กิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตร พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้ออกแบบหลักสูตรนำมาบรรจุไว้มากที่สุด คือ กิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง ร้อยละ 66.67 โดยหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เช่น หลักสูตรการแปรรูปอาหารทะเลจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการให้ผู้เรียนได้ลงมือทำอาหารทะเลมาแปรรูป ได้แก่ ห่อหมก ปลาตุ๋น หอยเสียบตากแห้ง กุ้งแห้ง เป็นต้น เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรงและเกิดการเรียนรู้ตามสภาพจริงแก่ผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้โดยการไปทัศนศึกษา/ศึกษาแหล่งเรียนรู้ชุมชน/นอกสถานที่ ร้อยละ 30.83 พบว่า หลักสูตรส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นและชุมชนของผู้เรียน จึงมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ไปเรียนรู้ในแหล่งชุมชน โดยมีปราชญ์ชาวบ้านมาร่วมเป็นวิทยากรในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนด้วย และกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย ร้อยละ 30.42 พบว่า ส่วนหนึ่งของการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ก็มีการเรียนรู้โดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย เป็นขั้นตอนหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดและแสดงความคิดเห็นของตนเอง โดยครูผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นผู้คอยกระตุ้นแนะนำให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้ขึ้น

7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ โดยใช้การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เป็นวิธีการการวัดและประเมินผลที่มีผู้วิจัยเลือกใช้มากที่สุด ร้อยละ 96.67 ซึ่งการวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนใช้วิธีการทดสอบเป็นหลัก ครูผู้สอนเป็นผู้สร้างแบบทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาในหลักสูตรขึ้นเพื่อวัดและประเมินผลผู้เรียน ขณะที่การประเมินผลตามสภาพจริง มีผู้วิจัยเลือกใช้มากที่สุด ดังนี้ การสังเกตพฤติกรรม ร้อยละ 90.83 ซึ่งเป็นวิธีการที่ครูใช้ในการประเมินระหว่างการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน และการตรวจผลงาน/ชิ้นงาน ร้อยละ 81.67 ซึ่งเป็นวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในด้านรูปธรรมจากผลงานของนักเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย ผู้วิจัยอภิปรายผลออกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรส่วนใหญ่พิมพ์เผยแพร่ในปี พ.ศ.2554 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 27 ที่กำหนดว่า ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ซึ่งให้เห็นว่าสถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รวมไปถึงการวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตร ด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ส่งผลให้การทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรมีความแพร่หลายในช่วงดังกล่าว โดยวิทยานิพนธ์ที่นำมาวิเคราะห์ ในครั้งนี้มีทั้งหมด 240 เรื่อง จาก 31 สถาบัน รวบรวมจากโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) ซึ่งวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรส่วนใหญ่เป็นวิทยานิพนธ์จากสถาบันในกลุ่มราชภัฏ เนื่องจากมหาวิทยาลัยในกลุ่มราชภัฏนี้มีการกระจายตัวอยู่ทั่วประเทศไทย และมีคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ในสาขาหลักสูตรและการสอนเป็นคณะและสาขาวิชาที่มีการผลิตวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรออกมามากที่สุด ซึ่งเป็นสาขาวิชาที่มีการสอนทางด้านหลักสูตรโดยตรง สอดคล้องกับศกร พรหมทา (2557) ที่ทำการสังเคราะห์

วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในประเทศไทย พบว่า สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน เป็นสาขาที่ผลิตงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นออกมามากที่สุด เพราะหลักสูตรท้องถิ่นควรเกิดจากสาขาวิชาที่มีการเรียนการสอนทางด้านหลักสูตรโดยเฉพาะ

หลักสูตรส่วนใหญ่ทำการพัฒนาในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ทั้งยังสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ ดังจุดหมายข้อ 2 ที่กล่าวว่า มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต ทั้งยังเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สามารถจัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงได้อย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด

ปรัชญาการศึกษา พบว่า ปรัชญาการศึกษาที่ใช้ในการออกแบบหลักสูตรมากที่สุด คือ ปรัชญาพิพัฒนาการนิยม เนื่องจากในหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นส่วนใหญ่ผู้พัฒนาหรือออกแบบหลักสูตรจะระบุในส่วนของหลักการและเหตุผลของหลักสูตรว่า “ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญและสนับสนุนให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง” ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในช่วงปีการศึกษา 2552 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตรท้องถิ่น ส่งผลให้สถานศึกษาทุกแห่งทั่วประเทศต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยยึดแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ซึ่งตรงกับหลักการของปรัชญาพิพัฒนาการนิยมที่ ทิศนา ขัมมณี (2561) กล่าวว่า ปรัชญาพิพัฒนาการนิยมเป็นปรัชญาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เรียกว่า “learning by doing” ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ และเรียนรู้จากการคิด การลงมือทำและการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนพร ราชสะอาด (2560) ที่ทำการศึกษาศาสตร์ปรัชญาการศึกษาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พบว่า การศึกษาไทยจะเน้นการฝึกปฏิบัติและการลงมือทำเป็นหลัก การฝึกปฏิบัติจึงเป็นเรื่องสำคัญในกระบวนการศึกษา

ของไทย เนื่องจากเป็นการเรียนแล้วได้นำไปใช้ประโยชน์จริง ซึ่งเกิดจากการฝึกฝนและเรียนรู้ เพื่อให้สามารถทำได้ดีขึ้นเรื่อย ๆ

แนวคิดในการออกแบบหลักสูตร พบว่า แนวคิดที่ใช้ในการออกแบบหลักสูตรมากที่สุด คือ แนวคิดที่ยึดกิจกรรมและปัญหาของสังคม ท้องถิ่นหรือชุมชนเป็นหลัก โดยในหลักการและเหตุผลของหลักสูตรที่ใช้แนวคิดนี้มักมีเนื้อความที่ระบุว่า “เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่น” อาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 27 ที่กล่าวว่า ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยพัฒนาให้สอดคล้องกับความคิด ความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา และเป็นไปตามสภาพ ปัญหาของชุมชน สังคม (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2553) ทั้งนี้เพราะบริบทและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนย่อมแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ จึงทำให้หลักสูตรส่วนใหญ่ที่พัฒนาขึ้นต้องออกแบบให้ตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น และชุมชนของตนเอง สอดคล้องกับ Beauchamp (1975) ที่กล่าวว่า โรงเรียนแต่ละแห่งมีหน้าที่จัดการศึกษาให้เหมาะสมกับชุมชนนั้น ๆ เพราะชุมชนแต่ละชุมชนมีสภาพปัญหาและความต้องการแตกต่างกัน ท้องถิ่นควรที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรของตนเอง

รูปแบบของหลักสูตร พบว่า รูปแบบของหลักสูตรที่นำมาใช้ในการออกแบบหลักสูตรมากที่สุด คือ หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม ซึ่งเป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน มีเนื้อหาในหลักสูตรเกี่ยวกับสภาพสังคมและบริบทตามถิ่นที่อยู่ของนักเรียน โดยส่วนมากจะเป็นการพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่และทักษะการทำงาน เพื่อประกอบอาชีพของประชากรในชุมชนนั้น ๆ เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปต่อยอดและปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวันได้ ดังที่มารุต พัฒนา (2562) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรจะต้องมีการศึกษาสังคม และนำมาพิจารณาในการพัฒนาหลักสูตร เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ความเชื่อและค่านิยม อีกทั้งยังมีลักษณะเป็นสังคมเมือง กึ่งเมือง และชนบท โดยความหลากหลายเหล่านี้จะต้องนำมาวิเคราะห์และนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับบริบทของสังคม เช่นเดียวกับที่วิชัย วงษ์ใหญ่และมารุต พัฒนา (2558) ที่กล่าวไว้ว่า หลักสูตรสถานศึกษาจะต้องสอดคล้องกับความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนที่สถานศึกษาดังอยู่ เพื่อให้เกิดมวลประสบการณ์ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงบริบททางภูมิสังคมให้มาก

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร พบว่า จุดมุ่งหมายด้านเนื้อหาที่มีการนำมาพัฒนาหลักสูตรมากที่สุด คือ จุดมุ่งหมายด้านอาชีพที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปเป็นพื้นฐาน

ในการประกอบอาชีพได้เมื่อเรียนจบหลักสูตร เนื่องจากหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นส่วนใหญ่จัดทำในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 สาระที่ 4 การอาชีพ ซึ่งเป็นสาระเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นต่ออาชีพ เห็นความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสม เห็นคุณค่าของอาชีพสุจริต และเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) เช่นเดียวกับสำนักงานวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา (2553) ได้กล่าวถึงการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ว่าเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ และเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน มีความรักและห่วงแหนมรดกทางสังคม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา การแก้ไขปัญหาการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ไว้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ แต่ทั้งนี้เนื้อหาที่พบยังไม่มีความทันสมัยและความหลากหลายในเนื้อหาที่เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจหรือสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในชีวิตประจำวันกันมากขึ้น

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร พบว่า จุดมุ่งหมายด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มีการนำมาพัฒนาหลักสูตรมากที่สุด คือ จุดมุ่งหมายด้านพุทธิพิสัย เป็นจุดมุ่งหมายที่ระบุไว้ในหลักสูตรมากที่สุด โดยจุดมุ่งหมายด้านพุทธิพิสัยนั้นเป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านสติปัญญา กล่าวคือมีความรู้ ความจำ ความเข้าใจ ซึ่งอาจหมายถึงรวมไปถึงการนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า (Bloom, 1956) ซึ่งมีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายและง่ายต่อการทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย รวมไปถึงการเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะวิชาใดก็ตาม ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาการเรียนรู้นั้น ๆ เพื่อให้สามารถนำไปต่อยอดในอนาคตได้ สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ไว้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ สอดรับกับหลักการข้อ 1 คือ เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า การกำหนดจุดมุ่งหมายพฤติกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตรนั้น ไม่ได้มีเพียงแค่ด้านพุทธิพิสัยเพียงอย่างเดียว แต่ยังต้องประกอบด้วยด้านทักษะพิสัย และจุดมุ่งหมายด้านจิตพิสัย/เจตคติ ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ผลของการวิจัยจุดมุ่งหมายของหลักสูตรด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ มีความถี่ที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน สอดคล้อง

กับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556) ที่กล่าวว่า นักพัฒนาหลักสูตรควรมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

เนื้อหาในหลักสูตร พบว่า เนื้อหาที่มีการนำมาออกแบบในหลักสูตรมากที่สุดคือ เนื้อหาวิชาเฉพาะทางหรืออาชีพ ซึ่งเนื้อหาวิชาเฉพาะทาง คือเนื้อหาที่ต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ (Stanley and Shores, 1950) ซึ่งเนื้อหาเฉพาะทางส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น จึงทำให้สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรด้านเนื้อหาที่เป็นจุดมุ่งหมายด้านอาชีพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความสอดคล้องสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน สังคมและท้องถิ่น ทำให้การออกแบบเนื้อหาในหลักสูตรสถานศึกษาต้องยึดโยงเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาเฉพาะทางหรืออาชีพที่มีความแตกต่างกันไปตามบริบทสังคมและถิ่นที่อยู่ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีการเพิ่มกรอบหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องกับสิทธิพล อางอินทร์ (2561) ที่กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษา เป็นแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นโดยความร่วมมือกันของผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับศร พรหมทา (2557) ที่ทำการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในประเทศไทย พบว่า เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในท้องถิ่น ซึ่งสามารถจัดประเภทเนื้อหาได้ 3 ประเภท ได้แก่ 1) ด้านการเกษตร 2) ด้านการทำอาหารคาว - หวาน และ 3) ด้านหัตถกรรม เช่นเดียวกับที่ ศุภโชค ปิยะสันต์ (2558) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพสำหรับโรงเรียนในพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร บทเรียนจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพของโรงเรียนในพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดารมีวิธีปฏิบัติที่ดี มีแนวคิดและหลักการการจัดการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ คือ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถประกอบอาชีพในท้องถิ่น โดยไม่ทิ้งถิ่นฐานที่อยู่พึ่งตนเองได้ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ สร้างโอกาสการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีประสบการณ์สามารถนำไปปฏิบัติหรือประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ 3 ส่วน ได้แก่ ปัจจัยด้านศักยภาพของพื้นที่ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมและเครือข่ายพัฒนาการศึกษา และปัจจัยด้านกระบวนการของสถานศึกษา

ซึ่งดำเนินการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของการพัฒนาที่ประกอบด้วย การบริหารทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการนิเทศช่วยเหลือ

กิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการออกแบบในหลักสูตรมากที่สุด คือ กิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง มีการระบุแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสูงในการพัฒนาผู้เรียน มีคุณลักษณะที่สำคัญคือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อเป็นการพัฒนาและฝึกฝนทักษะการปฏิบัติของผู้เรียนจนเกิดความชำนาญอันจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่คงทน ซึ่งสอดคล้องกับ Dewey (1963) ได้เสนอแนะให้มีการจัดการเรียนการสอนด้วยการให้ผู้เรียนลงมือทำ (Learning by doing) ซึ่งเชื่อว่าการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการกระทำในบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้รับอิสระทางความคิดและมีความคิดริเริ่มที่จะลงมือทำ อันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการคิด นำไปสู่การลงมือทำและสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับเฉลิมลาภ ทองอาจ (2553) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาการศึกษาพิพัฒนาการนิยม พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังที่ วรรณช นิลเขต (2554) ที่ทำการศึกษาผลการเรียนรู้จากกิจกรรมปฏิบัติจริงที่มีต่อทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมแบบปฏิบัติจริงมีทักษะทางคณิตศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับสูง

การวัดและประเมินผล พบว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านการวัดผลสัมฤทธิ์ที่มีการออกแบบในหลักสูตรมากที่สุด คือ การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เป็นเครื่องมือในการทดสอบ ซึ่งเป็นวิธีการที่สามารถใช้ทดสอบกับผู้เรียนจำนวนมากและต่างเวลากันได้ ทั้งยังช่วยให้ผู้สอนประหยัดเวลาและชี้ข้อบกพร่องของนักเรียนแต่ละคนได้ การทดสอบสามารถวัดคุณลักษณะทางด้านความรู้ ความคิด และความสามารถ หรือพุทธิพิสัยและทักษะพิสัยของผู้เรียน สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2557) ที่ได้กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไว้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และเพื่อตัดสินผลการเรียน โดยผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ สะทอนสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับ และสามารถใชผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการใช้แบบทดสอบในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นวิธีการที่สามารถแปลผลได้ง่ายและชัดเจน โดยเครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการทดสอบนักเรียนนั้นย่อมต้องผ่าน

การหาคุณภาพของแบบทดสอบ เพื่อให้มีความเหมาะสมและตรงกับจุดประสงค์ที่ผู้สอนต้องการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผล พบว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านการประเมินผลตามสภาพจริงที่มีการออกแบบในหลักสูตรมากที่สุด คือ การสังเกตพฤติกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการสังเกตพฤติกรรมเป็นกระบวนการวัดและประเมินผลที่สามารถทำได้ง่าย และทันทีทันใด เช่นในขณะครูกำลังสอนก็สามารถสังเกตความเข้าใจของนักเรียนจากการดูพฤติกรรมที่แสดงออกว่าสิ่งที่กำลังเรียนอยู่นั้น นักเรียนมีความเข้าใจหรือไม่ ซึ่งหากนักเรียนแสดงท่าทีที่ไม่เข้าใจ ครูก็สามารถสอนเพิ่มหรืออธิบายเพิ่มเติมได้ทันที รวมไปถึงการที่ครูสามารถสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนได้ตลอดเวลาไม่ว่าจะอยู่ในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนก็ตาม อาจเนื่องมาจากกระทรวงศึกษาธิการ (2553) จากบทบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 และพ.ศ.2553 หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 26 ที่กล่าวว่า ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ โดยการสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา สอดคล้องกับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2556) ที่กล่าวว่า การสังเกตเป็นวิธีการที่กระทำได้ในทุกสถานการณ์และทุกสถานที่ อาจกำหนดเครื่องมือและเกณฑ์ในการสังเกต หรือไม่มีเครื่องมือในการสังเกตก็ได้ ขึ้นอยู่กับประเด็นที่ต้องการประเมิน ผู้เรียนว่ามีความจำเป็นในการใช้เครื่องมือเพียงใด โดยการสังเกตสามารถใช้ประเมินผลการเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะกระบวนการ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ดังที่ศศิธร บัวทอง (2560) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นการวัดประเมินผลตามสภาพจริง โดยการสังเกตพฤติกรรม เป็นวิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่สามารถทำได้ตลอดเวลากับทุกสถานการณ์ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เนื้อหาส่วนใหญ่ที่พบในหลักสูตรค่อนข้างมีความคล้ายคลึงกัน ดังนั้นโรงเรียนควรออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความหลากหลายและทันสมัยในเนื้อหา โดยเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจหรือสังคมในยุคดิจิทัลที่มีการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนในยุคปัจจุบัน

2. กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ควรมีการออกแบบหลักสูตรแกนกลางให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการและบริบทของสังคมโลก ปัจจุบันในยุคศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนจะสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตได้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิเคราะห์แนวโน้มการออกแบบหลักสูตรของสถานศึกษาในอนาคต เพื่อให้สอดคล้องสัมพันธ์กับบริบททางสังคมยุคดิจิทัลและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. ควรมีการวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรของสถานศึกษาในระดับอื่น ๆ เพื่อให้เห็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละระดับ เช่น การออกแบบหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย การออกแบบหลักสูตรอาชีวศึกษา อันจะช่วยให้ผู้ออกแบบหลักสูตรสามารถนำไปปรับใช้ได้เหมาะสม



บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2553). *นิยามศัพท์หลักสูตร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

_____. (2553). *หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทย พับบลิก เอ็ดดูเคชั่น จำกัด.

_____. (2557). *แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

จุลิจาน่า ศิริคำปา. (2555). *การออกแบบหลักสูตรอบรมเพื่อส่งเสริมทักษะความคิดในระดับมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต (การสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ). มหาวิทยาลัยพายัพ, เชียงใหม่.

เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2553). *โรงเรียนสาธิตที่แท้ : การจัดการเรียนรู้ตามปรัชญาการศึกษา* *พัฒนาการ*. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 12(1), 71-93.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2556). *การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: วีพริ้นท์.

ชัยวัฒน์ อัดพัฒน์. (2553). *เอกสารประกอบคำบรรยาย พป 307 สัมมนาสารัตถะแห่งพุทธศาสนาและปรัชญา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ชาติชาย ม่วงปฐุม. (2557). *การพัฒนาหลักสูตร*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

ทิตนา แคมณี. (2561). *ศาสตร์การสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 22. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธำรง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ธนธัชการพิมพ์.

- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). *การพัฒนาหลักสูตร*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรีย์ ปิยภักดิ์. (2559). *เอกสารประกอบการสอน รายวิชา 1066117 ปรัชญาการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตร*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- พินิจ ทิพย์มณี. (2554). *วิเคราะห์และประเมินหลักสูตรปริญญาตรี คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์มยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต*. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เพชราวดี จงประดับเกียรติ. (2563). *การวัดการศึกษามีหลักในการดำเนินการวัดอย่างไร? ค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2563 จาก http://site.bsru.ac.th/petcharawadee.jo/?page_id=490*.
- ภริดา ชัยรัตน์ และคณะ. (2560). *การวิเคราะห์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ของประเทศไทยในปัจจุบัน พ.ศ. 2558*. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย ปีที่ 10(1). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มารุต พัฒนาผล. (2562). *รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรร่วมสมัย*. ศูนย์นวัตกรรมหลักสูตร หลักสูตร และการเรียนรู้. กรุงเทพฯ.
- ยุทธศิลป์ สุขชัยบรร. (2551). *การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา เทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2538 – 2548*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- รัตนพร ราชสะอาด. (2560). *ปรัชญาการศึกษาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาปรัชญา มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งนภา นุตราวาศ. (2555). *ใคร อะไร อย่างไร ในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร*. วารสารครุศาสตร์, 39(3), 132-139.
- วรณัฐ นิลเขต. (2554). *ผลการเรียนรู้จากกิจกรรมปฏิบัติจริงที่มีต่อทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย*. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 34(3-4), 40-49.
- วิชัย วงษ์ใหญ่และมารุต พัฒนาผล. (2558). *จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา: กระบวนทัศน์ใหม่การพัฒนา*. กรุงเทพฯ: บริษัทจรัสสินทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.
- ศกร พรหมทา. (2557). *การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่นในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิธร บัวทอง. (2560). *การวัดและประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. วารสารสาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 10(2), 1856-1867.

ศุภโชค ปิยะสันต์. (2558). รูปแบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพ สำหรับโรงเรียนในพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร บทเรียนจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี.

วารสารการวิจัย กาสละองค์ค่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. 9(2), 175 – 189.

สิทธิพล อัจฉินทร์. (2561). การพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 4. ขอนแก่น: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ.2562. เข้าถึงจาก <https://www.obec.go.th/wp-content/uploads/2018/10/OBECPolicy62.pdf>

_____. (2553). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). นิยามศัพท์หลักสูตร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ชุมชน สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทย พับบลิก เอ็ดดูเคชั่น จำกัด.

ภาษาอังกฤษ

Ornstein, A.C., & Hunkins, F. P. (2004). *Curriculum: Foundations, Principles, and Issues*. Toronto: Pearson.

Beauchamp, G.A. (1981). *Curriculum Theory*. 4rd ed. Itasca: F.E Peacock Publisher.

Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives Handbook I :Cognitive Domain*. New York : David McKay Company Inc.

David, Pratt. (1980). *Curriculum design and development*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.

Dewey, J. (1963). *Experience and Education*. New York: Macmillan Publishing Company.

Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. (3rd ed.) New York: McGraw Hill.

Nutravong, R. (2002). *School-based curriculum decision-making: A study of the Thailand reform experiment*. Doctoral Dissertation, Indiana University, Bloomington. U.S.A.

- Oliva, Peter F. (2009). *Developing the Curriculum*. 7th ed. Boston, Ma : Pearson/Allyn and Bacon.
- Pratt, D. (1980). *Curriculum Design and Development*. New York: Harcourt, Brace Jovanovich.
- Saylor, J.G. & Alexander, W.M. (1974). *Planning Curriculum for Schools*. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Skilbeck, M. (1984). *School Based Curriculum Development*. London: Harper & Row Publishers.
- Smith, Stanley and Shores. (1950). *Fundamentals of Curriculum Development*. World Book Company, Yonkers – on – Hudson, Newyork.
- Smith B. William O, Stanley and Harlen J. Shores. (1950). *Fundamentals of Curriculum Development*. New York, World Book Company.
- Inglis, A. (1918). *Principles of Secondary Education*. Boston: Houghton Mifflin.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York : Parker Publishing.
- Tyler, Ralph W. (1949). *Basic Principle of Curriculum and Instruction*. Chicago : The University of Chicago Press.
- UNESCO, APEID. (1982). *Integrating Subject Areas in Primary Education Curriculum: A Joint Innovative Project*. UNESCO Regional Office for Education in Asia and the Pacific, Bangkok.
- Zais, R.S. (1976). *Curriculum: Principal and foundation*. New York: Harper & Row, Publisher.



จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY



ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย

- | | |
|--|--|
| 1. รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ สุตรุ่ง | อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์และการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย |
| 2. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เนรยอด | อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะบัณฑิตวิทยาลัย สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม |
| 3. รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล | อาจารย์ประจำสาขาการวิจัยและพัฒนา หลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ |







บันทึกข้อความ

ส่วนงาน กลุ่มภารกิจบริการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและวิชาชีพ คณะครุศาสตร์ โทร. 82565 ต่อ 6734
 ที่ อว 64.6(2791.04)/1089 วันที่ 29 มิถุนายน 2563
 เรื่อง ขอรเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมืองานวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ สุตรุ่ง
 สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวมนันยา สายชู นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ การศึกษา และพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัย เพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผัสสพวรรณ ถนอมพงษ์ชาติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ชีโนกุล)
 รองคณบดี
 ปฏิบัติการแทนคณบดี

ที่ อว 64.6/1862



คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

29 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมืองานวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวมนันยา สายชู นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์และการศึกษา และพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัย เพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผัสสพรรณ วัฒนพงษ์ชาติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ชีโนกุล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

กลุ่มบริหารภารกิจการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและวิชาชีพ ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565 ต่อ 6734

เบอร์โทรศัพท์ผู้วิจัย: 061-2293946 email: mirunte.mananya@gmail.com



ที่ อว 64.6/1851

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

29 มิถุนายน 2563

เรื่อง ขอรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมืองานวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวมนันยา สายชู นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ การศึกษา และพัฒนาหลักสูตร
ภาควิชาโนบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัย เพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การ
วิเคราะห์การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทย”
โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผัสสรพรณ วัฒนพงษ์ชาติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียด
ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ชีโนกุล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

กลุ่มบริหารภารกิจการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและวิจัย ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565 ต่อ 6734

เบอร์โทรศัพท์ผู้วิจัย: 061-2293946 email: mirunte.mananya@gmail.com



แบบวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตร

ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไป

ชื่องานวิจัย _____

ชื่อผู้วิจัย _____

สาขาที่ผู้วิจัยศึกษา ☐ ☐

ขณะที่ผลิตงานวิจัย ☐

สถาบันที่ผลิตงานวิจัย ☐ ☐

ระดับการศึกษาของผู้วิจัย ☐

ปีที่พิมพ์/เผยแพร่ ☐ ☐

ตอนที่ 2 : ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตร

ชื่อหลักสูตร _____

ชื่อสถานศึกษาที่ทำการวิจัย _____


กลุ่มสาระการเรียนรู้ ☐ ☐

ระดับชั้น ☐ ☐

สังกัดสถานศึกษาที่ทำการวิจัย/ใช้หลักสูตร ☐

ข้อมูลทั่วไป (ผู้วิจัยระบุ)	หลักการวิเคราะห์		
หลักการและเหตุผล	ปรัชญาการศึกษา	<input type="checkbox"/>	สารัตถนิยม (Essentialism)
		<input type="checkbox"/>	นิรันตรนิยม (Perennialism)
		<input type="checkbox"/>	พัฒนาการนิยม (Progressivism)
		<input type="checkbox"/>	ปฏิรูปนิยม (Reconstructionism)
		<input type="checkbox"/>	อัตถิภาวนิยม (Existentialism)
		<input type="checkbox"/>	พุทธปรัชญา (Buddhism)
		<input type="checkbox"/>	อื่น ๆ (ระบุ)

ข้อมูลทั่วไป (ผู้วิจัยระบุ)	หลักการวิเคราะห์	
	แนวคิด/ทฤษฎี	<input type="checkbox"/> แนวความคิดที่ยึดวิชาหรือสาขาวิชาเป็นหลัก <input type="checkbox"/> แนวความคิดที่ยึดกิจกรรมและปัญหาของสังคมเป็นหลัก <input type="checkbox"/> แนวความคิดที่ยึดความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก <input type="checkbox"/> แนวความคิดที่ยึดความสามารถเฉพาะของผู้เรียนเป็นหลัก <input type="checkbox"/> แนวความคิดที่ยึดทักษะในกระบวนการเรียนรู้เป็นหลัก <input type="checkbox"/> แนวความคิดที่ยึดหลักการผสมผสานทั้งในด้านกระบวนการและความรู้ <input type="checkbox"/> อื่น ๆ (ระบุ)
	รูปแบบ	<input type="checkbox"/> หลักสูตรเนื้อหาวิชาหรือหลักสูตรรายวิชา <input type="checkbox"/> หลักสูตรสัมพันธ์วิชา <input type="checkbox"/> หลักสูตรผสมผสานหรือหลักสูตรหมวดวิชา <input type="checkbox"/> หลักสูตรหมวดวิชาแบบกว้าง <input type="checkbox"/> หลักสูตรแบบแกน <input type="checkbox"/> หลักสูตรกิจกรรมหรือประสบการณ์ <input type="checkbox"/> หลักสูตรเกณฑ์ความสามารถ <input type="checkbox"/> หลักสูตรที่มุ่งกระบวนการ <input type="checkbox"/> หลักสูตรบูรณาการ <input type="checkbox"/> หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม <input type="checkbox"/> อื่น ๆ (ระบุ)
1. จุดมุ่งหมาย	จุดมุ่งหมายเนื้อหา	<input type="checkbox"/> ด้านการเป็นพลเมืองดี <input type="checkbox"/> ด้านอาชีพ <input type="checkbox"/> ด้านการปรับตัวของตนเองของแต่ละบุคคล
	จุดมุ่งหมายพฤติกรรมการเรียนรู้	<input type="checkbox"/> ด้านพุทธิพิสัย <input type="checkbox"/> ด้านทักษะพิสัย <input type="checkbox"/> ด้านจิตพิสัย/เจตคติ
2. เนื้อหาในหลักสูตร	<input type="checkbox"/> เนื้อหาวิชาพื้นฐานทั่วไป <input type="checkbox"/> เนื้อหาวิชาเฉพาะทาง/อาชีพ <input type="checkbox"/> เนื้อหาวิชาที่เป็นข้อเท็จจริงและกระบวนการ <input type="checkbox"/> เนื้อหาวิชาเชิงค่านิยม <input type="checkbox"/> อื่นๆ (ระบุ)	

ข้อมูลทั่วไป (ผู้วิจัยระบุ)	หลักการวิเคราะห์	
3. กิจกรรมการเรียนรู้		<input type="checkbox"/> กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การบรรยาย <input type="checkbox"/> กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การสาธิต <input type="checkbox"/> กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การทดลอง <input type="checkbox"/> กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การนิรนัย <input type="checkbox"/> กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การอุปนัย <input type="checkbox"/> กิจกรรมการเรียนรู้โดยการไปทัศนศึกษา <input type="checkbox"/> กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย <input type="checkbox"/> กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การแสดงละคร <input type="checkbox"/> กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ/ สถานการณ์จำลอง <input type="checkbox"/> กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง <input type="checkbox"/> กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกม <input type="checkbox"/> กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง <input type="checkbox"/> กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ <input type="checkbox"/> กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบเรียนโปรแกรม <input type="checkbox"/> กิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง <input type="checkbox"/> อื่นๆ (ระบุ)
4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	การวัดผลสัมฤทธิ์ การประเมินผลตาม สภาพจริง	<input type="checkbox"/> แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ <input type="checkbox"/> แบบประเมินทักษะ/ความสามารถในการปฏิบัติ <input type="checkbox"/> แบบสังเกตพฤติกรรม <input type="checkbox"/> แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ <input type="checkbox"/> แบบสอบถาม/การสัมภาษณ์/การซักถาม <input type="checkbox"/> การตรวจผลงาน/ชิ้นงาน <input type="checkbox"/> แฟ้มสะสมผลงาน <input type="checkbox"/> อื่นๆ (ระบุ)



คู่มือลงรหัสข้อมูลทั่วไปของวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร (CODE BOOK)

ตัวแปร	รหัสและค่าของตัวแปร
สาขาวิชาที่ผู้วิจัยศึกษา	1 = หลักสูตรและการสอน 2 = หลักสูตรและการนิเทศ 3 = การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร 4 = การวิจัยและประเมิน 5 = การวิจัยการศึกษา 6 = หลักสูตรและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ 7 = เทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร 8 = การสอนอิสลามศึกษา 9 = การสอนภาษาไทย 10 = การบริหารการศึกษา 11 = การศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น 12 = วัฒนธรรมศาสตร์ 13 = สิ่งแวดล้อมศึกษา 14 = ยุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค 15 = การสอนวิทยาศาสตร์ 16 = ไฟฟ้า
คณะที่ผลิตงานวิจัย	1 = คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ 2 = คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม 3 = คณะวัฒนธรรมศาสตร์ 4 = คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์
สถาบันที่ผลิตงานวิจัย	1 = จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2 = มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 3 = มหาวิทยาลัยขอนแก่น 4 = มหาวิทยาลัยทักษิณ 5 = มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี 6 = มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ 7 = มหวิทยาลัยนครพนม 8 = มหวิทยาลัยนเรศวร 9 = มหวิทยาลัยบูรพา 10 = มหวิทยาลัยมหาสารคาม 11 = มหวิทยาลัยมหิดล 12 = มหวิทยาลัยศิลปากร 13 = มหวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตัวแปร	รหัสและค่าของตัวแปร
	14 = มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม 15 = มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 16 = มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี 17 = มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี 18 = มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 19 = มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 20 = มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 21 = มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 22 = มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา 23 = มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ 24 = มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี 25 = มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 26 = มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร 27 = มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 28 = มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ 29 = มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 30 = มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ 31 = มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ระดับการศึกษาของผู้วิจัย	1 = ปริญญาโท 2 = ปริญญาเอก
ปีที่พิมพ์เผยแพร่	52 – 62 (เลข 2 ตัวสุดท้ายของพ.ศ.ที่งานวิจัยเผยแพร่)
กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ทำการวิจัย/ใช้หลักสูตร	1 = ภาษาไทย 2 = คณิตศาสตร์ 3 = วิทยาศาสตร์ 4 = สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5 = สุขศึกษาและพลศึกษา 6 = ศิลปะ 7 = การงานอาชีพและเทคโนโลยี 8 = ภาษาต่างประเทศ 9 = บุคลากรกลุ่มสาระการเรียนรู้ 10 = กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ระดับชั้นที่ทำการวิจัย/ใช้หลักสูตร	1 = ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2 = ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 3 = ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตัวแปร	รหัสและค่าของตัวแปร
	4 = ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 5 = ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 6 = ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 7 = ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 8 = ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 9 = ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 10 = ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 11 = ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 12 = ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
สังกัดสถานศึกษาที่ทำการวิจัย /ใช้หลักสูตร	1 = สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) 2 = สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) 3 = องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) 4 = สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.)



คู่มืออธิบายตัวแปร

หัวข้อ	ตัวแปร	เกณฑ์
ปรัชญาการศึกษา	1. สารัตถนิยม (Essentialism)	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นเนื้อหาวิชาเป็นสำคัญ โดยเฉพาะเนื้อหาความรู้พื้นฐาน - ครูเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนการสอน - ครูจัดการเรียนการสอนโดยการบรรยาย - นักเรียนมีหน้าที่จดจำเนื้อหาวิชา
	2. นิรันตรนิยม (Perennialism)	<ul style="list-style-type: none"> - มุ่งพัฒนาด้านสติปัญญาและเหตุผล - ครูเป็นผู้ฝึกอบรมให้นักเรียนเป็นคนมีเหตุผล ควบคุมความประพฤติของนักเรียน - นักเรียนจะได้รับการพัฒนาให้เป็นคนที่มีเหตุผล - ครูเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนการสอน - การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ใช้การบรรยายให้ท่องจำ การฝึกสติปัญญาและถามตอบให้เหตุผล
	3. พัฒนาการนิยม (Progressivism)	<ul style="list-style-type: none"> - มุ่งพัฒนาเด็ก ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม อาชีพ และสติปัญญา - จัดการศึกษาตามความต้องการ ความสนใจและความถนัดของนักเรียน - เนื้อหาวิชาต้องสอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสภาพสังคมของนักเรียน ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย - เนื้อหาในหลักสูตรจะเน้นประสบการณ์และผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง - ครูทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียน - จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child-Centered) และเรียนรู้โดยการลงมือทำ (Learning by Doing) หรือวิธีการแก้ปัญหา (Problem Solving)
	4. ปฏิรูปนิยม (Reconstructionism)	<ul style="list-style-type: none"> - ครูต้องเป็นผู้นำในสังคม เป็นผู้ให้ความรู้และเหตุผลแก่นักเรียน มีความเป็นประชาธิปไตย และสอนกระบวนการประชาธิปไตยแก่นักเรียน - นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ปฏิบัติจริง เรียนรู้สภาพและปัญหาของสังคม รวมทั้งแนวทางในการแก้ไขปัญหาของสังคม - นักเรียนต้องมีจิตตระหนักถึงประโยชน์ของส่วนรวมและมีจิตสำนึกในการนำความรู้ไปใช้ในการสร้างสังคมใหม่ - นักเรียนต้องมีจิตตระหนักถึงประโยชน์ของส่วนรวมและมีจิตสำนึกในการนำความรู้ไปใช้ในการสร้างสังคมใหม่

หัวข้อ	ตัวแปร	เกณฑ์
	5. อรรถิถาวนียม (Existentialism)	<ul style="list-style-type: none"> - การจัดการเรียนการสอนมุ่งให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและพัฒนา ศักยภาพของตนเอง - นักเรียนสามารถเลือกเรียนตามความสนใจ ความถนัดและ ความต้องการของตนเอง - ครูทำหน้าที่กระตุ้นผู้เรียนให้รับผิดชอบต่อการกระทำ ต่าง ๆ ที่จะตามมาจากการปฏิบัติของตน
	6. พุทธปรัชญา (Buddhism)	<ul style="list-style-type: none"> - ครูเป็นผู้ให้ความรู้ทางวิชาการและการประกอบอาชีพ ชี้แนะ แนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง - นักเรียนต้องเคารพและศรัทธาครู รู้จักใช้เหตุผลและ คุณธรรมในการตัดสินใจ - การจัดการเรียนการสอนเน้นให้นักเรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ให้เข้าใจความหมายของชีวิต
แนวคิด/ ทฤษฎี	1. แนวความคิดที่ยึดวิชาหรือสาขาวิชาเป็น หลัก	<ul style="list-style-type: none"> - สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียน คือ ความรู้ที่มีอยู่ในวิชาต่าง ๆ - หลักสูตรต้องสะท้อนให้เห็นเนื้อหาวิชาที่ถูกจัดไว้อย่างเป็น ระเบียบในกรอบของแต่ละวิชา - เนื้อหาเรียงตามลำดับความยากง่ายหรือตามขั้นพัฒนาการ
	2. แนวความคิดที่ยึดกิจกรรมและปัญหาของ สังคมเป็นหลัก	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นแนวความคิดที่มุ่งเน้นไปที่สังคม คือ หน้าที่ของบุคคลใน สังคม ปัญหาของสังคม และการเสริมสร้างสังคม - เป็นหลักสูตรบังคับให้ทุกคนต้องเรียน เพราะถือว่าปัญหา สังคมเป็นปัญหาร่วมของทุกคน
	3. แนวความคิดที่ยึดความต้องการและ ความสนใจของผู้เรียนเป็น	<ul style="list-style-type: none"> - ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง - ในหลักสูตรจะบรรจุสิ่งที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและสิ่งที่ นักเรียนสนใจ
	4. แนวความคิดที่ยึดความสามารถเฉพาะ ของผู้เรียนเป็นหลัก	<ul style="list-style-type: none"> - แนวความคิดนี้จะจัดทำหลักสูตรที่มีการกำหนดเกณฑ์ ความสามารถ หรือทักษะที่นักเรียนต้องปฏิบัติได้ขึ้น
	5. แนวความคิดที่ยึดทักษะในกระบวนการ เรียนรู้เป็นหลัก	<ul style="list-style-type: none"> - แนวความคิดนี้จะมุ่งเน้นที่กระบวนการ วิธีการมากกว่า เนื้อหาวิชา - ความรู้เป็นเพียงสื่อกลางที่จะนำไปสู่จุดประสงค์ของการ เรียนการสอน
	6. แนวความคิดที่ยึดหลักการผสมผสานทั้ง ในด้าน กระบวนการและความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นหลักสูตรที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของจิตวิทยา กลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt) - มุ่งเน้นไปที่ภาพรวมของเนื้อหาวิชาและกระบวนการในการ เรียนการสอน

หัวข้อ	ตัวแปร	เกณฑ์
รูปแบบหลักสูตร	1. หลักสูตรเนื้อหาวิชาหรือหลักสูตรรายวิชา (The Subject Matter Curriculum)	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นการถ่ายทอดเนื้อหาด้วยวิธีการบรรยาย - นักเรียนมีหน้าที่ฟังและท่องจำเนื้อหา - ไม่คำนึงถึงความต้องการและความถนัดของนักเรียน - แต่ละวิชาแยกจากกันโดยเด็ดขาด - การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นด้านพุทธิพิสัย
	2. หลักสูตรสัมพันธ์วิชา (The Correlated Curriculum)	<ul style="list-style-type: none"> - นำเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่สอดคล้องหรือส่งเสริมกัน มาเชื่อมโยง แล้วจัดสอนเป็นเนื้อหาเดียวกัน - ไม่คำนึงถึงความต้องการและความถนัดของนักเรียน - เน้นการถ่ายทอดเนื้อหาด้วยวิธีการบรรยาย - การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นด้านพุทธิพิสัย
	3. หลักสูตรผสมผสานหรือหลักสูตรหมวดวิชา (Fused or Fusion Curriculum)	<ul style="list-style-type: none"> - นำเนื้อหาวิชาที่ใกล้เคียงกันจัดเข้าเป็นหมวดหมู่ - การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นด้านพุทธิพิสัย - ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนน้อย
	4. หลักสูตรหมวดวิชาแบบกว้าง (Broad Fields Curriculum)	<ul style="list-style-type: none"> - นำเนื้อหาวิชาที่ใกล้เคียงกันจัดเข้าเป็นหมวดหมู่ - การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นด้านพุทธิพิสัย
	5. หลักสูตรแบบแกน (Core Curriculum)	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning - หลักสูตรต้องประกอบด้วยความรู้พื้นฐานและสิ่งที่ผู้เรียนเลือกเรียนเองตามความสนใจหรือความถนัด
	6. หลักสูตรกิจกรรมหรือประสบการณ์ (Activity of Experience Curriculum)	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered) - ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) - หลักสูตรจัดให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน
	7. หลักสูตรเกณฑ์ความสามารถ (Competency Based Curriculum)	<ul style="list-style-type: none"> - เนื้อหาวิชามุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะความสามารถของนักเรียนในด้านต่าง ๆ - ไม่มุ่งเน้นเรื่องเนื้อหาความรู้
	8. หลักสูตรที่มุ่งกระบวนการ (The Process Approach Curriculum)	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นวิธีการมากกว่ารูปแบบ - การเรียนการสอนจะเน้นที่กระบวนการ โดยเนื้อหาเป็นเพียงเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในกระบวนการนั้น
	9. หลักสูตรบูรณาการ (Integrated Curriculum)	<ul style="list-style-type: none"> - นำเนื้อหาของวิชาต่าง ๆ มาหลอมรวมกัน - สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน - ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนหลายรูปแบบ - ส่งเสริมทักษะและความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้เรียน

หัวข้อ	ตัวแปร	เกณฑ์
	10. หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม (Social Process and Life Function Curriculum)	<ul style="list-style-type: none"> - สอดคล้องกับสภาพปัญหา การดำรงชีวิตในสังคม - เน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการแก้ปัญหาสังคม - กิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered)
จุดมุ่งหมาย	1. ด้านการเป็นพลเมืองดี	- เป็นการเตรียมนักเรียนให้มีความรับผิดชอบและให้ความร่วมมือในการทำประโยชน์ให้แกสังคม
	2. ด้านอาชีพ	- เป็นการเตรียมนักเรียนให้มีทักษะอาชีพ สามารถประกอบอาชีพได้
	3. ด้านการปรับตัวของตนเองของแต่ละบุคคล	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นการเตรียมนักเรียนให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ - เป็นการพัฒนานาบุคลิกภาพของนักเรียน
	4. ด้านพุทธิพิสัย	- จุดมุ่งหมายทางด้านความรู้ ความคิดและการแก้ปัญหา
	5. ด้านทักษะพิสัย	- จุดมุ่งหมายทางด้านทักษะ เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะทางร่างกาย
	6. ด้านจิตพิสัย/เจตคติ	- จุดมุ่งหมายทางด้านเจตคติ ความรู้สึก ค่านิยม ความสนใจ และความซาบซึ้ง
เนื้อหาในหลักสูตร	1. เนื้อหาวิชาพื้นฐานทั่วไป	- เนื้อหาที่นักเรียนในสังคมต้องเรียน
	2. เนื้อหาวิชาเฉพาะทาง/อาชีพ	<ul style="list-style-type: none"> - เนื้อหาที่ต้องการความเชี่ยวชาญพิเศษ - เนื้อหาที่ผู้เรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้
	3. เนื้อหาวิชาที่เป็นข้อเท็จจริงและกระบวนการ	- เนื้อหาที่แสดงความเป็นจริงของธรรมชาติ รวมถึงหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เช่น วิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์
	4. เนื้อหาวิชาเชิงค่านิยม	- เนื้อหาวิชาเกี่ยวกับกฎ กติกาต่าง ๆ ค่านิยม หรือมาตรฐานที่สังคมยึดถือ
กิจกรรมการเรียนรู้	1. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การบรรยาย (Lecture)	- ครูทำหน้าที่บรรยาย (พูด บอก เล่า อธิบาย) เนื้อหาที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้
	2. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การสาธิต (Demonstration)	<ul style="list-style-type: none"> - ครูแสดงการสาธิต - นักเรียนสังเกตการณ์สาธิต - ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปผลการเรียนรู้
	3. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การทดลอง (Experiment)	<ul style="list-style-type: none"> - ครู/นักเรียนกำหนดปัญหาและสมมติฐานในการทดลอง - ครูให้คำแนะนำแก่นักเรียน - นักเรียนลงมือทดลอง ทำตามขั้นตอนที่กำหนด - เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปอภิปรายผลการทดลองและสรุปผลการเรียนรู้ที่ได้จากการทดลอง
	4. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การนิรนัย (Deduction)	- การให้ทฤษฎีแล้วจึงให้ตัวอย่าง

หัวข้อ	ตัวแปร	เกณฑ์
	5. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การอุปนัย (Induction)	- การให้ตัวอย่าง เพื่อหาหลักการหรือทฤษฎี
	6. กิจกรรมการเรียนรู้โดยการไปทัศนศึกษา (Field Trip)	- ศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่
	7. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion)	- จัดนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 4 – 8 คน - นักเรียนในกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนด - สรุปผลการอภิปรายออกมาเป็นข้อสรุปของกลุ่ม
	8. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การแสดงละคร (Dramatization)	- ครูให้นักเรียนแสดงละคร โดยมีการกำหนดเนื้อหาและบทพูดตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องราวนั้น
	9. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ/สถานการณ์จำลอง (Role Playing)	- การให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง - ผู้แสดงแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตน
	10. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง (Case)	- ครู/นักเรียนนำเสนอกรณีตัวอย่าง - นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่างและอภิปรายประเด็นคำถามเพื่อหาคำตอบ
	11. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกม (Game)	- นักเรียนเล่นเกมตามกติกา - นักเรียนนำเนื้อหาและข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีการเล่น และผลของการเล่นเกมมาอภิปรายเพื่อสรุปผลการเรียนรู้
	12. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center)	- ครูจัดศูนย์การเรียนรู้หรือมุมความรู้ ซึ่งมีชุดการเรียนการสอนพร้อมสื่อสำหรับการทำกิจกรรม - นักเรียนหมุนเวียนกันเข้าเรียนจากศูนย์ต่าง ๆ จนครบทุกศูนย์ - ครูทำหน้าที่เป็นผู้จัดเตรียมศูนย์การเรียนรู้ ให้คำแนะนำ ช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของนักเรียน
	13. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบเรียนโปรแกรม (Programmed Instruction)	- นักเรียนเรียนจากบทเรียนสำเร็จรูปที่ครูสร้างขึ้นด้วยตนเอง
	14. กิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง (Learning by Doing)	- นักเรียนลงมือปฏิบัติในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

หัวข้อ	ตัวแปร	เกณฑ์
การวัดและ ประเมินผล การเรียนรู้	1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	- แบบทดสอบที่ครูสร้างเอง (Teacher-Made Test) - แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test)
	2. แบบประเมินทักษะ/ความสามารถในการปฏิบัติ	- แบบประเมินที่มีเกณฑ์การประเมินเกี่ยวกับทักษะหรือการปฏิบัติงานของนักเรียน
	3. แบบสังเกตพฤติกรรม	- เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียน
	4. แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	- เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ
	5. แบบสอบถาม/การสัมภาษณ์	- เครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยคำตอบที่ได้รับควรอยู่ในขอบเขตของเรื่องที่นักเรียนศึกษา - การประเมินโดยใช้คำถามที่ไม่ซับซ้อนเกินไป สามารถสัมภาษณ์ได้ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ มักใช้ประเมินผลการเรียนรู้ด้านความเข้าใจและความรู้สึกนึกคิดที่สะท้อนความเชื่อ ทศนคติและค่านิยมของนักเรียน
	6. การตรวจผลงาน/ชิ้นงาน	- เป็นการวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ในด้านรูปธรรมจากผลงานของนักเรียน โดยผู้ประเมินต้องตั้งเกณฑ์ในการตรวจไว้ล่วงหน้า
	7. แฟ้มสะสมผลงาน	- การประเมินโดยใช้การเก็บผลงานของนักเรียนอย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตร



ภาคผนวก ฉ

ตัวอย่างการใช้แบบวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบวิเคราะห์การออกแบบหลักสูตร

ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไป

ชื่องานวิจัย _____ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่องการสาน
กระติบข้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 _____

ชื่อผู้วิจัย _____ ลิขสิทธิ์ แก้วมณีชัย _____

สาขาที่ผู้วิจัยศึกษา	<input type="text"/>	<input type="text" value="8"/>
ขณะที่ผลิตงานวิจัย	<input type="text" value="1"/>	
สถาบันที่ผลิตงานวิจัย	<input type="text"/>	<input type="text" value="7"/>
ระดับการศึกษาของผู้วิจัย	<input type="text" value="1"/>	
ปีที่พิมพ์/เผยแพร่	<input type="text" value="5"/>	<input type="text" value="7"/>

ตอนที่ 2 : ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบหลักสูตร

ชื่อหลักสูตร _____ หลักสูตรการสานกระติบข้าว _____

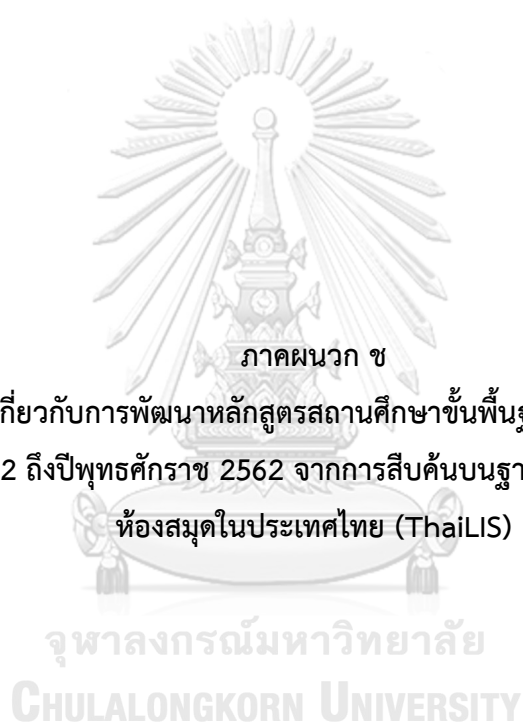
ชื่อสถานศึกษาที่ทำการวิจัย _____ โรงเรียนบ้านหัวขัวใต้ _____

กลุ่มสาระการเรียนรู้	<input type="text"/>	<input type="text" value="7"/>
ระดับชั้น	<input type="text"/>	<input type="text" value="5"/>
สังกัดสถานศึกษาที่ทำการวิจัย/ใช้หลักสูตร	<input type="text" value="1"/>	

ข้อมูลทั่วไป (ผู้วิจัยระบุ)	หลักการวิเคราะห์		
หลักการและเหตุผล 1. หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมที่มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม	ปรัชญาการศึกษา <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	สาระถนัดนิยม (Essentialism) นิรันตรนิยม (Perennialism) พิพัฒนาการนิยม (Progressivism) ปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) อัตถิภาวนิยม (Existentialism) พุทธปรัชญา (Buddhism) อื่น ๆ (ระบุ)

ข้อมูลทั่วไป (ผู้วิจัยระบุ)	หลักการวิเคราะห์		
<p>2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม</p> <p>3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น</p> <p>4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้</p> <p>5. เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p>	แนวคิด/ทฤษฎี	<input type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	แนวความคิดที่ยึดวิชาหรือสาขาวิชาเป็นหลัก แนวความคิดที่ยึดกิจกรรมและปัญหาของสังคมเป็นหลัก แนวความคิดที่ยึดความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก แนวความคิดที่ยึดความสามารถเฉพาะของผู้เรียนเป็นหลัก แนวความคิดที่ยึดทักษะในกระบวนการเรียนรู้เป็นหลัก แนวความคิดที่ยึดหลักการผสมผสานทั้งในด้านกระบวนการและความรู้ อื่น ๆ (ระบุ)
	รูปแบบ	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	หลักสูตรเนื้อหาวิชาหรือหลักสูตรรายวิชา หลักสูตรสัมพันธ์วิชา หลักสูตรผสมผสานหรือหลักสูตรหมวดวิชา หลักสูตรหมวดวิชาแบบกว้าง หลักสูตรแบบแกน หลักสูตรกิจกรรมหรือประสบการณ์ หลักสูตรเกณฑ์ความสามารถ หลักสูตรที่มุ่งกระบวนการ หลักสูตรบูรณาการ หลักสูตรเพื่อชีวิตและสังคม อื่น ๆ (ระบุ)
1. จุดมุ่งหมาย 1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระดานกระดาน 2. นักเรียนมีทักษะในการสานกระดานและสามารถนำไปเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพได้ 3. นักเรียนมีความรักและหวงแหนวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	จุดมุ่งหมายเนื้อหา	<input type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	ด้านการเป็นพลเมืองดี ด้านอาชีพ ด้านการปรับตัวของตนเองของแต่ละบุคคล
	จุดมุ่งหมายพฤติกรรมการเรียนรู้	<input checked="" type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/>	ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย ด้านจิตพิสัย/เจตคติ

ข้อมูลทั่วไป (ผู้วิจัยระบุ)		หลักการวิเคราะห์	
2. เนื้อหาในหลักสูตร การสานกระติบข้าว		<input type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	เนื้อหาวิชาพื้นฐานทั่วไป เนื้อหาวิชาเฉพาะทาง/อาชีพ เนื้อหาวิชาที่เป็นข้อเท็จจริงและกระบวนการ เนื้อหาวิชาเชิงค่านิยม อื่นๆ (ระบุ)
ข้อมูลทั่วไป (ผู้วิจัยระบุ)		หลักการวิเคราะห์	
3. กิจกรรมการเรียนรู้		<input checked="" type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การบรรยาย กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การสาธิต กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การทดลอง กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การนิรนัย กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การอุปนัย กิจกรรมการเรียนรู้โดยการไปทัศนศึกษา กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การแสดงละคร กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ/ สถานการณ์จำลอง กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่าง กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกม กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลอง กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบเรียนโปรแกรม กิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง อื่นๆ (ระบุ)
4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	การวัดผลสัมฤทธิ์	<input checked="" type="checkbox"/>	แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
	การประเมินผลตามสภาพจริง	<input checked="" type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input checked="" type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/>	แบบประเมินทักษะ/ความสามารถในการปฏิบัติ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แบบสอบถาม/การสัมภาษณ์/การซักถาม การตรวจผลงาน/ชิ้นงาน แฟ้มสะสมผลงาน อื่นๆ (ระบุ)



รายชื่อวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย ระหว่างปี
พุทธศักราช 2552 ถึงปีพุทธศักราช 2562
จากการสืบค้นบนฐานข้อมูลโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS)

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ระดับปริญญาโท)				
1	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสันติภาพที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาตามแนวนวัตกรรมสำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	อภิรดี ศรีสยาม	2554	สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ระดับปริญญาเอก)				
2	การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูลตามแนวคิดฐานสมรรถนะสำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	นงลักษณ์ แพ่งเรือน	2558	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ระดับปริญญาเอก)				
3	การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์อิงระดับประถมศึกษา: โรงเรียนปรัชชาธร กรุงเทพมหานคร	กฤษณาลี บริรักษ์สันติกุล	2558	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ระดับปริญญาโท)				
4	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมนางเล็ด กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	ประภาพรพรณ โซ่มาลา	2554	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ (ปริญญาโท)				
5	การพัฒนาหลักสูตรเชิงบูรณาการสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 3 จังหวัดสุราษฎร์ธานี	ฤทัยรักษ์ รัก บางแหลม	2552	สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน คณะศึกษาศาสตร์
6	การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อำเภอห้วยโป่ง จังหวัดสงขลา	วิไลรัตน์ หดย้อย	2552	สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน คณะศึกษาศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
7	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น รายวิชาบ่อเลี้ยงปลา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดสงขลา	ปรีดา จันทจิตต์	2552	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
8	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแกะสลักรูปหนังตะลุงเป็นพวงกุญแจ กลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	นัตยา นาคปลัด	2552	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
9	การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการเรื่อง "วันฮัลโลวีน" สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	รุสนา สะแต	2552	สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน คณะศึกษาศาสตร์
10	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทอผ้า กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดทรายขาว	สิริพร มณีจันทร์	2552	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
11	การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ ตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา : อำเภอเทพา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3	สุวิมล ทองคำหอม	2553	สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน คณะศึกษาศาสตร์
12	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชา วรรณกรรมในท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เครือข่ายศิริรัตน์ อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง	วีรนนท์ หนูหลง	2554	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
13	การพัฒนาหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษา ตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของทบาร่วมกับเทคนิคเดลฟายโรงเรียนบ้านคลองน้ำใส อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา	ยะมะลูติน นียาแม	2556	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
14	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การสร้างสรรค์งานหยาบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นคราวิวาส	ละเอียด อ่อนแพง	2556	สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน คณะศึกษาศาสตร์
15	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาสารอาหารจากขนมพื้นบ้านในอำเภอลำพูน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 .	บุตสรินทร์ วงศ์วิลาส	2556	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
16	การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จังหวัดพัทลุง	ศุภวรรณ จันทร์แก้ว	2556	สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน คณะศึกษาศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ระดับ) (ปริญญาโท)				
17	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม การขับร้อง ประสานเสียง ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียน มัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร	เชมนิจ รัตนเดชาภิวัฒน์	2554	สาขาวิชาเทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา หลักสูตร คณะครุ ศาสตร์อุตสาหกรรม
18	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมด้วยเทคนิคคัม หน่วยการเรียนรู้ปลายางาม สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 : กรณีศึกษาโรงเรียนวันมหาราช	จินดา บุญประกอบ	2554	สาขาวิชาเทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา หลักสูตร คณะครุ ศาสตร์อุตสาหกรรม
19	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การเตรียม ความพร้อมในการเผชิญภัยพิบัติน้ำท่วม สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	ปิยวรรณ ทองสุข	2557	สาขาวิชาเทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา หลักสูตร คณะครุ ศาสตร์อุตสาหกรรม
20	การพัฒนาหลักสูตรการควบคุมน้ำหนัก สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ คลองสิบสาม ปทุมธานี	พิชยา ชันดีเรือง	2557	สาขาวิชาเทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา หลักสูตร คณะครุ ศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (ระดับปริญญาโท)				
21	การพัฒนาหลักสูตรเสริมรายวิชาวิทยาศาสตร์หัวข้อ พื้นฐานหุ่นยนต์สำหรับนักเรียนระดับมัธยม	ประสงค์ บรรจงเพียร	2555	สาขาวิชาไฟฟ้า คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครพนม (ระดับปริญญาโท)				
22	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพิ่มเติม เรื่อง การสานกระติบข้าวของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5	ลิขสิทธิ์ แก้วมณีชัย	2557	สาขาวิชาหลักสูตร และนวัตกรรมการ จัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
มหาวิทยาลัยนเรศวร (ระดับปริญญาโท)				
23	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ASEAN Studies กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	ประภัสสร ศรีมากรณ์	2559	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
24	การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมสร้างจิตภาพและการ ผ่อนคลายเพื่อการแสดงสำหรับนักเรียนที่เข้าร่วมการ แข่งขันนาฏศิลป์	กฤษติกานต์ ศรีเทา	2561	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร (ระดับปริญญาเอก)				
25	การพัฒนาหลักสูตรที่เน้นกระบวนการเรียนรู้โดยการ ทำโครงการเพื่อส่งเสริมทักษะภาษาอังกฤษสำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	ชนินทร์ ยาระณะ	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
26	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ สมุทรสาคร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	นิธิโรจน์ เกษมฤทธิ์ขจร	2558	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา (ระดับปริญญาโท)				
27	การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการ เรียนรู้เรื่อง ขนบจาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 2 พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารย์ยางกูร)	พรพิรุณ เปลี่ยนเดชา	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
28	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการ กลุ่มสาระ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ป่าชายเลน สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดชลบุรี	ชนิษฐา เชื้อแก้ว	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
29	การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้เรื่อง ต้นชุมเห็ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองชุมเห็ด ประจวบอุปลัมภ์ จังหวัดชลบุรี	วรรณภา เมืองแก้ว	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
30	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อำเภอเมือง จังหวัด ชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	ธีระพงษ์ ดำรงคำไชย	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
31	การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ อำเภอหนอง ใหญ่ จังหวัดชลบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	จิราพร สมประสงค์	2553	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
32	การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม การบริการอาหาร และเครื่องดื่มสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	จริยา รวยสวัสดิ์	2553	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
33	การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องรักเอกลักษณ์ ไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน สาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โครงการ การศึกษาพหุภาษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดชลบุรี	ดวงนภา จันคำ	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
34	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการ กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง อาชีพ การทำสวนลำไยในชุมชนโป่งน้ำร้อน สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน	ฤทัย สุขเลิศ	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
35	การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้สำหรับ "ยางพารา" นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2	ธัญญพันธ์ หิรัญรัตน์พงศ์	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะ ศึกษาศาสตร์
36	การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน บ้านหนองเจ็กสร้อย	ณรัตน์ธนพร อันทะศรี	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
37	การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการรายวิชาวิทยาศาสตร์ และภาษาไทย เรื่อง การดำรงชีวิตของพืช สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านเขาทอง จังหวัดจันทบุรี	วันทนี น้อยถนอม	2557	สาขาวิชาการสอน วิทยาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์
38	การพัฒนาหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เมืองพญา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	สกุลวัฒน์ รัชนิกร	2559	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา (ระดับปริญญาเอก)				
39	การพัฒนาหลักสูตรการฝึกทักษะการคิดทาง คณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา	ปณัฏฐา ศรเดช	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
40	การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรม เชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ	2553	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
41	การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านเขาหินตาม แนวทฤษฎีการสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Construtionism)	จริญญา ไศลบาท	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
42	การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ เรื่อง การใช้พลังงานอย่างเป็นมิตรกับ“ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ”ธรรมชาติ3	ชยากานต์ เปี่ยมถาวรพจน์	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ระดับปริญญาโท)				
43	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การ งานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การปลูกหน่อไม้ฝรั่ง อินทรีย์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	สากล รัตนพันธุ์	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
44	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำข้าวหลาม โรงเรียนชุมชนแพพิทยาคม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัด ขอนแก่น	บุญเหลือ มาเพชร	2552	สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
45	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การ งานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ จากวัสดุท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5	อูรา พิมพ์เรือง	2552	สาขาวิชาการวิจัย การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
46	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การ งานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง ผ้าฝ้ายย้อมสีเปลือกไม้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุนารายณ์วิทยา โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี	นุทิศ อัครพิน	2553	สาขาวิชาการวิจัย การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
47	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หนึ่งประมอทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 : การวิจัยแบบผสมผสานวิธี	เกษกรินทร์ ปัญญาคำ	2553	สาขาวิชาการวิจัย การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
48	การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนชุมชนบ้านบึงเลิศ กลุ่ม สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทอผ้าด้วยกี่กระตุก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	เพ็ญศรี บุตรโคตร	2553	สาขาวิชาการวิจัย การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
49	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทอผ้าฝ้ายย้อมโคลน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 : การวิจัยแบบผสมวิธี	มะลิวรรณ ศรีพันธ์	2553	สาขาวิชาการวิจัย การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
50	การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนหนองไผ่วิทยา สาระท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง ภูเขาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	ลำไย ศรีมงคล	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
51	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หน่วยการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	จิรภา อัมฤตตานนท์	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
52	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน : เมืองอุดร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	อภัสรา จันทร์เสนา	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
53	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความ และความคิดเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง วรรณกรรมนิทานก้อม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ CIRC	แก้วกาญจน์ สระศรี	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
54	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	สุภาภรณ์ พร อภิญญากุล	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
55	การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนบึงคล้านคร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรสิรินธรวัลลี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	นงเยาว์ พงษ์วุฒินันท์	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
56	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระท้องถิ่น เรื่อง ภูเขา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	กองมณี โลกยุทธ์	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
57	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ง21101 (สาระเพิ่มเติม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 : การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม)	โฆษิต ตรีเดช	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
58	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้าง ความสามารถ การอ่านและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่องเพลงกล่อม เด็กอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย .	พูนสุข ศักดิ์ดีดา	2556	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
59	การพัฒนาหลักสูตรเสริมกิจกรรมการคิดสร้างสรรค์ เรื่อง การประดิษฐ์งานใบตอง กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	ไพบุลย์ จันทร์สม	2556	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
60	การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมภาษาไทย เพื่อ ส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5	อมรรัตน์ ช่างไม้	2557	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
61	การพัฒนาหลักสูตรภาษาเขมรเบื้องต้นสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 .	โส สุเพีย	2557	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
62	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง งานประดิษฐ์ จากวัสดุรีไซเคิล เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	จิราภา กุลชาติ	2557	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
63	การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย เรื่องวรรณกรรมท้องถิ่นเมืองโคราช ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4	ปณณิสรา โชตินาพงศ์	2557	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
64	การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี รายวิชาการตัดเย็บหมอนชนิด สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนร่องคำ จังหวัด กาฬสินธุ์	เอื้อการย์ คำภักดี	2557	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
65	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการ เรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการประดิษฐ์ ผลิตภัณฑ์จากผ้าพื้นเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	สายฝน หล้าสุดตา	2558	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
66	การพัฒนาหลักสูตรการจัดการขยะเพื่อส่งเสริมการรู้ สิ่งแวดล้อมของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเทศบาลบ้านค้อ	พัชรพล ไตรทิพย์	2559	สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม คณะสิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรศาสตร์
67	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ป่าชุมชนนา บอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	วิจิตร วิไลพรหม	2559	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
68	การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องเมืองโคราช เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและมีจิตอนุรักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	วาฤดี อัจฉกุล	2560	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ระดับปริญญาเอก)				
69	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่ออนุรักษ์เครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ดของสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2	ชูชาติ กาญจนชนชัย	2555	สาขาวิชาวัฒนธรรม ศาสตร์ คณะ วัฒนธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล (ระดับปริญญาโท)				
70	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยผ่านกระบวนการทางสิ่งแวดล้อมศึกษา เรื่องการอนุรักษ์แม่น้ำป่าสัก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	บุญงาม จันทร์เงิน	2552	สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม คณะสิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร (ระดับปริญญาโท)				
71	การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าสู่งานอาชีพตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	ธัญดา ไตรวรรณธรรม	2553	สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์
72	การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องการวาดภาพศิลปะไทยโดยใช้ตัวหนังสือสูง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	ผิวนพรรณ วิสุวรรณ	2553	สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์
73	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นรายวิชาเพิ่มเติม ท 16201 นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดวังแก้วเวการาม อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี	รุ่งอรุณ หัสชู	2553	สาขาวิชาการสอน ภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์
74	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง โครงงานวิทยาศาสตร์ผลิตภัณฑ์จากท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	สุวิจักขณ์ อริคมกุลชัย	2554	สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์
75	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมการศึกษาท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	ทวิช ลักษณะสง่า	2556	สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
76	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง ประวัติศาสตร์เมืองกาญจนบุรี สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6	พัชรี ม้าละออเพชร	2556	สาขาวิชาหลักสูตร และการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์
77	การพัฒนาหลักสูตรงานประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ บัวตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1	อัญชลี ครุธงาม	2557	สาขาวิชาหลักสูตร และการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์
78	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม วิชาภาษาจีน โดย บูรณาการข้อมูลท้องถิ่นราชบุรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	รัตนชนก เมือง เชียงหวาน	2558	สาขาวิชาหลักสูตร และการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร (ระดับปริญญาเอก)				
79	การพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์สร้างสรรค์ตามแนว ทางการจัดการศึกษาเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษา	ฉวีวรรณ ตาลสุก	2556	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (ระดับปริญญาโท)				
80	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สารการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์เพิ่มเติม เรื่อง การผลิตผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ (บุค)4 โรงเรียน สายบุรีอิสลามวิทยา จังหวัดปัตตานี	สุไรยา มูซอ	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
81	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่องหนองจอก ศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน หนองจอกวิทยา จังหวัดเพชรบุรี	วันชัย ภิญโญ	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
82	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สารการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์เพิ่มเติม เรื่องตาลโตนดของดีเมืองเพชร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอรุณ ประดิษฐ์ จังหวัดเพชรบุรี	ชุติมา เกตุการณ์	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม (ระดับปริญญาโท)				
83	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำผลิตภัณฑ์จาก ตาลโตนดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ใน เขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท .	โรจน์ อ่อนสำลี	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (ระดับปริญญาโท)				
84	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเรื่อง การเรียน ทัศนศิลป์โดยใช้แหล่งเรียนรู้วัดร่องขุน ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนดอนชัยวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเชียงราย เขต 1	จิราพร ขำกนก	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
85	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง น้ำพุร้อนฝาง กลุ่ม สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2	ศรีพรรณ สกลกิตติ	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
86	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการสอนของใช้จากไม้ ไผ่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัด ป่าแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3	รติรัตน์ ปันเมา	2553	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
87	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการแสดงนาฏศิลป์ ล้านนาชุด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา “รัศมีลีลา” ปีที่1 โรงเรียนชุมชนวัดศรีดงเย็น สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3	ธนันท์นภัส ท้าวจันทน์	2553	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
88	การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง เกษตรผสมผสานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่ม สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (งาน) ชั้นประถมศึกษาปีที่ (เกษตร6 โรงเรียนบ้านแม่รัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2	บุหลัน อริยะศักดิ์	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
89	การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การ ปักผ้าลายม้ง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและ เทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประภิตเวชศักดิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาน่าน เขต 1	พึงฤทัย กาศทิพย์	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
90	การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม สาระการ เรียนรู้ภาษาอังกฤษ เรื่อง ผักพื้นบ้าน ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 โรงเรียนแม่คำมีดำหนักธรรม ดำหนักธรรม) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (วิทยาการ แพร่ เขต1	เนาวรัตน์ จิตหาญ	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
91	การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง ตำนานพื้นบ้านสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	ภัทรฤดี ดาวดิษฐ์	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
92	การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง มรดก วัฒนธรรมชาวแพร่ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน บ้านโนเวียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แพร่ เขต 1	วิไลวรรณ ศรีเทพ	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
93	การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเรื่อง วัฒนธรรมไทลื้อ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านท่า พะเยา เขต 2	พิกุล จิตหาญ	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
94	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ท้องถิ่นดินแดนแม่ฮ้อย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอแม่ฮ้อย จังหวัด เชียงใหม่	อลงกรณ์ ไชยราช	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
95	การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง การ ถนอมอาหารจากกล้วย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	อัมพร นันทชัย	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
96	การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง สหกรณ์น้ำจืด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพุทธโกศลวิทยา จังหวัดแพร่	พระวชิรวิทย์ ศิลาแก้ว	2556	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
97	การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย เรื่อง การใช้ห้องสมุดสำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย สังกัดเทศบาลนครเชียงราย	วรัรัตน์ อานาเสียว	2556	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
98	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ท้องถิ่นอำเภอแม่สาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเวียงพาน	จักรพันธ์ ขันอุละ	2557	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
99	การพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การเลี้ยง กบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	สมอาจ พูน้อย	2557	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (ระดับปริญญาโท)				
100	การพัฒนาหลักสูตรงานจักสานของเล่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3	ศิริรัตน์ เกิดศิริ	2552	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
101	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมเพลงฉ่อยที่บ้านคุณยาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสุพรรณบุรี	คมคาย เกรอด	2552	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
102	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ข้าวไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี	เยาวรัตน์ เชี่ยวชาญ	2552	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
103	การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง เครื่องดื่มจากพืชสมุนไพรท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มเก้าสุพรรณนิการ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี	ธนภรณ์ โกพัฒน์ตา	2552	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
104	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สุพรรณบ้านเรา เรื่อง เทียวคุ้มขุนแผน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	เบญจมาศ ศรีนวล	2552	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
105	การพัฒนาหลักสูตรการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและความเป็นไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	สิริลักษณ์ ยืนยง	2552	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
106	การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากขวดพลาสติก กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนอนุบาลสิงห์บุรี อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี	กาญจนา ศุภนคร	2552	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
107	การพัฒนาหลักสูตรการสานพัดด้ามจิ๋วจากผิวไม้ไผ่ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3	ชัยรัตน์ แต่งวงษ์	2552	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
108	การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง การขับขานเพลงพื้นบ้านสืบสานเพลงอีแซวแฉ่วหวาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสุพรรณบุรี	บรรจง แหงกระโทก	2552	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
109	การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่องพลังงานสีเขียว กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6	สมศรี ภูมิ่ง	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
110	การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง รักษ์พระพุทธรูปสำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1	พระธรรมธร สมชาย ทองสันต์	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
111	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องสามชุกตลาดร้อยปี สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สหวิทยาเขตเมืองสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี	นาริรัตน์ หลินกุล	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
112	การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง สบู่ดำพิชพลังงานในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสุพรรณบุรี	รจนา เล่าสุริพงษ์	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
113	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาพระพุทธศาสนา เรื่องศีล บารมี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	ชลอ หงษ์ทอง	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
114	การพัฒนาหลักสูตรสหสัมพันธ์ เรื่อง การประยุกต์ศิลปะ กับคณิตศาสตร์ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลวังลึก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	ดวงพร ภูมาลา	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
115	การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่องสถิติเพื่อความ พอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	สุนทร ปิ่นทอง	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
116	การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง ตำนานสองพี่น้อง กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี	ยุพิน ศรีธนานันท์	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
117	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสุพรรณบ้านเรา เทียวดอน“ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียน ”เจดีย์ ชั้นประถมศึกษาปีที่3	เตือนใจ น้อยแก้ว	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
118	การพัฒนาหลักสูตรการทอผ้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น บ้าน หนองกระทุ่ม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 อำเภอดมบาง นางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี	สง่า แดงวงษ์	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
119	การพัฒนาหลักสูตร เรื่องยาเสพติดชุมชนไพร่ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี	เนาวรัตน์ แสงสว่าง	2552	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
120	การพัฒนาหลักสูตรประเพณีแห่ปราสาทผึ้ง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาญจนบุรี	กนกพร ธงชัย	2553	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
121	การพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรเรื่องเตาเศรษฐกิจเพื่อชีวิตที่พอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี	ฑารินี เนคมานุรักษ์	2553	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
122	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง วิถีชีวิตไทยรามัญบ้านบางขันหมากสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	พระปัญญาวุฒิ รุมรามัญ	2553	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
123	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เบอร์เกอร์เมืองตะวันรายวิชาขนมอบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนท่าหลวงวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 5 อำเภوتاหลวง จังหวัดลพบุรี	เบญจรงค์ เจริญสุข	2554	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
124	การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง การผลิตน้ำมันไบโอดีเซลจากเมล็ดกระเจี๊ยบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	เข็มทราย กิมสวัสดิ์	2554	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
125	การพัฒนาหลักสูตรสืบสานงานท้องถิ่น เรื่อง งานจักสาน หวาย-ไม้ไผ่ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	วรรณพร ศิริ สมบูรณ์เวช	2554	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
126	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หัตถกรรมรากไม้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองผือ จังหวัดสุพรรณบุรี	เพ็ชรอารีย์ สุข ประเสริฐ	2554	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
127	การพัฒนาหลักสูตรการปลูกพืชสวนครัวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางแม่หม้ายรัฐราษฎร์รังสฤษดิ์ จังหวัดสุพรรณบุรี	จันทนา ชุนพินิจ	2554	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
128	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง คำขวัญเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	บุปผา สิงห์สถิตย์	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
129	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสาร เรื่องการท่องเที่ยวในอำเภอลานสัก จังหวัด อุทัยธานี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	ชิสา โตเรือง	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
130	การพัฒนาหลักสูตรเรื่องลาวครั้ง กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	กชพรรณ คมขำ	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
131	การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง ตามรอยลาวา ศึกษาป่าเต็งรัง วนอุทยานภูเขไฟกระโดง จังหวัดบุรีรัมย์ สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32	พระมหาเชษฐา อังก์รัมย์	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
132	การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม รายวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ผลิตภัณฑ์ดินน้ำมันจากดินสอพอง กลุ่มสาระการ เรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	จารินี พูลเพิ่ม	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
133	การพัฒนาหลักสูตรการทำนาปรังตามแนวเกษตร ธรรมชาติประยุกต์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	มานิตา บุญมี	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
134	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการทำปลาหมึก กลุ่ม สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอสองพี่น้อง จังหวัด สุพรรณบุรี	กาหลง บุษบา	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
135	การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง ผลิตภัณฑ์จากกระดาษรีไซเคิล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	รุจจิรัช แดงวงษ์	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
136	การพัฒนาหลักสูตร เรื่องสุพรรณบ้านเรา กลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี	สมพิศ เล็กถวิลวงศ์	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
137	การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง ทำจันทิกรัก กลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดสุพรรณบุรี	ชมภูษุข สิงห์กุล	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
138	การพัฒนาหลักสูตรเรื่อง วัฒนธรรมไทยวิถีแห่งปัญญา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	นวลลักษณ์ จินดาพล	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
139	การพัฒนาหลักสูตรประเพณีและวัฒนธรรมของคนไทย เชื้อสายญวน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสุพรรณบุรี	น้ำผึ้ง พิกุลทอง	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
140	การพัฒนาหลักสูตรเรื่อง การทำไม้กวาด กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสุพรรณบุรี	เผด็จชัย มาพันธุ์	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
141	การพัฒนาหลักสูตรกฎหมายชาวนาน้ำรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	พีระ อินทร์สุข	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
142	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค เรื่องฉลากสินค้าและสินค้าอันตราย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	มลิวัลย์ กิงกาญจน์โรจน์	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
143	การพัฒนาหลักสูตรเรื่องข้าวซ้อมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	นวลฉวี นักพ่อน	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
144	การพัฒนาหลักสูตรประสบการณ์ เรื่อง เขียนป่าสักชลสิทธิ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	อารี เสือฉิม	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
145	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมนาฏศิลป์ไทย (โขน) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	ศรัณยา โพธิ์ปาน	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
146	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องประเพณีขึ้นห่อเจ้านายของ ชุมชนลาวครั้ง หมู่บ้านโคก อำเภอดำรงวิทยาราม จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	ไพรินทร์ สุขพินิจ	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
147	การพัฒนาหลักสูตรเรื่องกล้วยน้ำว้าสารพัดประโยชน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	สุธีร์ คมขำ	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
148	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ประเพณีลอยกระทง สวรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี	สุมาลี ดวงจินดา	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
149	การพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อยนาเที่ยววัดไผ่โรงวัว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3	ภุชงค์ พันธุ์เพชร	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
150	การพัฒนาหลักสูตร เรื่องผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว น้ำหอม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและ เทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	ชญาณัฒม์ หงษ์เวียงจันทร์	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
151	การพัฒนาหลักสูตร เรื่องศิลปเพลงลูกทุ่งเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	ธิดารัตน์ ขาวระหาญ	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
152	การพัฒนาหลักสูตร เรื่องการอนุรักษ์พรรณไม้ในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียน ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสุพรรณบุรี	จุฑารัตน์ กลั่นกำเนิด	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
153	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องปลาเห็ดสมุนไพรมะเขือเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	รสรุทธิ์ พันธุ์เพชร	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
154	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง รำโทน สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านท่ากรวด อำเภอท่า หลวง จังหวัดลพบุรี	นงนุช คชรัตน์	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
155	การพัฒนาหลักสูตร เรื่องระบำชาวนา กลุ่มสาระการ เรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5	ประมณภรณ์ ก้องแดนไพร	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์
156	การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง ตำนานกระเจ้านบ้าน เรา อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6	พูลสุข บุญมี	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
157	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเรื่องวัฒนธรรมอันเนื่องมาจากข้าว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	บุญตา อินทะชัย	2555	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
158	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง อาหารจากบัวสาย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี	พรกลม สุ่มงคล	2555	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
159	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องพระเครื่องเมืองสุพรรณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	นพรัตน์ พลเสน	2556	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
160	การพัฒนาหลักสูตรสาระเพิ่มเติม เรื่อง การทอพรหมเช็ดเท้า กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดชัยนาท	พัชรินทร์ ประทุมมาลี	2556	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
161	การพัฒนาหลักสูตรจินตคณิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6	แสงเดือน เสียวงษ์	2557	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
162	การพัฒนาหลักสูตร เรื่องโบราณสถานเมืองลพบุรี วิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	นิลุบล สุดตา	2557	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
163	การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง วัฒนธรรมทวารวดีเมืองอู่ทอง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	สงบ พลายพิชิต	2557	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
164	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง มงคล 108 ประการในรอยพระพุทธบาทวัดเขาดีสลัก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี	พิกุล พลายพิชิต	2557	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
165	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ตำนานชาวไท-ยวน ” จังหวัดสระบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	สุดสาคร อินทร์ทอง	2557	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
166	การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง ถิ่นรุ่งเรืองเมืองอุไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดอุทัยธานี	ฉวีวรรณ ทัพไทย	2557	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี (ระดับปริญญาโท)				
167	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สารานุกรมศิลป์ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง กระต๊วงหางเสือ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร	ศิริวรรณ ป้องคำสิงห์	2553	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (ระดับปริญญาโท)				
168	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้สายน้ำแห่งชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านมุกมันโนนอุดม สามัคคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6	อรอนงค์ บุญแผน	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
169	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สารการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสภาพแวดล้อมใน ป่าชุมชน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้าน โคกสะอาด อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา	โสภา จันทฉาย	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
170	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การ งานอาชีพและเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้เรื่อง การเลี้ยงโคเนื้อ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนูก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 5	ศุภชัย จารีกกลาง	2553	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
171	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมคลองอีสาน เขียว โรงเรียนบ้านหนองม่วง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	นภสินธุ์ อินมะดัน	2553	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
172	การพัฒนาสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ หน่วย การเรียนรู้นาฏลีลาบูชาปรางค์เก่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองหญ้าขาว สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประมศึกษานครราชสีมา เขต 6	พรศรี ควรขุนทด	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
173	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ ลำ จักราชคู่บ้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนรัฐการุณ วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2	วริษฐา ทรงจอหอ	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
174	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาการประดิษฐ์บายศรี กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	วิรัชภรณ์ คำจตุรัส	2557	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (ระดับปริญญาโท)				
175	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การแปรรูปอาหารทะเลจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลปากทะเล อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม	มัทนีญา บัวชื่น	2553	สาขาวิชาบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์
176	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สัตว์ที่อาศัยในระบบนิเวศป่าชายเลน ตำบลปากทะเล อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี โดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม	ณภัทร ศิลปคร	2553	สาขาวิชาบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์
177	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง สารสกัดสมุนไพรและพืชมหัศจรรย์ชาติ จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลกลัดหลวง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี โดยการใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	บงกชพร กรุดนาค	2555	สาขาวิชาบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (ระดับปริญญาโท)				
178	การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทำขนมพื้นบ้านอีสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	วิชุดดา นามวิจิตร	2558	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (ระดับปริญญาเอก)				
179	การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของจังหวัดกาฬสินธุ์	วารินทร์ ดอกนารี	2554	สาขาวิชายุทธศาสตร์ การพัฒนาภูมิภาค คณะครุศาสตร์
180	การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เพื่อเสริมสร้างการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนระดับประถมศึกษา	อาภาภรณ์ อินเสมียน	2556	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
181	การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา	ภานิดา สิทธิหาโคตร	2556	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
182	การพัฒนาหลักสูตรทักษะชีวิตเพื่อเสริมสร้างการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สำหรับนักเรียนประถมศึกษา	สวัสดี นาปองสี	2557	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
183	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามแนวคิดพหุศิลปศึกษาเชิงแบบแผน (DBAE)	เอนก ตรีภูมิ	2558	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา (ระดับปริญญาโท)				
184	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ศาสนาอิสลาม รายวิชาอัลฟิกฮ์ เรื่องการสมรสในอิสลาม สำหรับนักเรียนอิสลามศึกษาตอนกลาง ชั้นปีที่ 3 โรงเรียนดาร์ลุศตาวียา	มุหัมมัดรุดี ยูโซะ	2556	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ (ระดับปริญญาโท)				
185	การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อใช้สอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry : 5Es) ด้วยประสบการณ์เรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริง (Real – life experience)	เพ็ญศรี ท้วมละมูล	2553	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ (ระดับปริญญาเอก)				
186	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ดนตรีล้านนาในเขตวัฒนธรรมน่าน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	อำนาจ บุญอนันท์	2554	สาขาวิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (ระดับปริญญาโท)				
187	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การแปรรูปมุงคุด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสมบุญวิทยา จังหวัดจันทบุรี	ณัฐยานี รัตนพาหิระ	2553	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
188	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี รายวิชาเพิ่มเติมงานประดิษฐ์ใบตอง	แสงเดือน สังขนาค	2554	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
189	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการเลี้ยงหมูหลุมแบบไร้กลิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	วิชา ประเสริฐพรหม	2554	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (ระดับปริญญาโท)				
190	การพัฒนาหลักสูตรการสอนแบบบูรณาการ เรื่อง สิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	ศิริจันทร์ ใจเย็น	2552	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
191	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นหน่วยฝึกพื้นบ้าน กลุ่มน้ำแม่ตาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3	สมบูรณ์ ไชยเชียงของ	2553	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
192	การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประชาวิทย อำเภอมือง จังหวัดลำปาง	พัสวีย์ณัน กันยะโรจน์	2555	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
193	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น รายวิชาลุ่มน้ำจางของเรา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนแม่ทะพัฒนศึกษา อำเภอมะทะ จังหวัดลำปาง	ณัฐพงศ์ วงศ์ทองจันทร์	2555	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
194	การพัฒนาหลักสูตรเสริมประสบการณ์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านศรีบุญเรือง อำเภोज้างหม จังหวัดลำปาง	จิราภัสร์ ใจเย็น	2557	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
195	การพัฒนาหลักสูตรการคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านสบฟ้า อำเภोज้างหม จังหวัดลำปาง โดยใช้ินทาน	จ่านงค์ ตัวละมูล	2557	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
196	การพัฒนาหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยใช้ทรัพยากรการสอน เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแพะ อำเภอมืองปาน จังหวัดลำปาง	แหวดาว ชัตระสีมา	2557	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
197	การพัฒนาหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านทุ่งฮ้าง อำเภोज้างหม จังหวัดลำปาง	มนู วรรณารักษ์	2557	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (ระดับปริญญาโท)				
198	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การทอเสื่อผือลายมัดหมี่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคำโพนทองบริบูรณ์ราษฎร์บำรุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 3	ยุพิน ตาลพันธุ์	2552	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
199	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา วิชาสมุนไพรรักษาในท้องถิ่น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบัวขาว องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์	ประพงษ์ ขจรโมทย์	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
200	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการปลูกและดูแล สวนยางพารา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเป่า ป่าสด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร	สุดตา ไตรยวงศ์	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
201	การพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง การ อนุรักษ์ป่าไม้ในท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน บ้านภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร	วิรัตน์ สุนทรส	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
202	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องการทำน้ำปลาจาก ปลาร้า ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านท่าวัด ครู“ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร ”ราษฎร์บำรุงวิทย เขต1	นาวา ศรีชนะเนตร	2553	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
203	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา เรื่องการเคลื่อนไหวด้วยท่ารำโย้ยกลองเลง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอากาศอำนวยศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3	สาธิตา ศรีชนะ	2553	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
204	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ สาระที่ 3 นาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนดอกมันปลา ชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านหนองปลาตุก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1	พัชรา สิกขา	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
205	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง สืบทอดภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ด้วยการนวดแผนไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23	จินดาพร สีสถาน	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
206	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ สาระดนตรี เรื่อง ดนตรีพื้นเมืองโปงลาง ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส อำเภอนาร นิวาส จังหวัดสกลนคร	จันทน์ สีสถาน	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
207	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สารการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่องการรำใส่ทั้งบั้ง สารนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกุสุมาลย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1.	นวลผกา ชุมหวัดจิตร	2554	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
208	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชา เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียง เครือ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนท่าแร่ศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23	พรทิพย์ พงษ์พินนา	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
209	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสารการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง การทอผ้าลายมุก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน บ้านนาตงสหราษฎร์อุทิศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1	อภิรดี ศรีบุญเรือง	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
210	การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ เรื่อง สัมปลาโด สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแก้วบึงโป่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2	วราปภา พนน ชัย	2555	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
211	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ไทย โยธยานรนิवास ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนหนองแขง วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23	กนิษฐา ทรัพย์ประเสริฐ	2556	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
212	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสาร เรื่อง วิถีชีวิตชาวไทญ้อบ้านห้วยไผ่สมบูรณ์ ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านห้วยไผ่สมบูรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2	รุ่งฤดี โกษาแสง	2556	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
213	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชากีฬาฟุตบอล ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนปลาปากวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22	ไทพนา ป้อมหิน	2556	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
214	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง ข้าวเม่าอ่อน ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคอนศรีบะ สะแบง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3	มะลิ สุขสำราญ	2556	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
215	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง เชื้อนํ้าอูน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแร่	ประภาพร บนปาก	2556	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
216	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชา ขนมหัตถกรรม แก้ว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแพงพิทยาคม สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22	ศรินยา ควรรครู	2556	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
217	การพัฒนาหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว รายวิชาประเพณีไหลเรือไฟเต่างอย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลเต่างอย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1	พรพิไล เชื้อคมตา	2556	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
218	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ตามรอยพระ อริยสงฆ์เจ้า ในอำเภอบลาปาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านนาดอกไม้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 1	คณินิจ บ่อมหิน	2556	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
219	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อ การเรียนรู้อาเซียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอุเทน พัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22	ดุชนันท์ บุตรบุรี	2556	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
220	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การประดิษฐ์ ดอกไม้จากวัสดุธรรมชาติและเศษวัสดุ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนบ้านวังปลาเชื่อม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1	ธัญชนก จันทร์นางษ์	2557	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
221	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ปุ๋ยชีวภาพ ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองม่วง สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3	วัชรภรณ์ คำโพธิ์ชา	2557	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
222	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีแข่งเรือโข่ง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน บ้านไฮหย่อง สำนักงานเขตพื้นที่ (ภูเงินประชานุกุล) การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต2	วันเพ็ญ แหลมพรหม	2258	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (ระดับปริญญาโท)				
223	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การขยายพันธุ์ยางพาราโดยการติดตาม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโหนด จังหวัดสงขลา	กัญญา ระสิตานนท์	2552	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ (ระดับปริญญาโท)				
224	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นภาษาอังกฤษ เรื่อง สุรินทร์น่ารู้ เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3	อรอนงค์ ประจทรัพย์	2555	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
225	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องอาหารพื้นบ้าน ตามวัฒนธรรมของชุมชนไทย - เขมร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีณรงค์พิทยาลัย จังหวัดสุรินทร์	ธัญิกา ศรีระอุดม	2555	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
226	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง การฟอกเส้นไหมด้วยสมุนไพรชาติ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1	สุภาวดี สมัครสมาน	2556	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
227	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การทอผ้าไหมมัดหมี่โฮล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1	จารุณี สุขประเสริฐ	2556	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
228	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง วนอุทยานพนมสวาย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1	สุนัตรา กระแสเทพ	2556	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
229	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง เมืองสุรินทร์ถิ่นปราสาท สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3	นิชาภัทร ผะงาตุณฑ์	2556	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
230	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เรื่อง โบราณสถานกลุ่มปราสาทตาเมือน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3	ดาวรรณ เรืองสุขสุด	2556	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
231	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง ผักพวย พืชเศรษฐกิจท้องถิ่นสุรินทร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3	จงบกล สายสินธุ์	2556	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรราชธานี (ระดับปริญญาโท)				
232	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง อาหารจากกล้วย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	บานเย็น แก้วศรีสุข	2553	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
233	การพัฒนาหลักสูตรบรรจุภัณฑ์จากใบตอง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	จินตนา ประสงค์ศิลป์	2554	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ (ระดับปริญญาโท)				
234	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีในระดับช่วงชั้นที่ 3 เรื่องการทำปลาหมักสมุนไพร ของโรงเรียนด่านแม่คำมันพิทยาคม อำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์	สุนิสสัย มาตัน	2552	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
235	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง คุกกี้ใบหม่อนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวิไลเกียรติอุบลรัตน์ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่	อำพร ลำดับ	2557	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
236	การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม วิชา ของเล่นพื้นบ้านเชิงวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนป่าก้างวิทยา อำเภอท่าปลา จังหวัดอุดรดิตถ์	กนกเรขานาสอน	2558	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
237	การพัฒนาหลักสูตรกระยาสารท สำหรับนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4-6	ศิริณาสายบัวต่อ	2559	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
238	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ทศนศิลป์ไทลื้อ บ้านหนองบัวสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	สุทธิชัย ไบยา	2560	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์

ที่	ชื่องานวิจัย	ผู้วิจัย	ปี พ.ศ.	สาขาวิชา/ คณะ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี (ระดับปริญญาโท)				
239	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง พืชสมุนไพร กลุ่มสาระ การ เรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	ไพโรจน์ คำเอี่ยม	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะครุศาสตร์
240	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพ และเทคโนโลยี เรื่อง การทำปลาสาม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	บุญรอง ทาสมบูรณ์	2552	สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์



ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวมนันยา สายชู
วัน เดือน ปี เกิด	10 กรกฎาคม 2534
สถานที่เกิด	จังหวัดสระบุรี
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาเอกภาษาและวรรณคดีไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปีการศึกษา 2557 หลังจากจบการศึกษาจึงได้เข้าทำงานเป็นครูโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาแห่งหนึ่ง ในปีการศึกษา 2559 ศึกษาต่อหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี และเข้าศึกษาต่อ ระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศการศึกษาและ พัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำ ทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2561 พร้อมกันนั้นก็สอบบรรจุเข้ารับราชการครูได้ ปัจจุบันรับราชการครู ตำแหน่ง ครู คศ.1 โรงเรียนโสมสโรดม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร